

NVE

Begrunnelse for vedtak

Ny nettstruktur i Vik kommune

Vik kommune i Vestland fylke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver	Statnett SF, Sygnir AS og Statkraft Energi AS
Referanse	202308754-37
Dato	05.06.2026
Ansvarlig	Ingrid Myrtveit
Saksbehandler	Herman Lange Johnsen og Sofie Moe Knudsen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

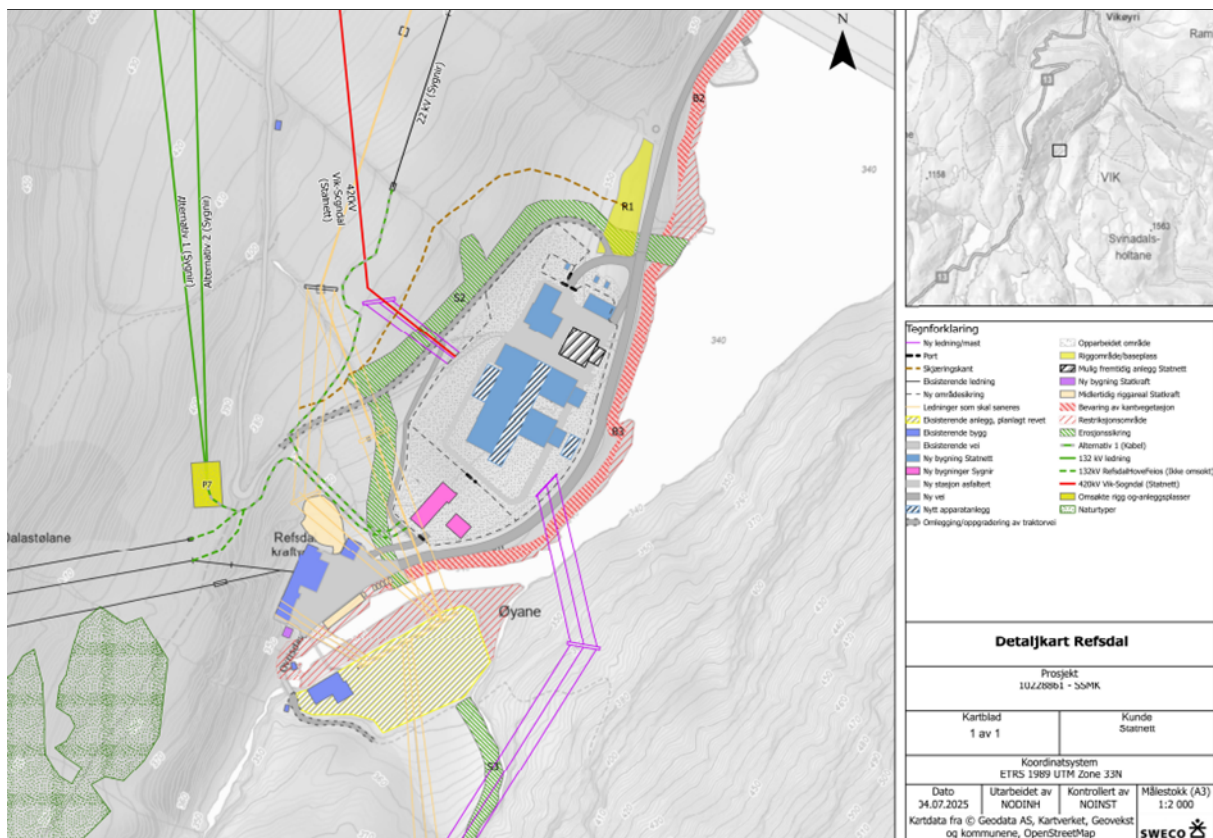
NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat

Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir Statnett SF og Sygnir AS tillatelse til å bygge, eie og drive Vik og Refsdal transformatorstasjon vist i kart 1. Statnett får også tillatelse til å oppgradere deler av fylkesvei 5601 og en privat vei, etablere fem permanente masselagre og legge om eksisterende 300 kV ledning rundt det nye stasjonsområdet. NVE gir videre Sygnir tillatelse til å overta og bygge om eksisterende Hove transformatorstasjon fra 300 kV til 132 kV. Statkraft Energi AS får tillatelse til å endre nettilknytningen av Refsdal, Målset og Hove kraftverk. Anleggene ligger i Vik kommune i Vestland fylke.

NVE gir samtidig Statnett og Sygnir samtykke til ekspropriasjon for nødvendig grunn og rettigheter til å bygge, eie og drive de omsøkte anleggene etter ekspropriasjonsloven. NVE forutsetter at Statnett og Sygnir forsøker å komme fram til minnelige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere.

Kart 1: Vik og Refsdal transformatorstasjoner og Statkrafts omsøkte tiltak for Refsdal og Målset kraftverk. De omsøkte ledningene for Statnett og Sygnir, med unntak av den midlertidige omleggingen av dagens 300 kV ledning rundt det nye stasjonsområdet, vurderes ikke i dette notatet. Kilde: Sygnirs konsesjonssøknad.

Hva mener høringspartene om tiltakene?

Flere høringsparter, deriblant Vik kommune og flere grunneiere, er opptatt av virkningene for landbruket og mener de nye transformatorstasjonene må flyttes for å unngå inngrep i dyrket mark. Statsforvaltaren i Vestland viser til at arealbeslaget til de nye transformatorstasjonene vil bryte

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

habitatfunksjonen for vipe og storspove. Vestlandet fylkeskommune gjør oppmerksom på at de nye stasjonene vil komme i konflikt med et automatisk fredet kulturminne og at veiltakene kommer tett på flere automatisk fredete kulturminner. Fylkeskommunen mener derfor det må tas nødvendige hensyn i anleggsarbeidet. Vik kommune og flere grunneiere ber om at veiltakene justeres for å redusere inngrep i dyrket mark. En rekke aktører er også opptatt av ulemper som følge av anleggsarbeidet. Flere påpeker eksempelvis at veiene til stasjonsområdet i Refsdal benyttes mye til landbruksformål og er bekymret for negative virkninger av anleggstrafikken på de samme veiene. Hensynet til det nasjonale laksevassdraget Vikja trekkes også frem av flere parter.

Hvorfor gir NVE tillatelse?

NVE mener at behovet for å etablere nye Vik transformatorstasjon er godt begrunnet. Tiltaket inngår i Statnetts planer for å bedre overføringskapasiteten inn til bergensområdet på strekningen Sogndal–Modalen–Kollsnes. Bergensområdet er et underskuddsområde som er avhengig av tilførsel av kraft, og forventet forbruksvekst vil svekke forsyningssikkerheten. I tillegg er en stor andel av nettanleggene i området gamle. NVE mener at den valgte løsningen for å forsyne bergensområdet er samfunnsmessig rasjonell. Løsningen styrker forsyningssikkerheten og tilrettelegger for en fleksibel utvikling av nettet.

Sygnir sine tiltak er i hovedsak utløst av Statnett sine planer for transmisjonsnettet i området og NVE mener de er nødvendige for å unngå å miste tilknytningen til overliggende nett. NVE mener også det er behov for å oppgradere til 132 kV spenningsnivå for å sikre nok kapasitet til kraftforbruk og produksjon i området. NVE mener at tiltakene til Sygnir er godt begrunnet og at omsøkte Hove og Refsdal transformatorstasjoner er nødvendige for å sikre forsyningen i området.

Statkraft sine tiltak i Refsdal, Målset og Hove kraftverk følger av endringene som gjøres i regional- og transmisjonsnettet i området, og er nødvendige for at kraftverkene skal opprettholde tilknytningen til nettet. NVE støtter de omsøkte tiltakene til Statkraft.

Hva er de negative virkningene av tiltakene?

Vik og Refsdal transformatorstasjoner vil bli synlige for omgivelsene, men de visuelle virkningene vil begrenses ved at stasjonene etableres som innendørs gassisolerte anlegg i god avstand fra boliger i et område som er preget av eksisterende kraftutbygging. Plasseringen av stasjonene medfører at et automatisk fredet kulturminne må frigis og vil, etter en føre-var-tilnærming, gi negative virkninger på grunn av arealbeslag innenfor et funksjonsområde til vipe og storspove. Dersom kartlegging viser at lokaliteten ikke er i bruk, vil virkningene for naturmangfoldet derimot være begrenset. De nye stasjonene vil også i hovedsak etableres på dyrket mark. Anleggsarbeidet kan videre gi risiko for forurensing av berørte vassdrag og ulemper som følge av anleggstrafikk og støy.

Hvilke vilkår har NVE satt for å redusere de negative virkninger av tiltakene?

NVE mener det er mulig å redusere de negative virkningene av tiltakene gjennom god detaljplanlegging og gjennomføring av avbøtende tiltak og stiller derfor en rekke vilkår i tillatelsene. Eksempelvis skal utvendig farge- og materialvalg på stasjonsbyggene i Vik og Refsdal stasjoner tilpasses det omkringliggende terrenget for å begrense synligheten for omgivelsene. Det skal også kartlegges om det forekommer hekking av vipe og storspove i tiltaksområdet for de to nye stasjonene før oppstart, dersom anleggsarbeidet planlegges i hekkeperioden til artene. Videre skal det gjennomføres tiltak for å unngå forurensing av berørte vassdrag og etableres system for

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

varsling av særlig støyende arbeider. NVE stiller også vilkår om at Statnett og Sygnir må utarbeide en detaljplan som beskriver hvordan anleggsarbeidet kan gjennomføres for å redusere negative virkninger for omgivelsene. Det må i detaljplanen blant annet beskrives hvordan anleggsarbeidet skal tilrettelegges for å redusere de negative virkningene for de som bruker veiene til andre formål og hvordan en midlertidig omkjøringsvei over Klyv kan etableres. Planen må godkjennes av NVE før anleggsarbeidene kan starte.

Hvorfor behandler ikke NVE de omsøkte kraftledningene i dette vedtaket?

Statnett søker også om ny 420 kV ledning fra Ramnaberg til nye Vik transformatorstasjon. Sygnir søker videre om å overta og bygge om Statnetts 300 kV ledning fra Dagshovden, via Hove stasjon, til nye Refsdal transformatorstasjon til 132 kV. Alternativt søker de om å bygge en ny 132 kV ledning fra Hove til Refsdal. Sygnir søker også om å overta Statkrafts 66 kV ledning fra Hove til Refsdal.

NVE gjennomførte felles høring av både stasjons- og ledningstiltakene og mottok en rekke innspill. Flere av innspillene omhandlet valg av traseer for de omsøkte kraftledningene og ga behov for tilleggsutredninger. NVE vurderte det derfor som mest hensiktsmessig å behandle stasjonstiltakene til Statnett og Sygnir med tilhørende hjelpeanlegg, samt Statkraft sine søknader, først i påvente av tilleggsutredningene for ledningene.

NVE tar dermed ikke nå stilling til valget av traseer for kraftledningene Statnett og Sygnir søker om. NVEs saksbehandling av kraftledningene vil fortsette når vi har mottatt endelige utredninger.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Innhold

1	Søknadene	6
1.1	Statnetts søknader	6
1.2	Sygnirs søknader	10
1.3	Statkrafts søknader	14
2	Bakgrunn og tidligere tillatelser	15
2.1	Statnett SF	15
2.2	Sygnir AS	17
3	NVEs behandling av søknadene	21
3.1	Høring av søknadene	21
3.2	Innkømne merknader	22
3.3	Tilleggsutredninger	22
3.4	Ekspropriasjon	23
4	NVEs vurdering av søknadene etter energiloven	23
4.1	Behov for tiltak	24
4.2	Samfunnsøkonomisk vurdering og tekniske forhold	25
4.3	Alternative plasseringer av omsøkte tiltak	29
4.4	Virkninger for miljø og samfunn av nye Vik og Refsdal transformatorstasjoner og Refsdal og Målset kraftverk	32
4.5	Virkninger for miljø og samfunn av tiltak i Hove transformatorstasjon og Hove kraftverk	47
4.6	Virkninger for miljø og samfunn av hjelpeanlegg	49
4.7	Naturfare	61
5	NVEs konklusjon og vedtak etter energiloven	64
5.1	Oppsummering av NVEs vurderinger	64
5.2	Anleggets utforming og avbøtende tiltak	66
5.3	NVEs konklusjon	71
6	NVEs vurdering av søknader om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse	71
6.1	Hjemmel	71
6.2	Omfang av ekspropriasjon	72
6.3	Interesseavveining	73
6.4	NVEs samtykke til ekspropriasjon	75

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

6.5 Forhåndstiltredelse	75
Vedlegg A – Oversikt over lovverk og behandlingsprosess	76
A.1 Energiloven	76
A.2 Ekspropriasjonsloven	76
A.3 Samordning med annet lovverk	76
B Vedlegg – Høringsparter	79

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

1 Søknadene

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har mottatt fire konsesjonssøknader fra Statnett SF, Sygnir AS og Statkraft Energi AS (Statkraft) for kraftledningstiltak i Vik kommune i Vestland fylke. Aktørene begrunner søknadene med at det er behov for å øke nettkapasiteten inn til bergensområdet, bedre forsyningsikkerheten og tilrettelegge for nytt kraftforbruk.

Statnett søker om å bygge en ny 420 kV kraftledning fra Ramnaberg på vestsiden av Sognefjorden til nye Vik transformatorstasjon ved Refsdal kraftverk i Ovrisdalen. Sygnir søker i hovedsak om å overta og bygge om Statnett sin eksisterende 300 kV kraftledning til 132 kV på strekningen fra Dagshovden til Hove, overta og bygge om Statnett sin transformatorstasjon på Hove til 132 kV og etablere en 132 kV kraftledning fra Hove til ny Refsdal transformatorstasjon. Sygnir ønsker primært å overta og bygge om Statnett sin eksisterende 300 kV ledning til 132 kV på sistnevnte strekning, alternativt søker de om å bygge en ny 132 kV ledning. Videre søker de om å overta Statkrafts 66 kV ledning fra Refsdal til Hove. Statkraft søker om endret nettilknytning for Hove, Refsdal og Målset kraftverk.

NVE vurderer i dette dokumentet Statnetts søknad om Vik transformatorstasjon med tilhørende hjelpeanlegg og omlegging av eksisterende 300 kV ledning rundt det nye stasjonsområdet og Sygnirs søknad om Refsdal og Hove transformatorstasjoner. NVE vurderer også Statkrafts omsøkte tiltak knyttet til Hove, Refsdal og Målset kraftverk. NVE tar dermed ikke stilling til valget av traseer for de omsøkte kraftledningene.

Statnett, Sygnir og Statkrafts søknader utdypes nærmere i de påfølgende kapitlene.

1.1 Statnetts søknader

1.1.1 Anleggskonsesjon

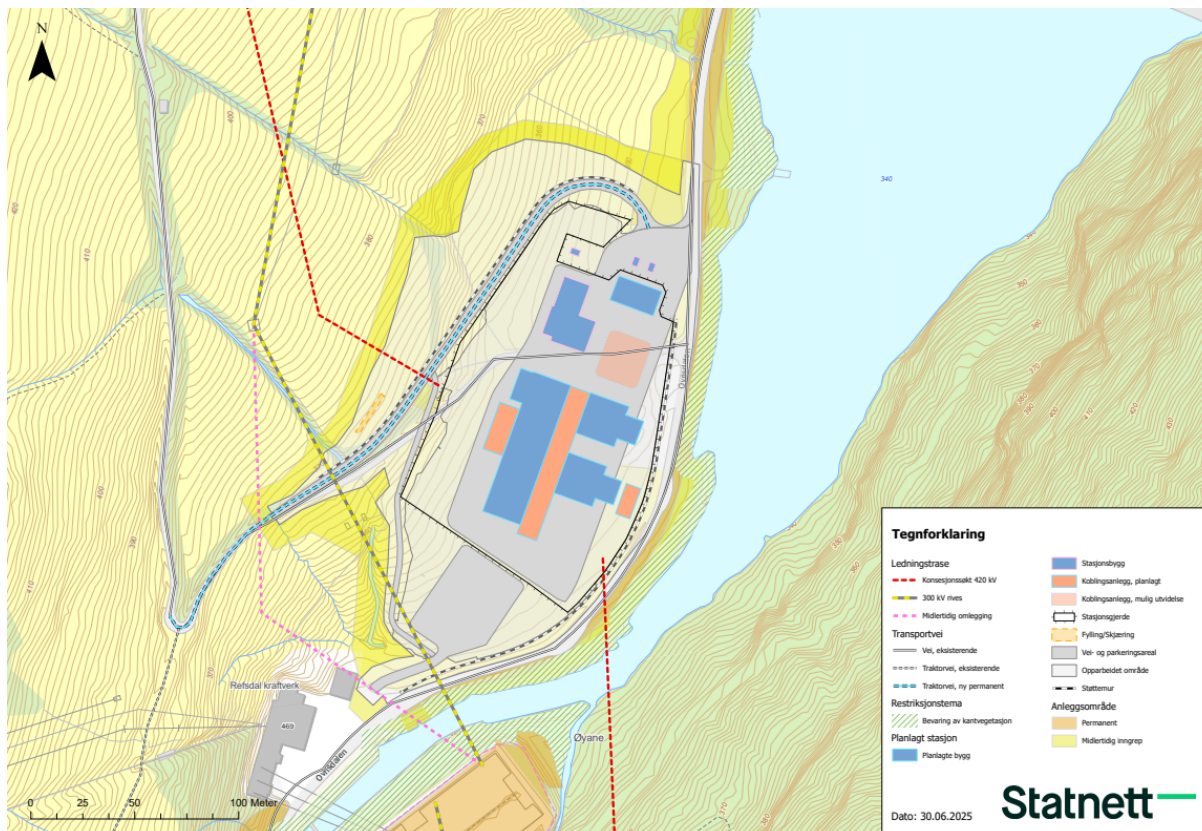
1.1.1.1 Vik transformatorstasjon

Statnett søker om anleggskonsesjon for å bygge, eie og drive nye Vik transformatorstasjon med øvre spenningsnivå 420 kV. Stasjonen vil etableres i Ovrisdalen nord for dagens Refsdal koblingsstasjon langs veien til Refsdal kraftstasjon på et område som i dag hovedsakelig består av dyrket mark, se kart 2. Samlet inngjerdet areal for Statnetts stasjon vil bli om lag 17 000 m² og vil blant annet bestå av et gassisolert koblingsanlegg (GIS) med øvre spenningsnivå på 420 kV, et stasjonsbygg med grunnflate på om lag 1 500 m² og øverste høyde ca. 22 meter, to transformatorceller med grunnflate på om lag 370 m² per celle og høyde ca. 11 meter, et stasjonsbygg med grunnflate på ca. 450 m² og høyde på om lag 6,5 meter og et lager- og garasjebygg med grunnflate ca. 220 m² og høyde ca. 7,5 meter. Statnett søker også om å midlertidig legge om dagens 300 kV ledning mellom Hove og Refsdal stasjoner i anleggsperioden over en strekning på 260 meter for å kunne bygge den nye transformatorstasjonen.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Kart 2: Statnetts omsøkte Vik transformatorstasjon. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

Arealbeslaget til nye Vik transformatorstasjon, inkludert Sygnirs Refsdal transformatorstasjon som presenteres i kapittel 1.2.1.1, er vist i tabell 1.

Tabell 1: Arealbeslag for nye Vik og Refsdal transformatorstasjoner. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

Tiltak	Innmarksbeite	Fulldyrket jord	Samferdsel	Åpen fastmark	Sum
Vik og Refsdal transformatorstasjoner	1	21	1	1	24

Statnett opplyser at de ikke lenger har behov for anlegg i Refsdal koblingsstasjon og Hove transformatorstasjon når nye Vik transformatorstasjon er bygget. De søker derfor om at gamle Refsdal stasjon rives. Statnett søker derimot ikke om å rive Hove stasjon fordi Sygnir ønsker å overta stasjonen for videre drift på 132 kV og den vil bli et viktig punkt i både eksisterende og fremtidig regionalnett.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

1.1.1.2 Hjelpeanlegg

1.1.1.2.1 Veiltak

Statnett søker om flere permanente veiltak, herunder å etablere en 50 meter lang adkomstvei til den nye transformatorstasjonen, legge om en eksisterende traktorvei på om lag 260 meter rundt det nye stasjonsområdet og bygge ny Fosse bru over Seljedalselvi. Den nye broen fører til at det må etableres en midlertidig bru i anleggsfasen og at en garasje må rives. Statnett søker også om å etablere midlertidige bruer ved Vetlabrui, Ovrisdalsbru og Refsdal. Videre søker de om permanent oppgradering og breddeutvidelse av to strekninger på fylkesvei 5601 på om lag 1,1 km og 3,3 km og en privat vei på rundt 1,3 km i forbindelse med transformatortransporten til den nye stasjonen. Veibredde blir ca. 6,5 meter. Statnett søker også om punktutbedringer fire steder langs fylkesvei 5601 og ett sted i Elvegata. Arealbeslaget for veiltakene mellom Hove og stasjonsområdet i Ovrisdalen er vist i tabell 2.

Tabell 2: Arealbeslag i dekar ved oppgradering av veien mellom Hove og stasjonsområdet i Ovrisdalen. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

Tiltak	Innmarks- beite	Full- dyrket jord	Samferd- sel	Åpen fast- mark	Bebyggd	Skog	Fersk- vann	Sum
Veiltak	7,5	10	6,8	2	8,1	29	3,4	67

1.1.1.2.2 Masselagre

Statnett søker videre om å etablere fem permanente masselagre. Statnett skriver at den nye transformatorstasjonen vil beslaglegge store områder med dyrket mark og at de derfor har som mål å kompensere for arealbeslaget av dyrket mark med nytt erstatningsareal. De planlegger derfor for at samtlige permanente masselagre vil utformes slik at de vil fungere som dyrket mark.

1.1.1.2.3 Sikringstiltak

Statnett skriver at Norges Geotekniske Institutt (NGI) har gjennomført en skredfarevurdering som konkluderer med at nye Vik transformatorstasjon vil være utsatt for sørpeskred. De søker derfor om å etablere en grøft langs oppsiden av traktorveien langs stasjonsområdet for å lede avrenning fra høyereliggende områder forbi stasjonen og ned mot Refsdalsdammen.

1.1.2 Ekspropriasjon

Statnett søker også om ekspropriasjonstillatelse for nødvendig grunn og rettigheter til å bygge, eie og drive de omsøkte anleggene etter ekspropriasjonsloven, herunder all nødvendig ferdsel og transport, deponering av masser og rett til utbedringer av fylkesvei 5601, Elvegata og siste del av tilkomstveien inn til stasjonsområdet. Samtidig søker de om forhåndstiltredelse, som innebærer at grunn og rettigheter kan tas i bruk før skjønn er avholdt. Statnett skriver de vil ta initiativ til å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere.

1.1.3 Omsøkte tiltak som ikke vurderes

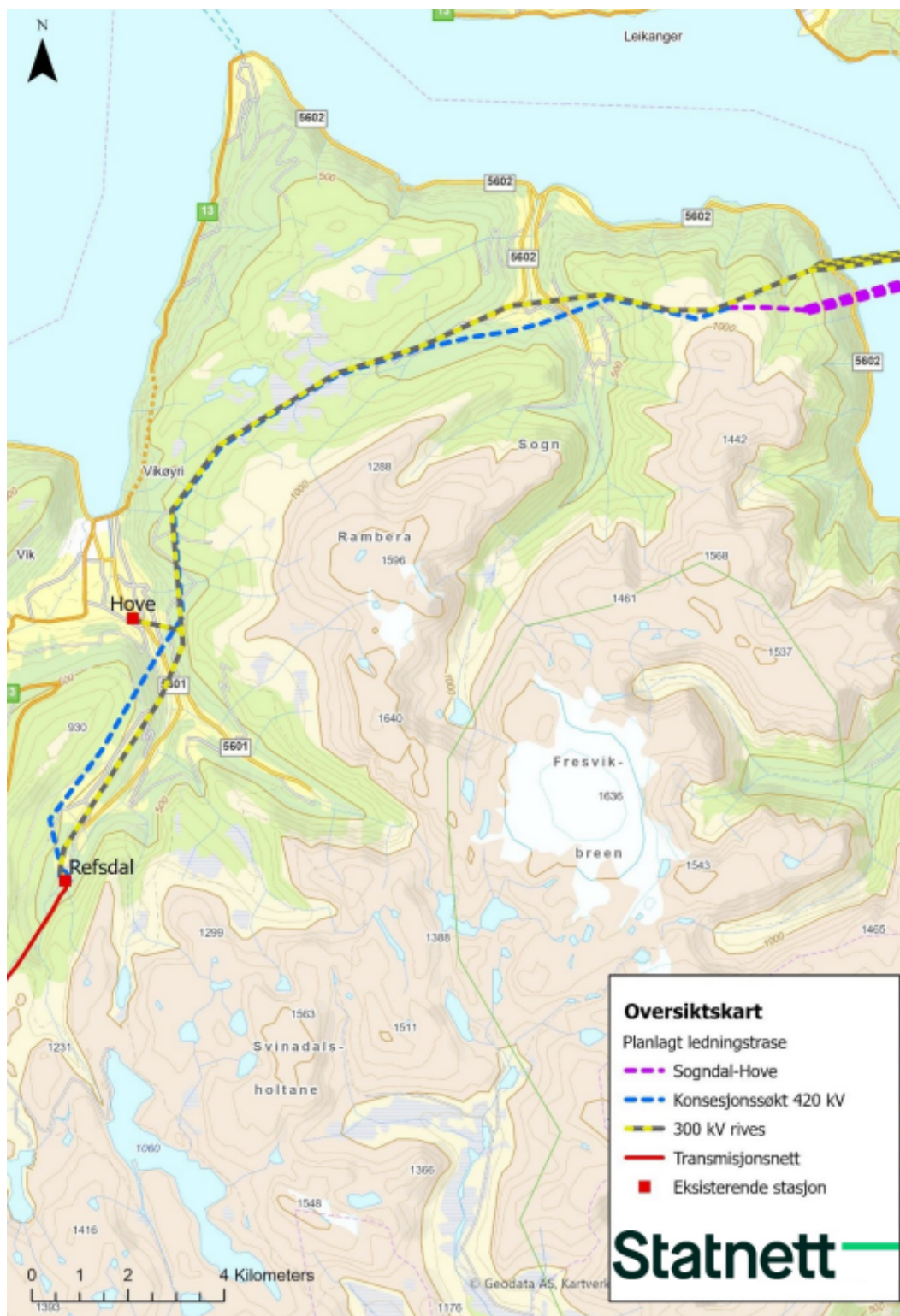
Statnett søker også om anleggskonsesjon for å bygge en ny 420 kV kraftledning på om lag 23 km fra Ramnaberg til nye Vik transformatorstasjon i Ovrisdalen. Statnett søker på ett traséalternativ som i

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

hovedsak går parallelt med dagens 300 kV ledning med unntak av i området ved Feios og gjennom Ovrisdalen, se kart 3.

Kart 3: Statnetts omsøkte 420 kV kraftledning Ramnaberg-Vik. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

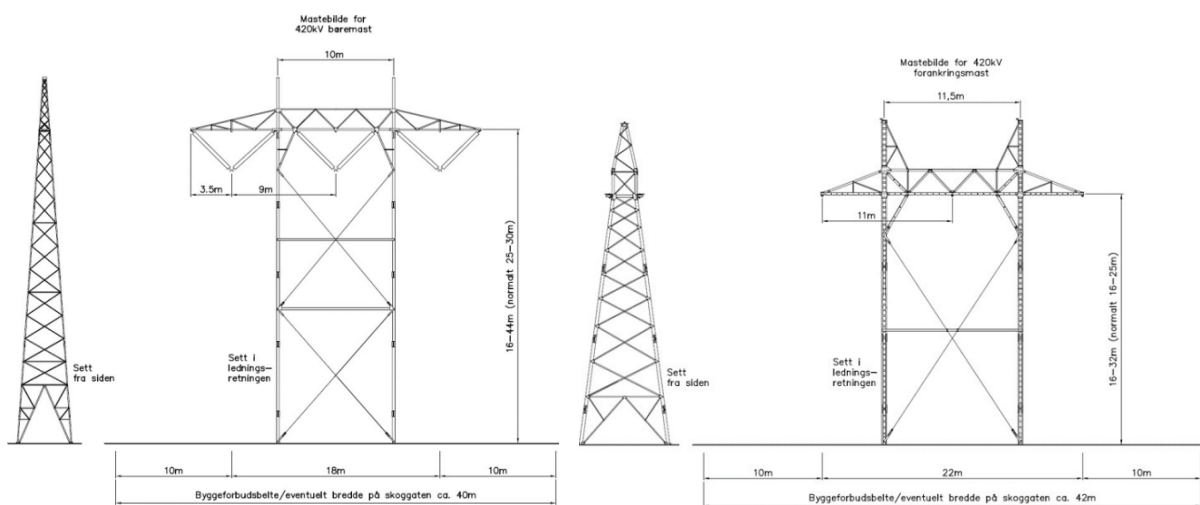

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Den nye kraftledningen vil erstatte dagens om lag 24 km lange 300 kV ledning fra vestsiden av fjordspennet over Sognefjorden som går via Hove transformatorstasjon til Refsdal koblingsstasjon og ikke kan oppgraderes til 420 kV. Statnett søker derfor om å rive denne ledningen. Sygnir søker imidlertid om konsesjon for å overta og bygge om denne ledningen til 132 kV og den vil ikke bli revet om de får lov til dette. Sygnirs søknad om denne ledningen beskrives nærmere i kapittel 1.2.3.

Statnett skriver at den nye ledningen vil ha totalt seks liner, to per fase, pluss to toppliner med et rydde- og byggeforbudsbelte på ca. 40 meter. De planlegger i hovedsak å bygge ledningen med bæremaster i stål med innvendig bardunering og glassisolatorer med en mastehøyde på om lag 25 til 35 meter slik som vist til venstre i figur 1. Statnett opplyser at det vil bli om lag 70 nye master.

Figur 1: Statnetts standard bæremast til venstre og forankringsmast til høyre. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

1.2 Sygnirs søknader

1.2.1 Anleggskonsesjon

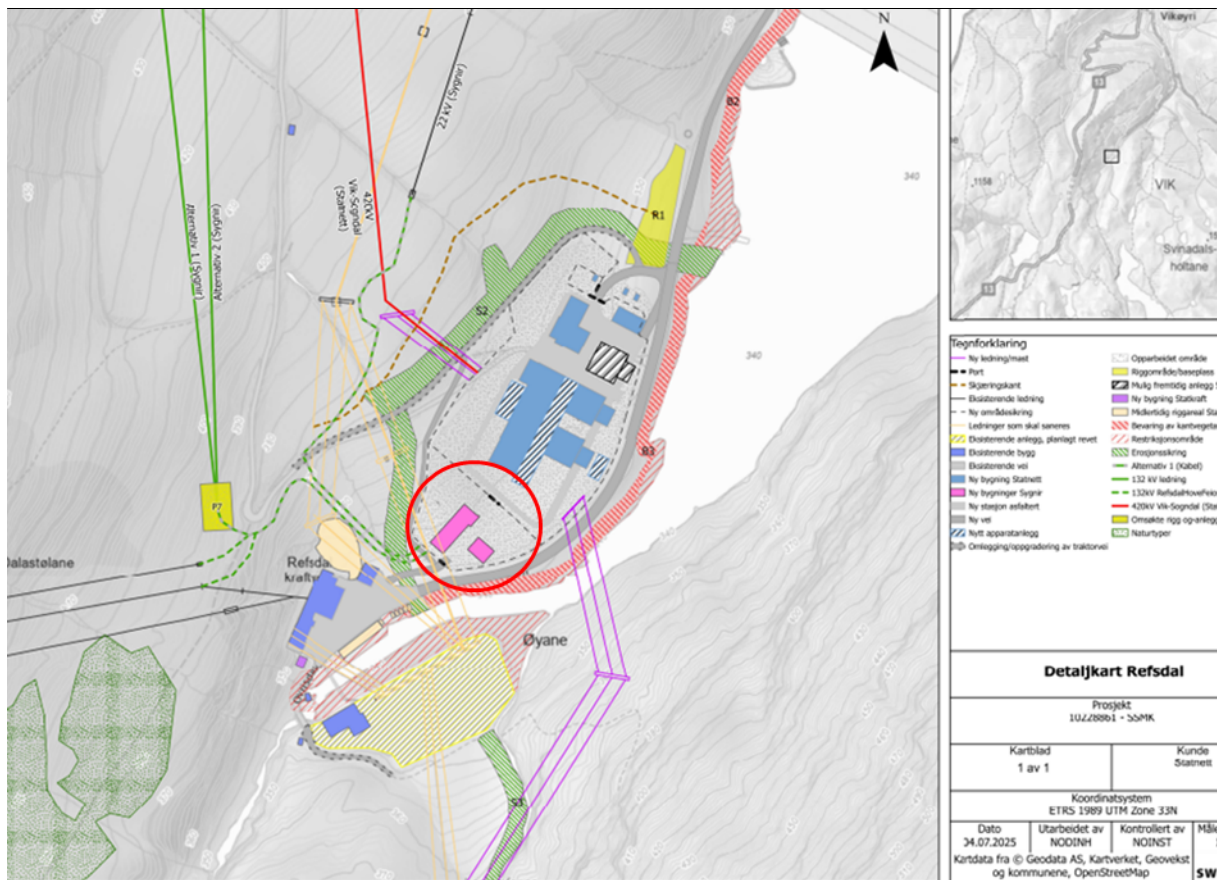
1.2.1.1 Refsdal transformatorstasjon

Sygnir har tidligere fått konsesjon for å bygge Refsdal transformatorstasjon som et utendørs luftisolert anlegg (AIS). Dette beskrives nærmere i kapittel 2.2.2. De søker nå i stedet om anleggskonsesjon for å bygge stasjonen som et mer kompakt innendørs gassisolert anlegg (GIS) ved siden av Vik transformatorstasjon. Statnett søker om nord-øst for Refsdal kraftverk, se kart 4. Sygnirs stasjon vil få et samlet inngjerdet areal på om lag 4 000 m² og bestå av blant annet transformatorer og koblingsanlegg med øvre spenningsnivå 132 kV, et stasjonsbygg med grunnflate på om lag 360 m² og høyde 8 meter og en transformatorcelle med grunnflate 150 m² og høyde 9 meter. Transformatorstasjonens arealbeslag er presentert nærmere i tabell 1 i kapittel 1.1.1.1 sammen med arealbeslaget til nye Vik transformatorstasjon.

NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat

Kart 4: Sygnirs omsøkte tiltak ved Refsdal transformatorstasjon vist sammen med tiltak omsøkt av Statnett og Statkraft. Kilde: Sygnirs konsesjonssøknad med NVEs påtegning av rød ring for å markere Sygnirs stasjon.

1.2.1.2 Hove transformatorstasjon

Hove transformatorstasjon ligger om lag 2,5 km fra Vikøyri langs fylkesvei 5601. Både Statnett og Sygnir har i dag tilgrensende anlegg i hver sin stasjon som også er samlokalisert med Statkraft sitt kraftverk i området, Hove kraftverk. Statnett har ikke lenger behov for sine anlegg i Hove transformatorstasjon dersom de får tillatelse til å bygge omsøkte Vik transformatorstasjon. Sygnir søker derfor om anleggskonsesjon for å overta Statnetts 300 kV transformatorstasjon, som har et samlet inngjerdet areal på 8 700 m², og bygge den om til 132 kV. I den forbindelse søker de også om ny plassering for en tidligere konsesjonsgitt transformatorcelle med grunnflate på 81 m² og høyde 9 meter, se kart 5. Sygnir søker også om å rive 66 kV anleggene i stasjonen.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Kart 5: Oversiktskart Hove transformatorstasjon. Kilde: Sygnirs konsesjonssøknad.

1.2.1.3 Hjelpeanlegg

Sygnir søker om å etablere overvannskulvert ved omsøkte Refsdal transformatorstasjon og nødvendige baseplasser, adkomster, møte- og snuplasser for å drifte anleggene.

1.2.2 Ekspropriasjon

Sygnir søker også om ekspropriasjonstillatelse for nødvendig grunn og rettigheter til å bygge, eie og drive de omsøkte anleggene etter ekspropriasjonsloven. Samtidig søker de om forhåndstiltredelse, som innebærer at grunn og rettigheter kan tas i bruk før skjønn er avholdt. Sygnir skriver de vil ta initiativ til å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere.

1.2.3 Omsøkte tiltak som ikke vurderes

Sygnir søker om anleggskonsesjon for å overta og bygge om Statnetts 300 kV ledning til 132 kV på strekningen fra Dagshovden til Hove transformatorstasjon, vist ved den nordlige grønne streken i kart 6. Sygnir har tidligere fått konsesjon for nettilknytning av Feios kraftverk med luftledning frem til Seim og jordkabel derfra inn til Hove transformatorstasjon. Deler av denne traseen, vist ved rosa strek i kartet under, ble ferdigstilt i 2025. Sygnir skriver at den resterende delen av den konsesjonsgitte traseen ikke vil bli bygget om de får tillatelse til å overta Statnetts ledning.

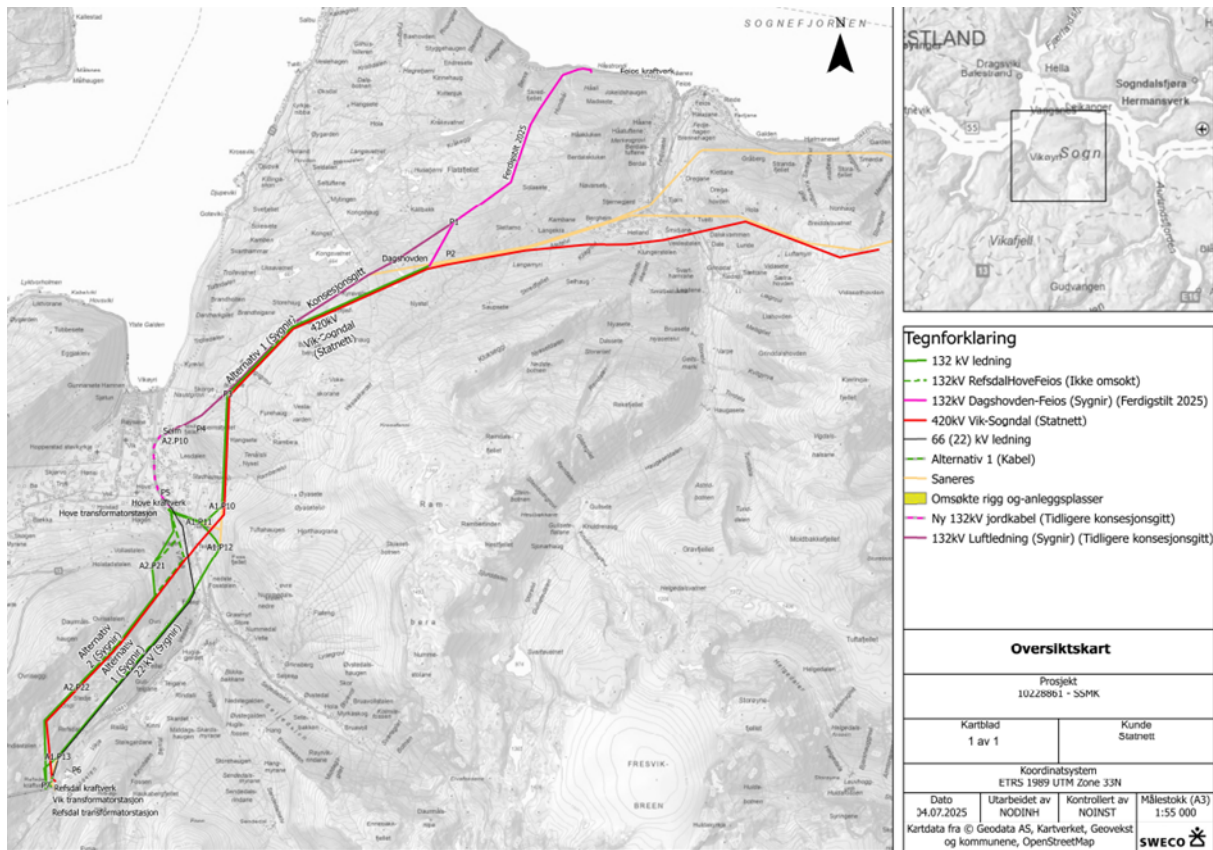
På strekningen fra Hove til nye Refsdal transformatorstasjon, søker Sygnir primært om å overta og bygge om Statnetts 300 kV ledning til 132 kV. Sekundært søker de om å bygge en helt ny 132 kV

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

ledning som vil gå parallelt med Statnetts omsøkte 420 kV ledning langs deler av traseen. Alternativene er vist ved de to sørlige grønne strekene i kart 6.

Kart 6: Sygnir sine omsøkte kraftledningstraseer vist ved grønne heltrukne streker. Kilde: Sygnir sine konsesjonssøknad.

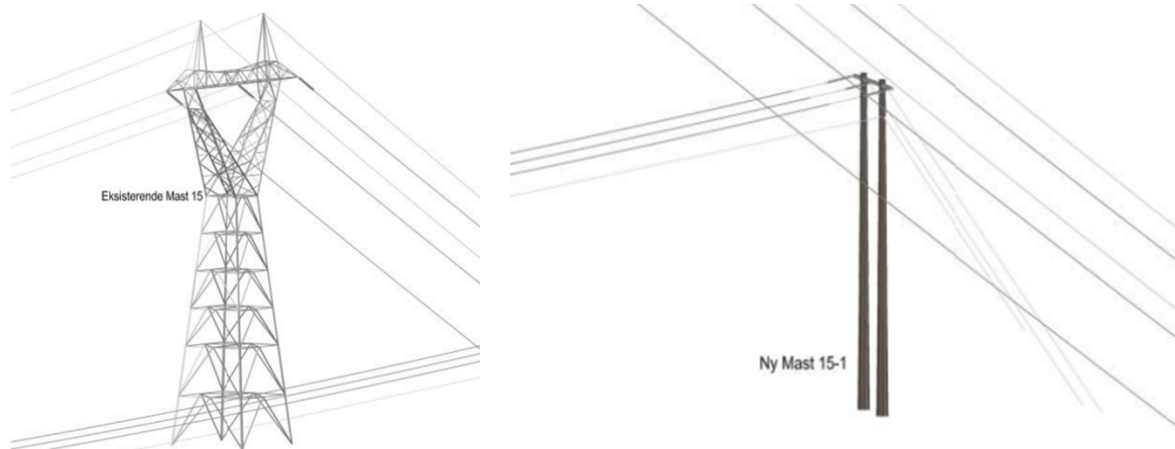
Sygnir skriver at 132 kV kraftledningen vil få et samlet rydde- og byggeforbudsbelte på 30 meter uavhengig av hvilket alternativ som velges. De opplyser at mastene de søker om å overta fra Statnett er bygget som fagverksmaster i stål med en mastehøyde fra om lag 12 til 40 meter.¹ Videre skriver de at nye master vil bygges som H-master i kompositt med mastehøyder fra 15 til 25 meter. Begge mastetyperne vil ha glassisolatorer og er vist i figur 2.

¹ Som følge av at den oppgitte mastehøyden på de eksisterende 300 kV mastene i melding avvek fra hva Sygnir presenterte på folkemøtene i desember 2025, spurte NVE om nærmere informasjon i e-post av 20. april 2026. NVE mottok svar, med riktige mastehøyder, fra Sygnir 23. april 2026, NVE-ref. 202314192-117.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 2: Venstre: Eksisterende 300 kV fagverksmaster i stål. Høyre: Omsøkte nye H-master i kompositt. Kilde: Sygnirs konsesjonssøknad.

Sygnir søker videre om å overta Statkrafts 66 kV kraftledning mellom Hove og Refsdal og drifte denne på 22 kV i medhold av sin områdekonsesjon. Videre er det tidligere gitt vilkår om at dagens 66 kV ledning mellom Hove og Njøs må rives. Sygnir ber om at dette vilkåret videreføres i en ny eventuell tillatelse.

1.3 Statkrafts søknader

1.3.1 Refsdal og Målset kraftverk

Refsdal kraftverk er i dag tilknyttet Refsdal koblingsstasjon på 300 kV, mens Målset kraftverk er tilknyttet Hove transformatorstasjon på 66 kV. I forbindelse med at Sygnir søker om å bygge ny Refsdal transformatorstasjon, søker Statkraft om anleggskonsesjon for og i stedet knytte de to kraftverkene til den nye stasjonen.

For Refsdal kraftverk søker Statkraft i hovedsak om å etablere ny 132 kV transformator i kraftverket og å legge ny 132 kV jordkabel på om lag 0,8 km fra borehull inne i fjellanlegget til kraftverket til den nye transformatorstasjonen. Statkraft søker også om å etablere en midlertidig transformatorcelle med transformator og grunnflate på om lag 56 m² ved Refsdal portalbygg for å gi bedre forsyningsikkerhet i anleggsfasen og opprettholde stasjonsforsyningen til kraftverket.

For Målset kraftverk søker Statkraft om å etablere en ny om lag 0,3 km lang jordkabel fra endemasten på 66 kV ledningen Målset–Refsdal inn til nye Refsdal transformatorstasjon. Den nye jordkabelen vil dimensjoneres for 132 kV, men driftes på 66 kV frem til Statkraft vil bygge om ledningen mot Målset kraftverk på et senere tidspunkt.

Statkraft søker samtidig om å rive Refsdal 1 kraftverk, eksisterende garderobebygg, dagens 300 kV kabelanlegg, transformatoren i kraftverket og øvrige 300 kV anlegg.

Statkraft søker også om å etablere en om lag 0,3 km lang 22 kV jordkabel fra endemasten på 22 kV ledningen Refsdal–Fosse til nye Refsdal transformatorstasjon.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

1.3.2 Hove kraftverk

Hove kraftverk er i dag tilknyttet Hove transformatorstasjon på 300 kV. I forbindelse med at Sygnir søker om å overta og bygge om Statnetts stasjon fra 300 kV til 132 kV, må Statkraft bygge om nettilknytningen til kraftverket. Statkraft søker derfor om anleggskonsesjon for å etablere ny transformator i Hove kraftverk, ny 132 kV jordkabel og å bygge om eksisterende bryterfelt i Hove transformatorstasjon til 132 kV. Den nye jordkabelen vil bli om lag 0,6 km lang og gå i borehull fra inne i fjellanlegget til kraftverket til transformatorstasjonen. Statkraft søker samtidig om å rive dagens 300 kV kabelanlegg, eksisterende transformator i kraftverket og øvrige 300 kV anlegg.

1.3.3 Hjelpeanlegg

Statkraft skriver at transformatortransporten vil gå over Vetlabrui og en bru i Ovrisdalen. Transformatortransporten til Hove kraftverk vil gå over Vetlabrui. De viser til at det tidligere er gitt tillatelse til tungtransport over bruene, men at endelig vekt på transformatorene enda ikke er kjent og det er usikkert om en dispensasjonssøknad vil innvilges. Statkraft skriver at det alternativt må etableres midlertidige beredskapsbruer slik Statnett planlegger. Statkraft opplyser at de så langt som mulig vil koordinere seg med Statnett i gjennomføringen.

2 Bakgrunn og tidligere tillatelser

Tiltakene som vurderes i dette notatet bygger på en rekke utredninger, søknader og vedtak. NVE gir derfor i dette kapitlet en historisk oversikt over tidligere prosesser vi mener det er relevant å kjenne til for å kunne forstå bakgrunnen for tiltakene Statnett, Sygnir og Statkraft nå søker om.

2.1 Statnett SF

2.1.1 Konseptvalgutredning Bergen og omland

Statnett publiserte i 2020 en konseptvalgutredning (KVU) for Bergen og omland² som omfattet området sør for Sognefjorden, nord for Hardangerfjorden og vest for Voss. KVU-en ble utarbeidet som følge av prognoser om stor forbruksvekst innen blant annet ny industri og elektrifisering av petroleumssektoren, eldre anlegg med stort reinvesteringsbehov og dårlig forsyningssikkerhet. Statnett så derfor behov for å se nærmere på hvordan overføringskapasiteten til bergensområdet kunne bedres, der det å oppgradere 300 kV ledningen Sogndal–Hove–Refsdal–Modalen til 420 kV inngikk i alle de vurderte konseptene.

Oslo Economics gjennomførte ekstern kvalitetssikring (KS1)³ av KVU-en og støttet Statnetts vurdering av behovet for tiltak for å møte forbruksutviklingen.

NVE ga videre sine kommentarer til KVU-en i februar 2021 (NVE-ref. 202100777-2), der det blant annet ble vurdert at forbruksutviklingen som Statnett la til grunn var godt utredet og velbegrunnet.

² Statnett SF – Konseptvalgutredning Bergen og omland (2020).

³ Oslo Economics – Kvalitetssikring av konseptvalgutredning Bergen og omland (2020), OE-rapport 2020-62.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Energidepartementet⁴ sluttet seg i februar 2022 (ED-ref. 20/1588-60) i hovedsak til Statnetts vurderinger. De påpekte at tiltakene måtte utredes videre og at de ville vurderes nærmere av energimyndighetene gjennom den kommende konsesjonsbehandlingen.

2.1.2 Statnetts områdeplan for bergensområdet og Haugalandet

Statnetts planer for nettutviklingen i bergensområdet er nærmere beskrevet i deres områdeplan fra 2024.⁵ Områdeplanen deler utviklingen av transmisjonsnettet i området inn i fem trinn. Oppgraderingen av 300 kV forbindelsen fra Sogndal til Modalen, gjennom Vik kommune, inngår som en del av tiltakene tilhørende trinn to i områdeplanen.

2.1.3 420 kV Sogndal–Ramnaberg

Statnett fikk 9. juni 2020 (NVE-ref. 201305024-183) tillatelse til å bygge ny 420 kV ledning fra Sogndal til Aurland. I tillegg fikk de tillatelse til å bygge en ny om lag 18 km lang 420 kV ledning fra Sogndal, over Sognefjorden, til Ramnaberg i Vik kommune til erstatning for eksisterende 300 kV ledning som skulle rives. NVE behandlet tiltakene samlet som følge av at det ble vurdert å gi samordnings- og miljøgevinster da traseene til de omsøkte ledningene gikk parallelt frem til Dueskardvarden, herunder at Statnett kunne benytte samme anleggsveier, riggområder og baseplasser. NVE vektla i vurderingene at det var behov for å oppgradere 300 kV ledningen fra Sogndal til Ramnaberg for å bedre forsyningssikkerheten da ledningen nærmet seg sin tekniske levetid. Videre ble det blant annet satt vilkår om kulturminnefaglig dokumentasjon av ledningen da den er utvalgt som et av kraftoverføringens kulturminner. NVE mottok fem klager på vedtaket som ble opprettholdt av Energidepartementet 22. februar 2022 (ED-ref. 20/2070).

NVE ga tillatelse til å endre traseen på fjordspennet over Sognefjorden 9. august 2024 da Statnett i detaljprosjekteringen fant ut at det av hensyn til forsyningssikkerheten ikke var mulig å rive den eksisterende ledningen over fjorden og deretter bygge den nye ledningen i den samme traseen. Den nye traseen over Sognefjorden NVE ga tillatelse til er vist ved lilla streker i kart 7. NVEs vedtak ble påklaget av én grunneier på vestsiden av Sognefjorden i Vik kommune. Energidepartementet opprettholdt NVEs vedtak 14. mars 2025 (ED-ref. 24/2517). Sist oppdaterte tillatelse er gitt 2. mars 2026, NVE-ref. 202604232-3.

⁴ Olje- og energidepartementet endret navn til Energidepartementet i 2023.

⁵ Statnett – Områdeplan for bergensområdet og Haugalandet (2024).

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Kart 7: Endret fjordspenn over Sognefjorden. Nytt fjordspenn vist ved lilla streker lengst sør. Den tidligere konsesjonsgitte traseen vist ved mørkerøde streker lengst nord. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad om endret fjordspenn 2023.

2.1.4 420 kV Refsdal–Modalen og Krossdalen transformatorstasjon

NVE ga Statnett 7. november 2022 (NVE-ref. 202213436-3) tillatelse til mindre tiltak for å oppgradere 300 kV ledningen fra Refsdal til Modalen til 420 kV. Som følge av at mastene på ledningen allerede var dimensjonert for 420 kV, var det kun nødvendig å øke antallet isolatorer fra 14 til 18, bytte ut topplinen og gjennomføre et mindre terrenginngrep for å tilrettelegge for det ønskede spenningsnivået. NVE ga videre 2. oktober 2025 (202301154-56) Statnett tillatelse til å bygge nye Krossdalen transformatorstasjon til erstatning for Modalen stasjon som rives. Tillatelsen innebar blant annet at ledningen fra dagens Refsdal stasjon legges om inn til den nye transformatorstasjonen. Modalen kommune klaget på NVEs vedtak. Energidepartementet opprettholdt NVEs vedtak 16. februar 2026, NVE-ref. 202301154-82.

2.2 Sygnir AS

2.2.1 132 kV Feios–Hove

NVE anbefalte i innstilling til Energidepartementet i juni 2015 at Sognekraft fikk etablere en ny om lag 12,5 km lang 132 kV kraftledning fra Feios kraftverk til Hove transformatorstasjon (NVE-ref. 201301918-62). NVE mente i innstillingen at nettilknytningen burde bygges med luftledning etter alternativ E fra Feios til Skorge. Sognekraft søkte videre om fire forskjellige alternativer fra Skorge

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

til Hove transformatorstasjon, se kart 8. For alternativ A ble det også vurdert å etablere en om lag 1,4 km jordkabel fra Seim. Dette alternativet ble prioritert av Sognekraft. Flere høringsparter ba om at kabelalternativet heller burde startet på Lesengi, noe som ga en om lag 150 meter lengre kabeltrasé. NVE anbefalte i sin innstilling at innføringen til Hove transformatorstasjon ble bygget etter dette alternativet. Det ble videre stilt vilkår om at den eksisterende 66 kV ledningen Hove–Njøs rives. Energidepartementet ga i kongelig resolusjon 20. mai 2016 (NVE-ref. 201301918-70) Sognekraft tillatelse til å bygge Feios kraftverk med tilhørende nettilknytning etter alternativet som NVE anbefalte. Anleggskonsesjonen ble senere overført fra Sognekraft til Sygnir AS 21. mai 2021 (NVE-ref. 202010336-6) i forbindelse med kravene om selskapsmessig- og funksjonelt skille.

Kart 8: Kartet til venstre: Alternativ med kabel fra Seim til Hove transformatorstasjon. Kart til høyre: Alle omsøkte alternativer fra Skorge til Hove transformatorstasjon. Kilde: Konsesjonssøknaden til Sognekraft AS.

Sygnir søkte 8. april 2024 om endret løsning for nettilknytningen av Feios kraftverk. Det ble blant søkt om å bygge en om lag 0,9 km lang 132 kV luftledning fra Flatafjellet til Dagshovden der den skulle kobles på 66 kV ledningen Hove–Njøs, se kart 9. Videre søkte de om utsatt frist for å rive den sistnevnte ledningen. Bakgrunnen for søknaden var at Sygnir vurderte å ta over Statnetts 300 kV ledning videre fra Dagshovden mot Hove transformatorstasjon. Samtidig så Sygnir et behov for en midlertidig løsning for at Feios kraftverk kunne levere produksjon ut på kraftnettet i påvente av at en beslutning ble tatt.

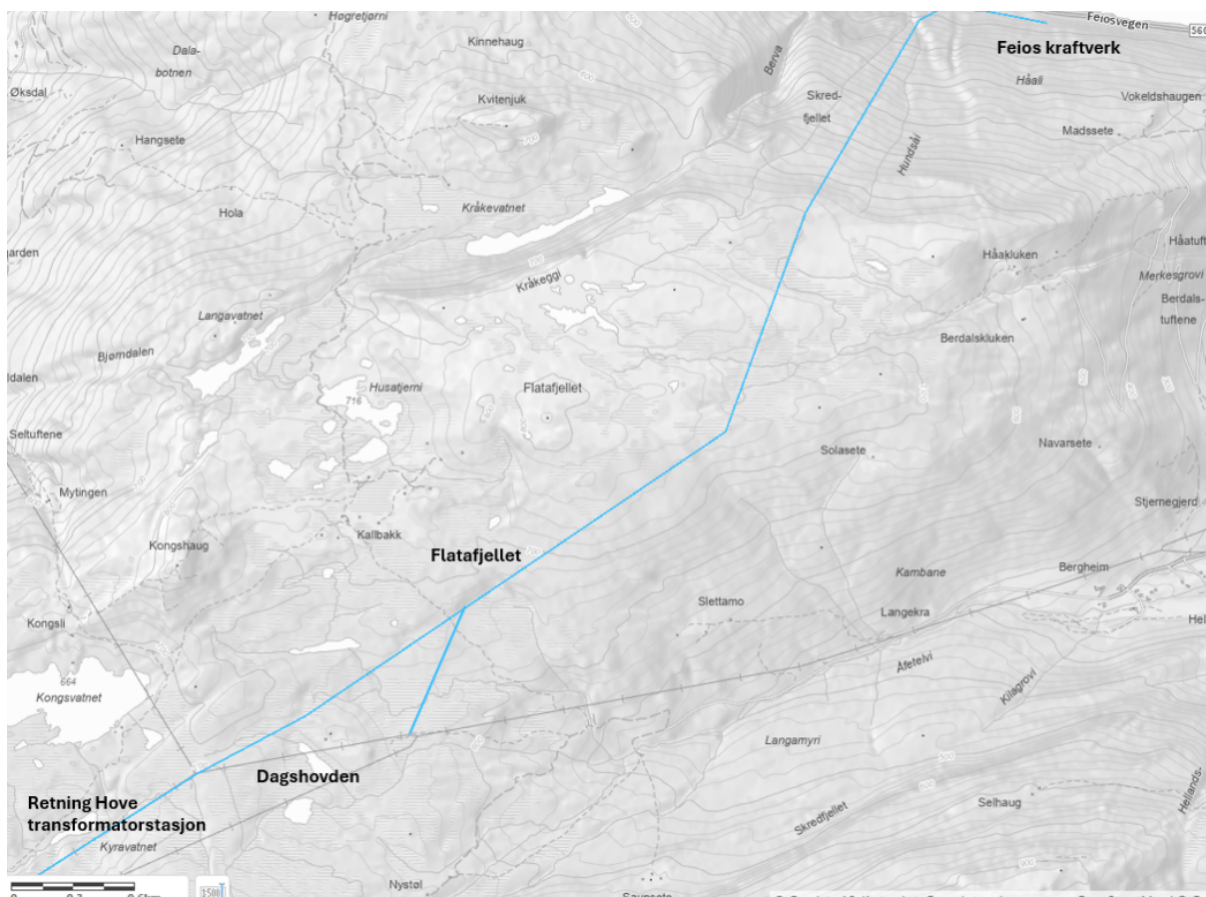
NVE ga tillatelse til de omsøkte tiltakene 24. juni 2024. NVE vurderte at tiltakene løste behovet med å tilknytte Feios kraftverk innenfor en rimelig tidshorisont, men at det ikke var å anse som en varig løsning. Mens NVE hadde søknaden til behandling informerte Sygnir at de kom til å søke om å

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

overta Statnetts 300 kV ledning og bygge denne om til 132 kV. NVE presiserte i vurderingene at det ikke ble tatt stilling til dette alternativet i vedtaket. Sist oppdaterte konsesjon for nettilknytningen ble gitt 3. mars 2026, NVE-ref. 202317228-23.

Kart 9: Detaljkart over den omsøkte traseen fra Feios kraftverk i retning Hove transformatorstasjon. Kilde: NVEs oversendelsesbrev NVE-ref. 202317228-18.

2.2.2 Refsdal transformatorstasjon

Samtidig som NVE ga innstilling til Energidepartementet om nettilknytning av Feios kraftverk i juni 2015, nærmere omtalt i kapittel 2.2.1, ble det tilrådet å oppgradere Refsdal stasjon slik at produksjonen fra kraftverket kunne overføres til overliggende nett (NVE-ref. 201301918-62). NVE tilrådet at Sognekraft fikk tillatelse til å etablere en ny transformatorstasjon med øvre spenningsnivå 132 kV med et utendørs luftisolert koblingsanlegg. NVE ga videre Statnett konsesjon til å utvide koblingsanlegget i dagens stasjon og å installere en transformator i en ny transformatorcelle under forutsetning av at Energidepartementet godkjente innstillingen. Tiltakene innebar at Statkraft må rive en del av den eksisterende bygningsmassen til Refsdal kraftverk for å gi plass til de nye anleggene.

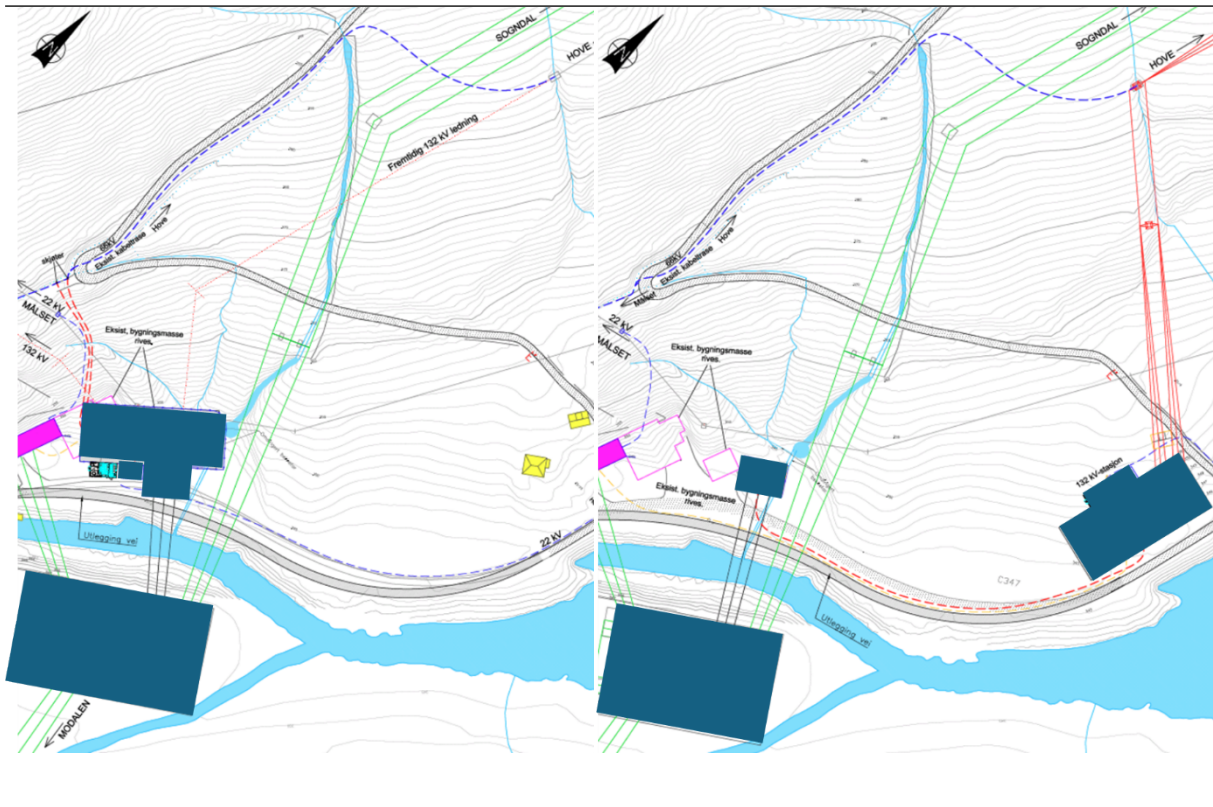
Sognekraft vurderte to alternative plasseringer for transformatorstasjonen i konsesjonssøknaden, se kart 10. Alternativ 2, Sognekrafts prioriterte løsning, innebar at stasjonen ble etablert på andre siden av elven fra der Statnetts stasjon ligger i dag. I alternativ 3 ble det i stedet vurdert å etablere

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

stasjonen om lag 100 meter lenger nordøst. NVE tilrådet at den nye transformatorstasjonen ble bygget etter alternativ 2. Energidepartementet ga i kongelig resolusjon 20. mai 2016 (NVE-ref. 201301918-70) Sognekraft tillatelse til å bygge Refsdal transformatorstasjon med øvre spenningsnivå 132 kV etter alternativet som NVE anbefalte. Anleggskonsesjonen for transformatorstasjonen ble senere overført fra Sognekraft til Sygnir AS 21. mai 2021 (NVE-ref. 202010336-6) i forbindelse med kravene om selskapsmessig- og funksjonelt skille.

Kart 10: Venstre: Alternativ 2 for ny Refsdal transformatorstasjon som Sognekraft AS prioriterte. Høyre: Alternativ 3 for ny Refsdal transformatorstasjon som Sognekraft også vurderte, men ikke prioriterte. Statnetts eksisterende stasjon er plassert på sørsiden av elven. Kilde: NVEs innstilling, NVE-ref. 201301918-62. Komponenter på innsiden av stasjonsområdet er sladdet av NVE som følge nye retningslinjer for kraftsensitiv informasjon.

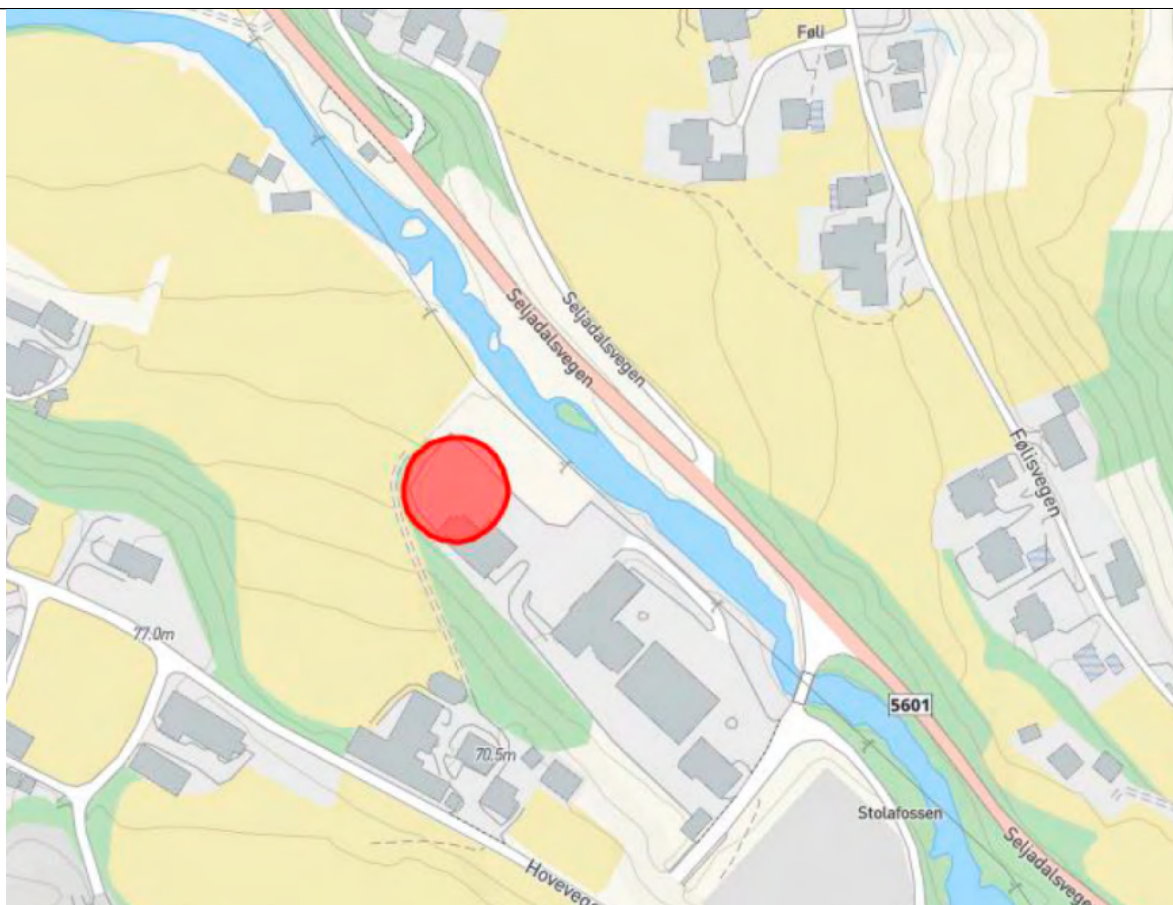
2.2.3 Transformatorcelle i Hove transformatorstasjon

NVE ga 15. desember 2022 (NVE-ref. 202206397-4) Sygnir AS tillatelse til å etablere en ny frittstående transformatorcelle med grunnflate på om lag 100 m² og høyde ca. 9 meter i Hove transformatorstasjon som følge av prognoser om forbruksvekst i Vik kommune. Den konsesjonsgitte plasseringen av transformatorcellen er vist i kart 11. Sygnir søker nå om endret plassering av denne transformatorcellen slik som nærmere forklart i kapittel 1.2.1.2.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Kart 11: Konesjonsgitt plassering av ny transformatorcelle i Hove transformatorstasjon vist ved rød sirkel.
Kilde: NVEs vurderinger av Sygnir konsesjonssøknad, NVE-ref. 202206397-3.

3 NVEs behandling av søknadene

NVE behandler konsesjonssøknadene etter energiloven og søknadene om ekspropriasjonstillatelse etter ekspropriasjonsloven. Konesjonssøknadene og konsekvensutredningene behandles også etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger der NVE er ansvarlig myndighet for behandling av energianlegg etter denne forskriften. Tiltakene må også avklares etter andre lovverk som kulturminneloven og naturmangfoldloven. En nærmere omtale av lover og forskrifter finnes i Vedlegg A – Oversikt over lovverk og behandlingsprosess.

3.1 Høring av søknadene

NVE sendte konsesjonssøknadene med konsekvensutredninger, og søknadene om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse, på høring 27. oktober 2025. Statnett, Sygnir og Statkraft videresendte høringsbrevet til berørte grunneiere, rettighetshavere, naboer og gjenboere 31. oktober 2025. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknadene ble satt til 7. januar 2026. Vik kommune ble bedt om å legge søknadene ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknadene ble kunngjort i Norsk lysingsblad 27. oktober 2025 og i Bergens Tidende og Sogn Avis 4. og 6. november 2025.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Hvilke instanser som fikk søknaden på høring, framgår av vedlegg B.

NVE arrangerte informasjonsmøte med Vik kommune og Vestland fylkeskommune 3. desember 2025. Statsforvaltaren i Vestland var også invitert til dette møtet, men hadde ikke anledning til å delta. NVE arrangerte videre offentlig møte i forbindelse med høringen av søknadene samme dag der om lag 100 personer deltok. Begge møtene ble avholdt på Blix Hotell. NVE gjennomførte også befaring av utvalgte steder langs de omsøkte traseene og stasjonsområdene med Statnett, Sygnir, Statkraft og representanter fra Vik kommune mellom de to nevnte møtene.

3.2 Innkomne merknader

NVE mottok totalt 121 høringsuttalelser til de fire søknadene som var på høring. Flere aktører sendte inn like høringsuttalelser til alle de fire søknadene. Antallet unike høringsuttalelser er derfor langt færre enn det totale antallet høringsuttalelser NVE mottok. NVE anser 53 av de innkomne høringsuttalelsene som relevante for tiltakene som vurderes i dette notatet. Høringsuttalelser som kun kommenterer de omsøkte ledningstiltakene omtales ikke nærmere her, men vil bli vurdert i kommende vedtak.

Statnett, Sygnir og Statkraft kommenterte uttalelsene i brev av 2. mars 2026 (Statnett) og 26. februar 2026 (Sygnir og Statkraft).

Flere høringsparter, deriblant Vik kommune og flere grunneiere, er opptatt av virkningene for landbruket og mener de to stasjonene i Refsdal må flyttes for å unngå inngrep i dyrket mark. Statsforvaltaren i Vestland viser til at arealbeslag på grunn av transformatorstasjonene vil bryte habitatfunksjonen for vipe og storspove. Vestlandet fylkeskommune gjør oppmerksom på at den omsøkte stasjonsplasseringen vil komme i konflikt med et automatisk fredet kulturminne og at tiltak langs Seljadalsvegen kommer tett på flere automatisk fredete kulturminner. De mener derfor det må tas nødvendige hensyn i anleggsarbeidet. Vik kommune og flere grunneiere ber om at veiltakene justeres for å redusere inngrep i dyrket mark. En rekke aktører er også opptatt av ulemper som følge av anleggsarbeidet. Flere påpeker eksempelvis at veiene ut til stasjonsområdet i Refsdal benyttes mye i forbindelse med gårdsdrift i Ovrisdalen og er bekymret for virkninger av anleggstransport på de samme veiene. Hensynet til det nasjonale laksevassdraget Vikja trekkes også frem av flere parter.

I kapittel 4 gjengir NVE de delene av høringsuttalelsene, og søkers kommentarer til disse, som er relevante for våre vurderinger. Høringsuttalelsene og søkers kommentarer er tilgjengelige via eInnsyn ved å klikke på følgende lenker: [Statnett](#), [Sygnir](#), [Statkraft Hove](#) og [Statkraft Målset og Refsdal](#).

3.3 Tilleggsutredninger

NVE mottok i høringen en rekke innspill til de omsøkte tiltakene. Flere av innspillene omhandlet valg av traseer for de omsøkte kraftledningene. På bakgrunn av innspillene, stilte NVE flere spørsmål til Statnett og Sygnir i brev av 16. mars 2026 da vi ikke anså flere forhold som tilstrekkelig begrunnet i søknadene og kommentarene til høringsuttalelsene.⁶ NVE fikk tilbakemelding om at flere av spørsmålene krevde involvering av eksterne konsulenter, herunder gjennomføring av

⁶ 202308754-108 (Statnett), 202314192-113 (Sygnir), 202519873-30 (Statkraft Hove) og 202519874-30 (Statkraft Refsdal og Målset).

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

supplerende konsekvensutredning. NVE vurderte det derfor som mest rasjonelt å behandle stasjonstiltakene til Statnett og Sygnir med tilhørende hjelpeanlegg, samt Statkraft sine søknader, først uten å vente på avklaringer og utredninger om de omsøkte ledningene. NVE vil derfor i dette vedtaket ikke ta stilling til valget av traseer for Statnett og Sygnirs omsøkte ledningstiltak. NVEs saksbehandling av ledningene vil fortsette når svaret på tilleggsutredningene foreligger.

3.4 Ekspropriasjon

Statkraft søkte opprinnelig også om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse for nødvendig grunn og rettigheter til å bygge, eie og drive de omsøkte anleggene for Refsdal og Målset kraftverk, inkludert rett til nødvendig ferdsel og transport. Samtidig søkte de om forhåndstiltredelse, som innebærer at grunn og rettigheter kan tas i bruk før skjønn er avholdt.

Med bakgrunn i at Statkrafts søknad om ekspropriasjon kun berørte et fåtall grunneiere, ba NVE i e-post av 21. april 2026 om nærmere informasjon om hvilken dialog det hadde vært med tanke på å inngå minnelige avtaler. Statkraft opplyste i e-post av samme dag at de allerede hadde inngått minnelige avtaler og at de derfor trakk denne delen av søknaden, NVE-ref. 202519874-34. NVE vil derfor ikke behandle Statkrafts søknad om ekspropriasjon for netttiltakene til Refsdal og Målset kraftverk.

4 NVEs vurdering av søknadene etter energiloven

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper tiltaket har for samfunnet som helhet. NVE gir konsesjon til anlegg som vurderes som samfunnsmessig rasjonelle. Det vil si at de positive konsekvensene av tiltaket må være større enn de negative. Vurderingen av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering.

NVE vil i dette kapitlet redegjøre for vår vurdering av anleggene som Statnett og Sygnir har søkt om. Vi vil vurdere behov, valg av systemløsning, teknisk løsningsvalg, virkninger for miljø og samfunn og naturfare. Som poengtert i innledningen til kapittel 1, vil NVE i dette vedtaket ikke ta stilling til virkninger og valg av traseer for Statnett og Sygnirs søknader om ny 420 kV ledning fra Ramnaberg til Vik transformatorstasjon og 132 kV ledning fra Dagshovden, via Hove, til Refsdal transformatorstasjon. NVE mener det likevel er relevant og også inkludere de omsøkte ledningene i vurderingen av behov og systemløsninger i dette vedtaket fordi det er en forutsetning for å forstå helheten i tiltakene. NVE vil derimot vurdere virkningene, og valg av traseer, av de omsøkte kraftledningene på et senere tidspunkt. NVE tar dermed nå blant annet ikke stilling til om Sygnir skal få lov til å ta over Statnetts ledning fra Dagshovden til Hove eller om nettilknytningen av Feios kraftverk skal skje etter traseen de allerede har konsesjon til.

Statkrafts omsøkte tiltak er begrenset i omfang, og har ingen reelle alternative systemløsninger gitt endringene i regionalnettet og transmisjonsnettet i området. NVE vurderer det ikke nødvendig å inkludere Statkrafts tiltak i de påfølgende samfunnsøkonomiske vurderingene.

NVE

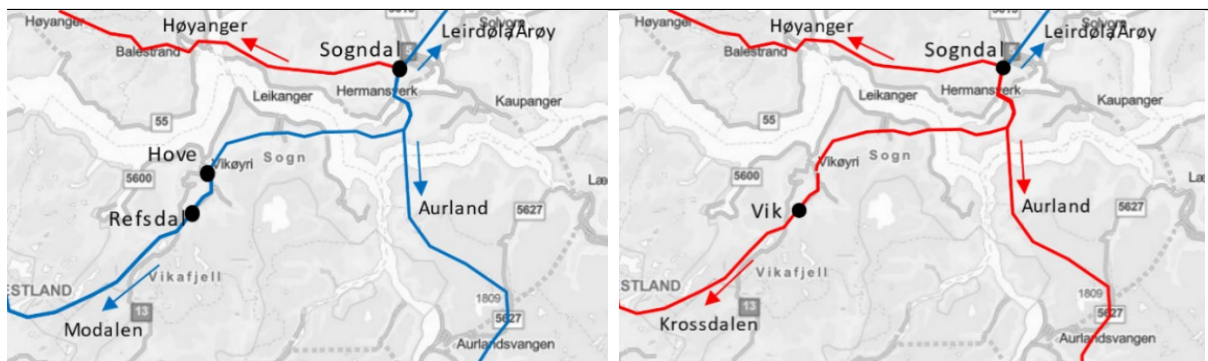
Norges vassdrags-
og energidirektorat

4.1 Behov for tiltak

4.1.1 Statnetts behovsbeskrivelse

Statnett begrunner behovet for tiltakene med økt kraftteterspørsel og svak forsyningsikkerhet i bergensområdet, samt en aldrende anleggsmasse med reinvesteringsbehov. Behovet for tiltakene er kartlagt gjennom KVVU Bergen og omland fra 2020, og Statnett sin områdeplan for bergensområdet og Haugalandet fra 2024, nærmere beskrevet i kapittel 2.1.1 og 2.1.2. Kart 12 viser dagens nettsituasjon i området til venstre og situasjonen etter Statnetts planlagte tiltak til høyre.

I tillegg til å styrke overføringskapasiteten mot bergensområdet, begrunner Statnett behovet for det omsøkte tiltaket med at strekningen Sogndal–Modalen er en viktig del av transportkanalen mellom Sogndal og Sauda. Sammen med den nye 420 kV-ledningen Aurland–Sogndal vil overføringskapasiteten ut fra Sogn øke, noe som er viktig i et område med stor kraftproduksjon.

Kart 12: Kartet til venstre viser dagens transmisjonsnett i området. Kartet til høyre viser transmisjonsnettet i området etter Statnetts planlagte tiltak. Blå streker viser 300 kV ledninger, røde streker viser 420 kV ledninger, mens svarte prikker viser Statnetts transformatorstasjoner. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

4.1.2 Sygnirs behovsbeskrivelse

Sygnir begrunner behovet for sine tiltak med Statnetts planer for nytt transmisjonsnett i området. Når Statnett ikke lenger skal drifte Hove transformatorstasjon, ønsker Sygnir å overta stasjonen og å etablere en ny forbindelse fra Hove til Refsdal for å unngå at Vik mister tilknytningen til overliggende nett. Sygnir peker også på at det ikke er nok nettkapasitet på eksisterende spenningsnivåer for å møte behovet for kraftforbruk og produksjon i området, og at overgang til 132 kV nett derfor er viktig. Videre viser de til at Feios kraftverk i dag er tilknyttet nettet med en midlertidig nettløsning og produksjonsbegrensning.

4.1.3 NVEs vurdering av behovet

4.1.3.1 Statnett

NVE er enige i Statnett sin vurdering av behovet for å gjøre tiltak. NVE mener det er behov for tiltak som styrker forsyningsikkerheten og øker overføringskapasiteten til bergensområdet. Konsesjonssøknaden baserer seg på behovsbeskrivelser i KVVU Bergen og omland, og områdeplanen for bergensområdet og Haugalandet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE har vurdert behovet for tiltak i kraftnettet inn mot bergensområdet flere ganger tidligere. Først i vår prosessledende uttalelse til KVVU Bergen og omland, deretter i vår konsesjonsbehandling av ny 420 kV ledning fra Sogndal til Ramnaberget, og spenningsoppgraderingen av den eksisterende 300 kV kraftledningen fra Vik til Krossdalen til 420 kV (dagens Refsdal–Modalen). Selv om disse vurderingene ble gjort for en tid tilbake, gjelder de samme grunnleggende forutsetningene. NVE mener derfor at vurderingene fortsatt står seg.

4.1.3.2 Sygnir

NVE er enige i Sygnir sin beskrivelse av behovet for å gjøre tiltak. Når Statnett gjør endringer i transmisjonsnettet, må Sygnir også gjøre tiltak for å sikre regional- og distribusjonsnettforsyningen i området. NVE mener videre at oppgraderingen fra 66 kV til 132 kV vil legge til rette for framtidig kraftbehov og tilknytning av produksjon, og gi større fleksibilitet i den langsiktige kraftsystemutbyggingen.

4.2 Samfunnsøkonomisk vurdering og tekniske forhold

Et konsept er en overordnet systemløsning som kan løse et eller flere behov. Det valgte konseptet kan videre gjennomføres med ulike tekniske løsningsvalg, eksempelvis stasjonsplasseringer. NVE vil i dette kapitlet gjøre rede for søkerens samfunnsøkonomiske vurderinger av konsepter og tekniske løsningsvalg.

4.2.1 Vurderte konsepter

4.2.1.1 Statnett

Overordnet konseptvalg for å forsyne bergensområdet: Sogndal–Modalen–Kollsnes

Statnett vurderte ulike konsepter for å forsyne bergensområdet i KVVU Bergen og omland. NVE var i sin prosessledende uttalelse til KVVU-en enig med Statnett i at å forsterke nettet fra Sogndal, via Modalen til Kollsnes er samfunnsmessig rasjonelt. Dette inkluderer oppgradering av 300kV ledningen Sogndal–Hove–Refsdal–Modalen til 420kV for å dekke behovet for økt kapasitet inn til bergensområdet. NVE mener fortsatt at denne vurderingen står seg. NVE registrerer videre at Linja, som er regional nettutviklingskoordinator i området, skriver i sin høringsuttalelse at Statnetts planer samsvarer med de regionale planene for kraftnettet og at de vurderer den planlagte systemløsningen som hensiktsmessig.

Statnett har vurdert tre konsepter for strekningen Ramnaberget–Vik

Statnett har vurdert tre konsepter (systemløsninger), samt et nullalternativ, for tiltakene de nå søker om.

Nullalternativet innebærer levetidsforlengende tiltak i Hove og Refsdal transformatorstasjoner og for dagens 300 kV ledninger fram til 2035 når Statnett uansett mener at Vik transformatorstasjon og ny ledning må bygges. Statnett mener at det ikke er aktuelt å videreføre anleggene etter 2035 fordi tilstanden i anleggene da vil være svekket. Videre skriver de at stasjonene ikke tilfredsstillers funksjonskrav for transmisjonsnettsanlegg.

Statnett har vurdert et konsept med to nye transformatorstasjoner på 420 kV plassert på Refsdal og Hove. Konseptet ble forkastet tidlig fordi det gir klart høyere kostnader og større arealbeslag og miljøvirkninger enn den omsøkte løsningen. Samtidig gir konseptet verken bedre kapasitet eller forsyningssikkerhet sammenlignet med den omsøkte løsningen.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Den omsøkte løsningen innebærer at ny Vik transformatorstasjon bygges til erstatning for dagens 300 kV koblingsstasjon på Refsdal og 300 kV transformatorstasjon på Hove. Videre søker Statnett om å bygge ny 420 kV ledning på strekningen Ramnaberget–Vik siden dagens 300 kV ledning ikke er dimensjonert for å kunne oppgraderes til dette spenningsnivået.

Løsningen Statnett søker om er noe endret siden KVVU Bergen og omland ble lagt fram i 2020. I KVVU-en var det beskrevet en løsning hvor det ble bygget én ny 420 kV transformatorstasjon i enten Refsdal eller Hove med transformering ned til 300 kV for å forsyne den gjenværende stasjonen. Løsningen Statnett nå i stedet søker om innebærer at nye Vik transformatorstasjon bygges i Refsdal og at 300 kV anleggene i både Refsdal og Hove rives. Statnett begrunner denne endringen med at den gamle løsningen ikke tok hensyn til nettutviklingen i regionalnettet og hos kraftprodusentene, og at den ville ført til høyere kostnader og et større arealbeslag. Konseptet fra KVVU-en ble derfor forkastet.

NVE mener at Statnett i tilstrekkelig grad har belyst relevante konsepter. Konseptet med to nye transformatorstasjoner fremstår mindre samfunnsmessig rasjonell enn omsøkt løsning, og NVE mener det er hensiktsmessig at dette konseptet ble lagt bort i tidlig fase. NVE støtter også at konseptet fra KVVU-en ble forkastet, da den omsøkte løsningen fremstår mer samfunnsmessig rasjonell.

4.2.1.2 Sygnir

Sygnir har vurdert to ulike konsepter for utbyggingen av regional- og distribusjonsnettet

Sygnir har vurdert to alternative konsepter for utbyggingen i Vik, i tillegg til et nullalternativ. Begge konseptene innebærer overtagelse av Hove transformatorstasjon og bygging av nye Refsdal transformatorstasjon.

Det omsøkte konseptet innebærer at Sygnir overtar og bygger om Statnetts 300 kV ledning til 132 kV fra Dagshovden, via Hove stasjon til nye Refsdal stasjon. Sygnir søker i tillegg om å overta Statkraft sin 66 kV ledning mellom Hove og Refsdal, og drifte denne på 22 kV i medhold av deres områdekonsesjon. Det andre konseptet medfører at Sygnir bygger nye 132 kV og 22 kV-ledninger på de samme strekningene.

Refsdal og Hove transformatorstasjon inngår i begge konseptene. Sygnir har allerede konsesjon til å bygge nye Refsdal transformatorstasjon som et utendørsanlegg (AIS) i tilknytning til Statnett sin eksisterende koblingsstasjon i Refsdal. Sygnir søker nå i stedet om å bygge stasjonen som et mer kompakt innendørs gassisolert anlegg (GIS). Sygnir søker også om å overta og bygge om Statnetts eksisterende Hove transformatorstasjon fra 300 kV til 132 kV.

I tillegg til de to alternativene, har Sygnir vurdert et nullalternativ som innebærer at driften av 66 kV ledningen fra Hove til Njøs videreføres og at de tar over Statnett sitt 66kV anlegg på Hove.

I dette vedtaket tar ikke NVE stilling til valget mellom alternativene for de omsøkte kraftledningene, vi vurderer kun stasjonstiltakene. NVE er enig med Sygnir i at både Refsdal og Hove transformatorstasjoner må etableres for å sikre forsyningen i området.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

4.2.2 Rangering av konsepter

4.2.2.1 Statnett

NVE går i dette kapitlet gjennom, og vurderer, Statnetts samfunnsøkonomiske analyse av de vurderte konseptene.

Forskjellen mellom omsøkt konsept og nullalternativet er tidspunktet for investering i nye Vik stasjon. I nullalternativet utsettes investeringen med 7 år, noe som gjør det at det har lavere investeringskostnader (nåverdi) enn det omsøkte konseptet. Samtidig har nullalternativet noe høyere drifts og vedlikeholdskostnader som følge av at to stasjoner må driftes samtidig de første årene. Samlet er de prissatte virkningene lavere for nullalternativet (930 millioner kroner) enn for den omsøkte løsningen (1200 millioner kroner).

Statnett vurderer at nytten av de ikke-prissatte virkningene er høyere for den omsøkt løsningen enn for nullalternativet. De vurderer at denne forskjellen mer enn oppveier for den prissatte forskjellen mellom alternativene. Statnett begrunner dette med verdien det omsøkte konseptet gir for forbruk og produksjon og for oppfølgingsinvesteringer.

Den ikke-prissatte virkningen av tilknytningen av nytt forbruk og produksjon, samt kapasitetsøkning i regionen, vurderes som noe mer positiv for den omsøkte løsningen enn for nullalternativet. Statnett begrunner dette med at nullalternativet utsetter nettførsterkningen og muligheten for tilknytning av nytt forbruk og produksjon lokalt i Vik og bergensområdet.

Verdien for oppfølgingsinvesteringer er nytten Ramnaberget–Vik og nye Vik transformatorstasjon gir for helheten i oppgraderingene Sogndal–Modalen. Statnett vurderer verdien av å gjennomføre investeringen i 2028, sammenlignet med 2035 (nullalternativet) som middels positiv. Statnett skriver at prosjektene i hele regionen rundt bergensområdet er avhengig av hverandre, og at de vektlegger god planlegging og sekvensiell gjennomføring. Statnett mener at Vik transformatorstasjon også er avgjørende for å kunne starte neste trinn (trinn 3 fra områdeplanen for bergensområdet og Haugaland) med oppgradering mellom Sauda og Samnanger.

NVE støtter Statnetts vurderinger og rangering av de to konseptene. Selv om de prissatte virkningene er høyere for den omsøkte løsningen enn for nullalternativet, så gir det omsøkte alternativet større ikke-prissatt nytte. Utbyggingen er en forutsetning for å få fullført konseptet med oppgradering fra Sogndal til Modalen. NVE mener dette bør tillegges betydelig vekt. Vi vurderer en utsettelse på syv år, som nullalternativet legger opp til, som svært ugunstig for den videre framdriften av utbyggingplanene rundt bergensområdet.

4.2.2.2 Sygnir

NVE registrerer at det som skiller de to systemløsningene til Sygnir er forskjeller i valg av løsning for kraftledninger og ikke forskjeller i valg av stasjonsløsning da begge innebærer ombygging av Hove transformatorstasjon og bygging av nye Refsdal transformatorstasjon. Sygnir estimerer en kostnad på 45 millioner kroner for ombygging av Hove transformatorstasjon og 177 millioner kroner for ny gassisolert Refsdal transformatorstasjon. NVE er enige i at begge de to stasjonene må på plass for å sikre regional forsyning. NVE vil som nevnt ikke vurdere de omsøkte ledningstraseene i dette vedtaket. NVE bemerker uansett at hvordan kraftnettet i området blir bygget, ikke vil påvirke behovet for transformatorstasjonene.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

4.2.3 Vurderte tekniske løsningsvalg innenfor valgt konsept

4.2.3.1 Statnett

Statnett har vurdert to ulike tekniske løsningsvalg innenfor den valgte systemløsningen. Den viktigste forskjellen mellom de to løsningsvalgene, er hvor nye Vik transformatorstasjon skal plasseres. Kart 13 viser de alternative plasseringene Statnett har vurdert. Den omsøkt plasseringen er stasjonsalternativ A, nord for dagens Refsdal koblingsstasjon langs veien til Refsdal kraftstasjon. Stasjonsalternativ B innebærer at nye Vik stasjon i stedet plasseres på et utmarksbeite vest for dagens Refsdal stasjon.

Statnett vurderer kostnadene for alternativ B som klart høyere enn for alternativ A som er omsøkt, med 980 millioner kroner kontra 860 millioner kroner i nåverdi. Statnett begrunner dette med at den alternative plasseringen krever mer omfattende grunnarbeider på grunn av mye massutskiftning. I tillegg vurderer Statnett at alternativ B gir mindre fleksibilitet for framtidig utvidelse av stasjonen. NVE er enig med Statnett i at alternativ A er en bedre teknisk-økonomisk løsning enn alternativ B.

4.2.3.2 Sygnir

Sygnir har ikke vurdert alternative tekniske løsningsvalg innenfor Hove transformatorstasjon. For Refsdal stasjon har Sygnir konsesjon for utendørs luftisolert koblingsanlegg (AIS), men de søker nå om å endre dette til innendørs gassisolert koblingsanlegg (GIS) i tilknytning til Statnetts omsøkte transformatorstasjon. De begrunner endringen med arealbegrensninger og skredfare. Videre skriver de i høringsuttalelsen til Statnetts søknad at de mener det er rasjonelt at Vik og Refsdal transformatorstasjoner samlokaliseres. NVE mener denne endringen er tilstrekkelig begrunnet, og at det er rasjonelt at Sygnir samlokaliserte den nye stasjonen med Statnetts stasjon fremfor at den bygges etter plasseringen i gjeldende konsesjon.

4.2.4 Andre relevante tekniske og økonomiske forhold

Sygnir skriver i sitt høringsinnspill at de mener Statnett velger dyrere løsninger enn hva kravene i Nasjonal veileder for funksjonskrav (NVF) tilsier. Sygnir foreslår også andre tekniske løsninger som de mener vil gjøre stasjonstiltakene billigere. De ber NVE vurdere om løsningene Statnett har valgt, og som påvirker utformingen av Sygnir sine anlegg, er samfunnsmessig rasjonelle.

Statnett svarer at de følger både NVF og interne krav som kan være strengere. Samtidig vurderer de at løsningene de velger ikke er dyrere, og mener at andre løsninger også vil gi økte kostnader på andre områder som Sygnir må betale for.

NVE bemerker at behandlingen etter kravene i NVF først kommer etter konsesjon. NVE vil derfor ikke stille detaljerte krav allerede i konsesjonen til hvilke tekniske løsninger som skal velges innenfor stasjonsområdet. Begrunnelsen for dette er at vi ikke ser at løsningene Sygnir foreslår faktisk er billigere. NVE bemerker også at noen av tiltakene Sygnir foreslår ikke er godkjent til formålet eller avventer avklaring på et mer overordnet nivå.

NVE

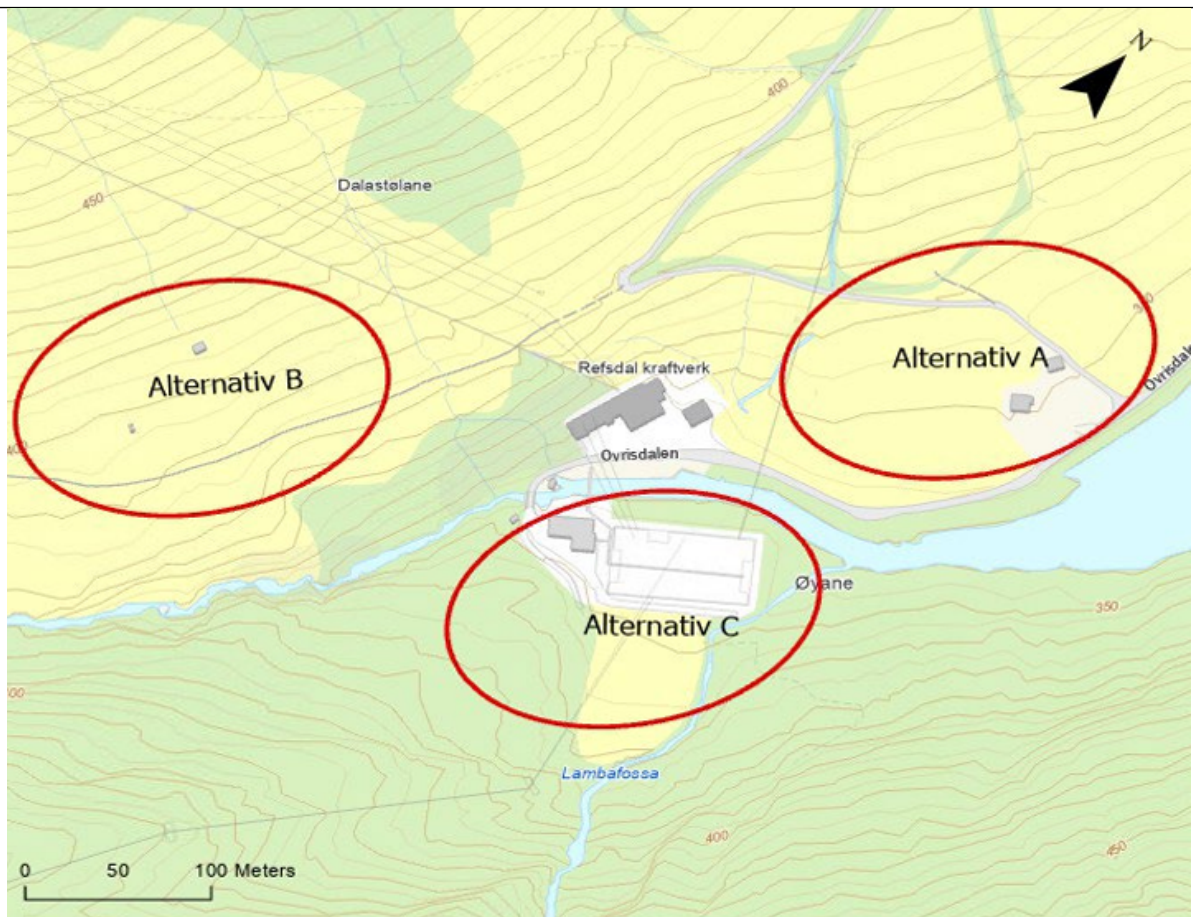
Norges vassdrags-
og energidirektorat

4.3 Alternative plasseringer av omsøkte tiltak

4.3.1 Vik og Refsdal transformatorstasjoner

Statnett har vurdert flere alternative plasseringer av nye Vik transformatorstasjon, slik som vist i kart 13. Den omsøkte plasseringen er i kartet vist som alternativ A. Alternativ B innebærer at stasjonene plasseres på utmarksbeite lenger inn i dalen, mens i alternativ C gjenbrukes dagens stasjonsområde.

NVE vil i de påfølgende kapitlene vurdere alternative stasjonsplasseringer som ble foreslått i høringen. NVE registrerer at Statnett forkaster alternativ C fordi det vil medføre store sikringstiltak mot naturfare og betydelig restrisiko for skred selv etter gjennomførte sikringstiltak. Videre vil dette alternativet ikke gi muligheter for fremtidige utvidelser og større risiko for forsinkelser. NVE ser derfor ikke behov for å kreve nærmere utredninger av alternativ C.

Kart 13: Alternative plasseringer for nye Vik transformatorstasjon i Ovrisdalen. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

4.3.1.1 Alternativ B

Statnett har forkastet alternativ B siden de mener det vil gi en dårligere teknisk løsning fordi terrenget i området vil medføre at alle anleggene i stasjonen vil måtte plasseres på en lang rekke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

etter hverandre. De peker også på at alternativ B vil gi et om lag 5 000 m² større arealbeslag sammenlignet med det omsøkte alternativet, i tillegg til at adkomstveien vil måtte forlenges videre fra Refsdalsdammen og innover i dalen utover det som nå er omsøkt. Videre har Statnett estimert at alternativ B vil kreve bortkjøring av opptil åtte ganger så mye masse som alternativ A, med de ulemper det medfører for omgivelsene. De mener også alternativ B i mindre grad vil gi rom for fremtidige utvidelser og viser til den teknisk-økonomiske vurderingen av alternativene, se kapittel 4.2.3.1.

Petter Refsdal er imot den omsøkte plasseringen til de nye transformatorstasjonene, som berører hans eiendom, fordi de vil beslaglegge dyrket mark. Vik kommune mener stasjonene må plasseres slik at de ikke fører til omdisponering av dyrket mark, men foreslår ingen konkrete alternative plasseringer.

Refsdal mener alternativ B vil gi mindre negative virkninger for natur og miljø, samtidig som dyrket mark blir bevart, og i stedet burde blitt omsøkt fremfor alternativ A. Refsdal skriver at tiltakets virkninger for jordressurser og jordvernet er beskrevet i søknaden, men synes interesseavveiningen opp mot andre alternativer er mangelfull. Han påpeker at jordvernet i Norge står sterkt og at dyrket mark er en knapp ressurs på Vestlandet. Refsdal mener dette er hensyn som burde veies tungt i vurderingene. Han mener også at forskjellen i arealbeslag mellom alternativene veies opp ved at alternativ B i mindre grad beslaglegger dyrket mark. Refsdal mener også at ulempene for omgivelsene ved bortkjøring av masser kunne blitt redusert ved at det hadde blitt etablert et masselager ved Fodnastøl.

NVE er enig med Petter Refsdal i at alternativ A vil gi betydelige negative virkninger for landbruket i det berørte området siden stasjonene i hovedsak plasseres på dyrket mark. NVE må samtidig også ta hensyn til andre virkninger i avveiningen mellom de to alternativene. NVE registrerer at konsekvensutredningen til Multiconsult rangerer alternativ A etter alternativ B.⁷ Dette skyldes i hovedsak at alternativ B kommer noe bedre ut for temaene naturmangfold og naturressurser. Konsekvensgraden for naturmangfold for alternativ A er satt med bakgrunn i et føre-var-prinsipp som følge usikkerhet rundt hvorvidt arealene faktisk benyttes som funksjonsområder for vipe og storspove. For øvrige temaer i konsekvensutredningen er alternativene vurdert med lik konsekvensgrad. Forskjellen mellom alternativene basert på konsekvensutredningene totalt sett er derfor små.

NVE gjør oppmerksom på at konsekvensutredningen Refsdal viser til ikke tar hensyn til de prissatte kostnadene ved alternativene eller til ikke-prissatte virkninger for kraftsystemet. NVE må i vår interesseavveining også ta hensyn til disse virkningene når vi vurderer alternativene opp imot hverandre. NVE viser i den forbindelse til våre vurderinger i kapittel 4.2.3.1 der alternativ A vurderes som en bedre teknisk-økonomisk løsning siden det er om lag 120 millioner billigere enn alternativ B i netto nåverdi over analyseperioden og har større positive ikke-prissatte virkninger med tanke på fleksibilitet for fremtidig utvidelse av stasjonsområdet. NVE mener dette er hensyn som mer enn oppveier for øvrige negative virkninger det omsøkte alternativet medfører.

NVE mener alternativ A er en mer samfunnsmessig rasjonell løsning enn alternativ B og at det fremlagte kunnskapsgrunnlaget i saken er tilstrekkelig til å kunne vurdere de to alternativene opp mot hverandre. NVE er derfor ikke enig med Refsdal i at interesseavveiningen av alternativene er

⁷ Alternativ A er i konsekvensutredningen til Multiconsult kalt alternativ 2, mens alternativ B er kalt alternativ 3.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

mangelfull. NVE vil derfor ikke kreve nærmere utredninger av alternativ B. Vurderingene av alternativet med masselager på Fodnastøl er vurdert i kapittel 4.3.2.

4.3.1.2 Stasjonsplassering nærmere Refsdal kraftverk

Ivar Eilev Refsdal, Maria Lødemel Bøe og Asgeir Fosse Refsdal mener de nye transformatorstasjonene i stedet bør plasseres nærmere Refsdal kraftverk for å redusere inngrep i dyrket mark. De viser i den forbindelse til at Statkraft nå søker om å rive deler av anlegget.

Statnett skriver i sine kommentarer til høringsuttalelsene at stasjonsplasseringen er valgt med utgangspunkt i krav til forsyningssikkerhet og beredskap og med tanke på fremtidige utvidelser av stasjonen. Både Statnett og Statkraft viser videre til at det er planlagt anlegg knyttet til Refsdal kraftverk som en eventuell stasjonsplassering nærmere kraftverket vil komme i konflikt med. Statkraft skriver også at de ønsker å beholde eiendommen sin slik den er i dag med tanke på drift og fremtidige rehabiliteringer av kraftverket.

NVE vil derfor ikke kreve nærmere utredninger av en alternativ stasjonsplassering nærmere Refsdal kraftverk.

4.3.1.3 Bygge transformatorstasjonene inne i en fjellhall

Ivar Eilev Refsdal mener de nye transformatorstasjonene i stedet bør bygges inne i en fjellhall av beredskapshensyn. Statnett kommenterer at et slikt alternativ vil være betydelig dyrere enn det omsøkte alternativet og gi økt kompleksitet i både anleggs- og driftsfasen. I tillegg, påpeker de at et alternativ med fjellhall vil begrense mulighetene for fremtidige utvidelser av stasjonene og gi behov for kabelanlegg og muffestasjoner. De ønsker derfor ikke et slikt alternativ. NVE er enig i Statnetts vurderinger og vil ikke kreve nærmere utredninger av et alternativ der stasjonene plasseres inne i en fjellhall.

4.3.2 Masselagre

Petter Refsdal er imot den omsøkte plasseringen av de nye transformatorstasjonene, kalt alternativ A, som følge av inngrep i dyrket mark. Han mener i stedet at stasjonene burde bygges etter alternativ B lenger inn i dalføret. Refsdal skriver ulempene som følge av bortkjøringen av de ekstra massene ved at stasjonene plasseres etter alternativ B kan unngås ved å etablere et masselager på et område kalt Fodnastøl. Han mener dette vil være mer miljøvennlig siden massene da vil fraktes over en kortere distanse.

Maria Lødemel Bøe og Asgeir Fosse Refsdal vil også at det etableres et masselager på Fodnastøl der de er grunneiere. De påpeker at det ikke er langt fra Fodnastøl til det omsøkte masselageret på Dalastølane. Videre skriver de at de har egeninteresse av å opprette veitilkomst til området da de mener området har stort potensial til å ta imot masser og benyttes som dyrket mark. Lødemel Bøe og Fosse Refsdal skriver videre at forslaget også vil berøre eiendommen til en annen grunneier, men at vedkommende også er interessert i å opprette veitilkomst til området.

Det omsøkte masselageret på Dalastølane er vist ved rød ring i kartet til venstre under, mens det foreslåtte masselageret på Fodnastøl er vist i kartet til høyre.

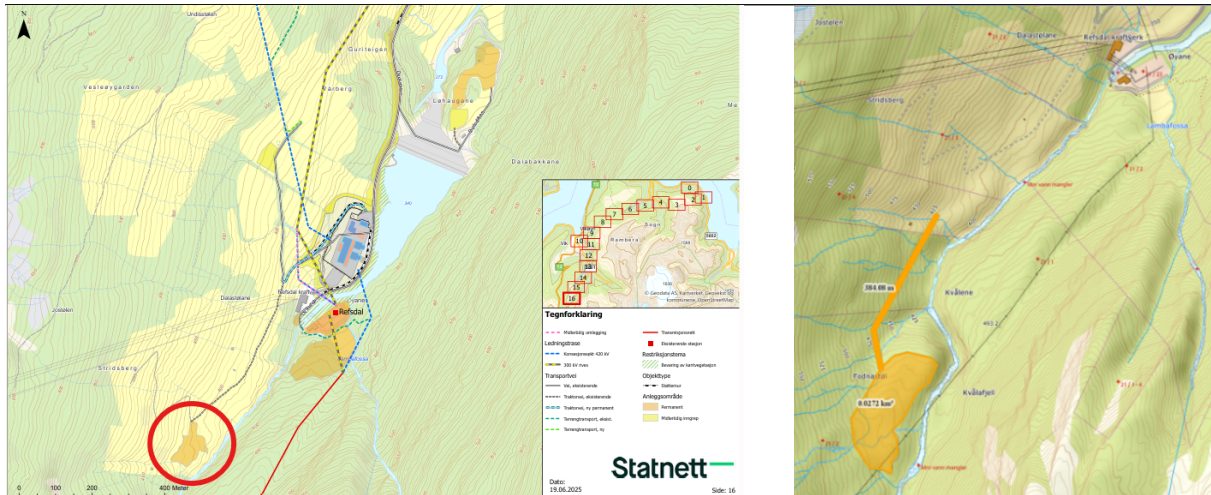
Statnett svarer at valg av masselagre er gjort med utgangspunkt i å begrense tap av viktige arealer, finne minnelige løsninger med berørte grunneiere og teknisk egnethet. De skriver at det foreslåtte masselageret på Fodnastøl ligger flere hundre meter sørvest for det omsøkte masselageret på

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Dalastølane i et relativt urørt naturområde som i liten grad er tilgjengelig siden det er uten veiforbindelse. Statnett gjør oppmerksom på at den foreslåtte plasseringen blant annet vil innebære kryssing av seks elver/bekker og at etableringen av veien til et masselager på Fodnastøl i seg selv også vil medføre uttak av masser som må lagres. De ønsker derfor ikke dette alternativet siden de mener det finnes andre og bedre egnede steder for masselagring.

Kart 14: Det omsøkte masselageret på Dalastølane er vist ved rød ring i kartet til venstre, mens det foreslåtte masselageret på Fodnastøl er vist i kartet til høyre. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad og høringsuttalelse Lødemel Bøe og Fosse Refsdal. Rød ring i kartet til venstre satt av NVE.

NVE viser til kapittel 4.3.1.1 for nærmere begrunnelse på hvorfor vi ikke mener alternativ B er en bedre plassering av transformatorstasjonene enn alternativ A som er omsøkt. NVE kan ikke se at et masselager på Fodnastøl gjør at alternativ B er å foretrekke over alternativ A. NVE registrerer at Lødemel Bøe og Fosse Refsdal mener et masselager på Fodnastøl har stort potensial for å bli dyrket mark. NVE registrerer samtidig at Statnett har som mål å kompensere den enkelte grunneier som mister areal med dyrket mark med nytt erstatningsareal og at de planlegger at samtlige permanente masselagre vil utformes slik at de vil fungere som dyrket mark. Videre vil et masselager på Fodnastøl i større grad beslaglegge urørt natur og det vil være behov for å etablere ny vei med tilhørende økt uttak av masser. Videre vil en måtte krysse seks bekker/elver. NVE kan ikke se at et masselager på Fodnastøl har åpenbare fordeler som gjør at det er å foretrekke over de omsøkte plasseringene av de permanente masselagrene. NVE vil derfor ikke kreve nærmere utredning av et masselager på Fodnastøl.

4.4 Virkninger for miljø og samfunn av nye Vik og Refsdal transformatorstasjoner og Refsdal og Målset kraftverk

NVE vil i dette kapitlet vurdere virkningene for miljø og samfunn av Statnett og Sygnirs to nye transformatorstasjoner i Refsdal og Statkrafts omsøkte tiltak knyttet til Refsdal og Målset kraftverk. NVE viser til at Sygnir tidligere har fått tillatelse til å bygge Refsdal transformatorstasjon som er utendørs luftisolert anlegg (AIS) nærmere Refsdal kraftverk, jf. omtalen i kapittel 2.2.2. Sygnir søker nå i stedet om å bygge stasjonen som et innendørs gassisolert anlegg (GIS) i tilknytning til Statnetts omsøkte transformatorstasjon. NVE mener det av hensyn til virkningene for

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

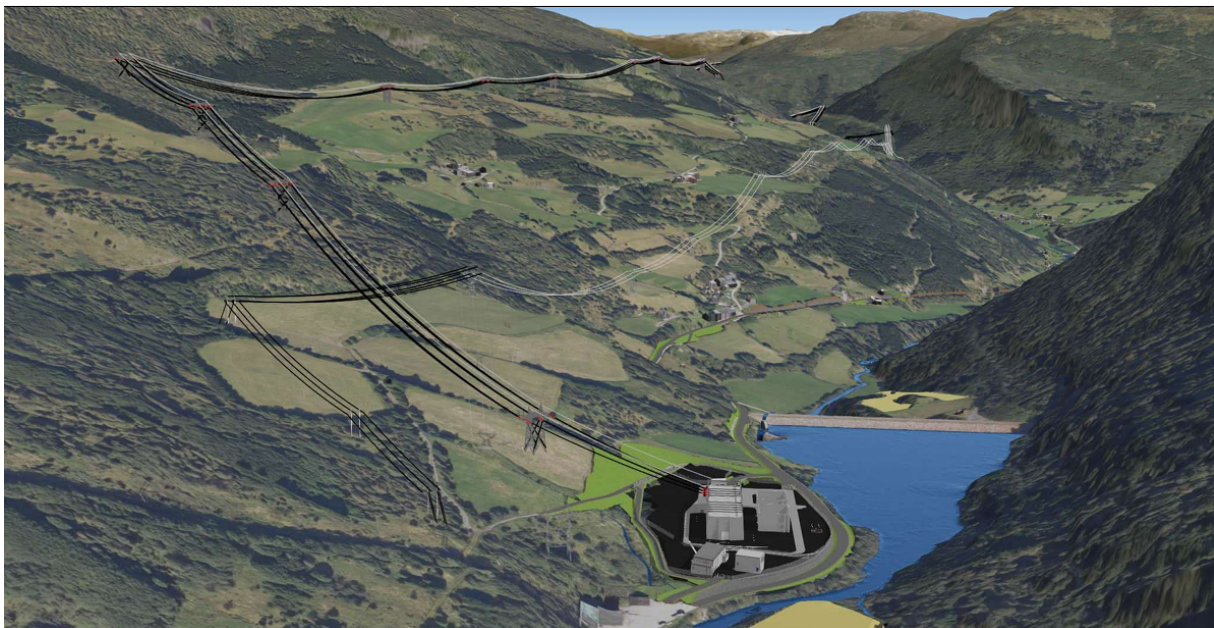
miljø og samfunn er rasjonelt å samlokalisere de to transformatorstasjonene, fremfor at Sygnir bygger Refsdal transformatorstasjon som et luftisolert anlegg etter den tidligere konsesjonsgitte plasseringen.

4.4.1 Visuelle virkninger

NVE vil i dette kapitlet vurdere de visuelle virkningene for friluftsliv, naturopplevelser, kulturmiljøer og synlighet fra bolig- og fritidsbebyggelse som følge av Vik og Refsdal transformatorstasjoner og tiltakene i tilknytning til Refsdal og Målset kraftverk. Vurderingene begrenser seg til de visuelle virkningene og omfatter ikke direkte arealinngrep som vil bli vurdert i senere kapitler. Virkninger i anleggsfasen vil være forbigående og vektlegges ikke i vurderingene av visuelle virkninger.

Statnett og Sygnir har søkt om å etablere transformatorstasjonene nord for dagens Refsdal koblingsstasjon, langs veien til Refsdal kraftverk, på et område som i hovedsak består av dyrket mark. Statnett opplyser i søknaden at nærmeste bebyggelse ligger om lag 1 km unna de nye transformatorstasjonene, mens nærmeste tettbebyggelse ligger i Vikøyri om lag 7,2 km lenger nord. Det ligger videre et gammelt gårdsbruk på området, som i dag benyttes som fritidsbolig, som må løses inn dersom transformatorstasjonene skal plasseres slik som omsøkt.

Figur 3 viser en visualisering av de to transformatorstasjonene med utsiktsretning mot Vikøyri.

Figur 3: Visualisering av Vik og Refsdal transformatorstasjoner med utsiktsretning mot bebyggelsen i Ovrisdalen i retning Vikøyri. Ledningene på bildet er ikke en del av dette vedtaket. Kilde: Sygnirs konsesjonssøknad.

Figur 4 viser en visualisering av de to transformatorstasjonene med utsiktsretning vekk fra Vikøyri.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 4: Visualisering av Vik og Refsdal transformatorstasjoner med utsiktsretning vekk fra bebyggelsen i Ovrisdalen. Ledningene på bildet er ikke en del av dette vedtaket. Kilde: Sygnirs konsesjonssøknad.

Multiconsults KU konkluderer med at konsekvensgraden for landskap er *noe negativ* som følge av påvirkning på delområdene Ovrisdalen og Bøadalen. For Ovrisdalen, som er gitt stor verdi, mener KU-en at påvirkningen vil bli noe forringet siden stasjonene blant annet vil bryte med landskapsbildet og dominere noe over landskapets skala. KU-en bemerker samtidig at påvirkningen begrenses av at stasjonene etableres i nedre del av landskapsrommet og delvis vil skjules av terrengformasjonene. For Bøadalen, som er gitt middels verdi, vurderes påvirkningen som forringet. KU-en trekker frem at dette i hovedsak skyldes at stasjonene vil bli svært synlige fra utkikkspunkt langs riksveien høyere opp i terrenget.

KU-en konkluderer videre med at konsekvensgraden for friluftsliv er *noe negativ* fordi stasjonene blant annet vil bli liggende noe høyere i terrenget enn dagens stasjon og det antas at de vil være synlige for delområdene Rambergfjellet, Fossfjellet, Ovriseggi og Ovrisdalen Skardet.

KU-en gir videre konsekvensgrad *middels negativ* for temaet kulturmiljø siden stasjonene påvirker delområdet Refsdal, som gis middels verdi, og blant annet består av gårdsmiljøer fra 1800- og 1900-tallet, automatisk fredete kulturminner og SEFRAK-registrerte bygninger. Bakgrunnen for konsekvensgraden skyldes inngrep i det automatisk fredete kulturminnet på det planlagte stasjonsområdet, som vurderes i kapittel 4.4.2, men også at stasjonene vil øke de visuelle virkningene fra kulturhistorisk viktige utsynspunkter i delområdet.

Sygnir skriver i søknaden at transformatorstasjonene vil bli svært synlige fra utkikkspunkt langs riksveien og fra deler av Ovrisdalen og påvirke landskapsbildet negativt sammenlignet med dagens situasjon. Videre mener de stasjonene delvis vil skjules av terrengformasjonene i Ovrisdalen.

Statkraft mener deres tiltak i tilknytning til Refsdal og Målset kraftverk i området i liten grad vil medføre visuelle virkninger.

Multiconsult har i søknaden foreslått avbøtende tiltak som kan redusere de visuelle virkningene av stasjonene. De har foreslått at det bør velges materialer som er tilpasset omgivelsene og at farger på bygg og komponenter bør tones ned slik at de tilpasses landskap og vegetasjon. Videre foreslås det å sette igjen skjermende skog rundt Refsdal kraftverk og transformatorstasjonene der det er mulig.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE mener de visuelle virkningene av de omsøkte tiltakene som vurderes i dette notatet i all hovedsak vil gjelde nye Vik og Refsdal transformatorstasjoner og viser til KU-en som vurderer virkningene for landskap, friluftsliv og kulturmiljø som *noe til middels negative*. NVE mener samtidig at de visuelle virkningene vil begrenses ved at området allerede er preget av eksisterende infrastruktur og at Statnett vil rive dagens stasjon i området. Stasjonene skal videre bygges i god avstand til den eksisterende bebyggelsen i Ovrisdalen. NVE mener også de visuelle virkningene vil reduseres gjennom at Sygnirs nye stasjon bygges som et innendørs gassisolert anlegg og samlokaliseres med Statnetts nye Vik transformatorstasjon, fremfor at det bygges som et utendørs luftisolert anlegg etter plasseringen i gjeldende konsesjon, se kart 10.

NVE ba Statnett, i e-post av 20. april 2026, utdype hvordan de stilte seg til det foreslåtte avbøtende tiltaket fra Multiconsult om valg av materialer og fargebruk på bygg og komponenter da dette ikke var tilstrekkelig omtalt i søknaden. Statnett svarer i e-post av 22. april 2026, NVE-ref. 202308754-114, at de ikke vurderer det som hensiktsmessig å bruke ressurser på dette da de mener stasjon vil bli liggende lite eksponert nede i dalen.

NVE er enig i at det er forhold som vil begrense synligheten av stasjonene. Samtidig viser Multiconsults konsekvensutredning at stasjonene vil bryte med landskapsbildet, bli liggende høyere i terrenget enn i dag og bli synlig fra flere steder. NVE viser også til vår rapport *Visuelle virkninger av transformatorstasjon (63/2012)* der det anbefales at bygningene i transformatorstasjoner bør ha en nøytral utforming og farge for å tiltrekke seg liten oppmerksomhet i landskapsbildet. NVE mener derfor det er hensiktsmessig at utvendig farge- og materialvalg på byggene i stasjonene bør tilpasses det omkringliggende terrenget for å begrense synligheten for omgivelsene og at dette bør kunne gjennomføres uten nevneverdige økninger i kostnadene. NVE vil derfor stille vilkår om dette.

NVE stiller videre vilkår om at utformingen av stasjonene skal beskrives nærmere i detaljplanen og dokumenteres med blant annet endelige fasadetegninger som viser farge- og materialvalg. NVE registrerer at de nye stasjonene i utgangspunktet ikke vil beslaglegge skog, slik som vist i tabell 1, men legger til grunn at det tilstrebes å la skog bli stående igjen dersom det likevel viser seg at skjermende vegetasjon rundt stasjonsområdet berøres. NVE viser også til vår veileder for utforming av detaljplaner som stiller krav om at det må beskrives hvordan terrenginngrep skal istandsettes, der hovedregelen er at alle midlertidige anleggsområder tilbakeføres etter at anlegget er etablert. NVE viser også til at detaljplanveilederen stiller krav om at det beskrives hvilke tiltak som skal gjennomføres for å legge til rette for grøntarealer innenfor stasjonsområdet i den grad dette er mulig.

4.4.2 Kulturminner og kulturmiljø

Dette kapitlet handler om direkte inngrep i automatisk fredete kulturminner og kulturmiljøer (fra før 1537) og eventuelle vedtaksfredete kulturminner. Vurderingene av de indirekte virkningene på kulturminner og kulturmiljøer er beskrevet under temaet visuelle virkninger i kapittel 4.4.1.

Statnett opplyser at det er registrert et automatisk fredet kulturminne der Vik og Refsdal transformatorstasjoner skal etableres. Det aktuelle kulturminnet er en skålgropstein fra bronsealderen/jernalderen, der den øverste delen av steinen ifølge databasen Kulturminnesøk har blitt kløyvd bort. Videre fremgår det av Kulturminnesøk at steinen er flyttet opptil flere ganger. Statnett skriver at området der kulturminnet er lokalisert i dag tidligere ble brukt til å deponere overskuddsmasser fra utbyggingen av Refsdal kraftverk og var i bruk som veiareal.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Vestlandet fylkeskommune mener konsekvensutredningen gir en god oversikt over kjente kulturminner og kulturmiljø i tiltaksområdet. Samtidig påpeker de at det er behov for dispensasjon fra kulturminneloven § 8 første ledd for å kunne grave ut det nevnte kulturminnet.

Fylkeskommunen opplyser at de, i dialog med Universitetsmuseet i Bergen, vil avklare ny plassering for steinen slik at den blir sikret i den videre prosessen. NVE forutsetter at Statnett innhenter nødvendig tillatelse etter kulturminneloven § 8.1 og at skålgropsteinen vil bli ivarettatt.

NVE viser til at etableringen av de to transformatorstasjonene, og Statkrafts tiltak knyttet til Refsdal og Målset kraftverk, ikke vil gi virkninger for kjente kulturminner. Videre har fylkeskommunen gjennomført § 9 undersøkelser på stasjonsområdet. For det tilfelle at det avdekkes hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet, skal alt arbeid øyeblikkelig stanses, jf. kulturminneloven § 8, annet ledd og kulturminnemyndigheter varsles. NVE forutsetter at tiltakshaverne oppfyller kravene i kulturminneloven, og gjør oppmerksom på at de er ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades.

4.4.3 Naturmangfold

I henhold til naturmangfoldloven § 7 plikter NVE å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 når det skal vurderes om det skal gis konsesjon til et tiltak eller ikke. Nedenfor følger en systematisk gjennomgang av NVEs vurderinger av Vik og Refsdal transformatorstasjoner og Statkrafts tiltak i tilknytning til Refsdal og Målset kraftverk opp mot naturmangfoldlovens paragrafer.

Naturmangfoldloven § 8 første ledd krever at vedtak som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget i denne saken bygger på beskrivelser og vurdering av tiltakene i søknadene med tilhørende konsekvensutredninger og innkomne høringsuttalelser. NVE har også gjennomført søk i Miljødirektoratets Naturbase og Artsdatabankens Artskart.

En viss usikkerhet om hvorvidt vi besitter fullstendig kunnskap om de biologiske verdiene i influensområdet vil alltid være til stede. NVE vurderer likevel at den samlede dokumentasjonen som her foreligger gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekten av transformatorstasjonene, Statkrafts tiltak i området og nødvendige anleggsveier og anleggsområder på naturmangfoldet, i samsvar med kravet i naturmangfoldloven § 8. NVE registrerer at det i KU-en, som en føre-var-tilnærming, er lagt til grunn at tiltaksområdet for stasjonene fungerer som funksjonsområde for vipe og storspove. Det betyr at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer til anvendelse, og vi legger dette til grunn i de videre vurderingene.

NVE fokuserer i vurderingene kun på arter eller naturtyper som tiltaket vil kunne få vesentlige virkninger for.

4.4.3.1 Virkninger for naturmangfold

4.4.3.1.1 Fugl

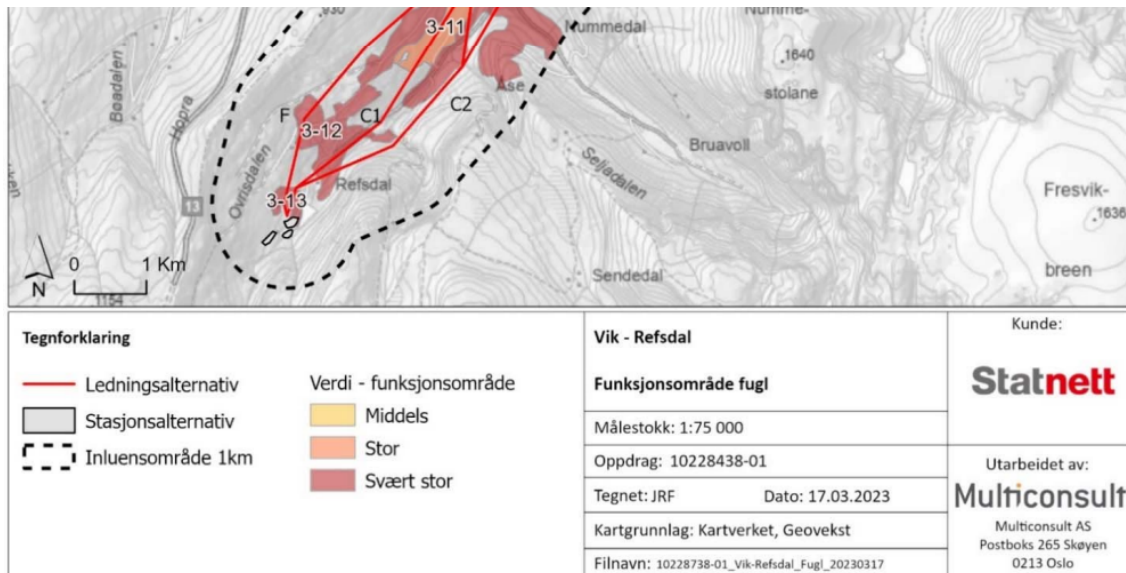
De omsøkte stasjonsområdene berører et jorde som det, av føre-var-hensyn, er lagt til grunn fungerer som funksjonsområde for vipe, storspove og gulspurv. I tillegg er det gjort registreringer av taksvale og gjøk (NT – nær truet) i tilknytning til lokaliteten. KU-en vurderer at plasseringen av

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

stasjonene vil føre til et arealbeslag slik at området funksjon som habitat for vipe og storspove vil brytes. Funksjonsområdet (lokalitet 3-13) er vist i kart 15.

Kart 15: Verdikart over funksjonsområder for fugl. Lokalitet 3-13 viser funksjonsområdet for vipe, storspove og gulspurv i tilknytning til Vik og Refsdal transformatorstasjoner. Kilde: Konsekvensutredning fra Multiconsult.

KU-en mener etableringen av stasjonene gir *svært stor negativ konsekvens* som følge av at de fortrenger et funksjonsområde for en kritisk truet art. Ved vurdering av verdien er det som en føre-var-tilnærming lagt til grunn at området benyttes av vipe og storspove, uten at dette er undersøkt i felt. KU-en viser til at dersom det i forkant av anleggsarbeidet kan påvises at vipe og storspove ikke hekker på lokaliteten, vil konsekvensene for naturmangfold reduseres betraktelig.

NVE viser ellers til Statnett og Sygnirs søknader om nye 420 og 132 kV kraftledninger, nærmere omtalt i kapittel 1.1.3 og 1.2.3, som vil behandles på et senere tidspunkt. I jordbrukslandskapet ved Vikøyri og Hove, er det flere registreringer av rødlistede fuglearter med tilknytning til kulturlandskapet. Det er blant annet flere registreringer av vipe (CR – kritisk truet), storspove (EN – sterkt truet), gulspurv (VU – sårbar) og sanglerke (NT – nær truet). Selv om de registrerte forekomstene av vipe og storspove, vist i kart 16, ligger utenfor influensområdet for de planlagte ledningene, legger KU-en en føre-var-tilnærming til grunn også her. KU-en antar derfor at også jordbruksarealene innenfor influensområdet til ledningene kan benyttes av disse artene.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Kart 16: Registreringer av vipe (CR) og storspove (EN) i Vik. Kilde: Artsdatabankens Artskart.

NVE mener det er hensiktsmessig å inkludere virkningene for vipe og storspove av ledningstiltakene i vurderingen av tiltakene som vurderes i dette notatet, ettersom de berører de samme naturverdiene, i henhold til naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

På et generelt grunnlag vurderer KU-en at støy og forstyrrelser i anleggsperioden kan medføre unntakelsesrespons og avbrutt hekking for sårbare fugler. KU-en vurderer at dette i ytterste konsekvens kan gi varige negative virkninger på den lokale bestanden.

Som avbøtende tiltak foreslår KU-en at anleggsarbeider bør unngås i kulturlandskapet i hekkeperioden for vipe og storspove (april-juli). Dersom det likevel er nødvendig med anleggsarbeid i dette tidsrommet, bør det undersøkes ved befaring om det er hekkende fugl i tiltaksområdet før anleggsarbeidet starter.

Statnett skriver selv i søknaden at de skal undersøke om det er hekkende fugl i tiltaksområdet før anleggsstart.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Statsforvaltaren i Vestland viser til at arealbeslag på grunn av transformatorstasjonene vil bryte habitatfunksjonen for vipe og storspove, og at konsekvensene for naturmangfold kan bli betraktelig redusert dersom undersøkelser i forkant av arbeidet viser at storspove og vipe ikke hekker der. Per i dag kjenner de ikke til registreringer av disse artene innenfor lokaliteten.

NVE legger føre-var-prinsippet til grunn og vurderer at det i hovedsak er de nye stasjonsområdene som vil medføre et større, permanent arealbeslag innenfor et funksjonsområde til vipe og storspove. For 420 og 132 kV ledningene, vurderer NVE at de største virkningene for disse artene først og fremst vil være knyttet til forstyrrelser i anleggsperioden. Selv om anleggsperioden vil være forbigående, kan anleggsaktivitet i hekkeperioden potensielt føre til avbrutt hekking og redusert hekkesuksess. NVE vurderer derfor at de avbøtende tiltakene som foreslås i KU-en, som feltbefaring for å undersøke eventuell hekking av vipe og storspove før oppstart av anleggsarbeidet, samt å unngå anleggsarbeid i hekkeperioden der dette er mulig, bør vurderes for å redusere belastningen på de lokale bestandene. NVE vil gjøre nærmere vurdering av avbøtende tiltak for de omsøkte 420 og 132 kV ledningene, herunder utforming av disse, når disse tiltakene behandles på et senere tidspunkt.

NVE er enig med Statnett i at det bør kartlegges om det forekommer hekking av vipe og storspove i tiltaksområdet før anleggsstart. NVE stiller derfor vilkår om at dersom det planlegges oppstart av anleggsarbeid i hekkeperioden (april-juli), skal Statnett og Sygnir før oppstart kartlegge om det forekommer hekking av vipe og storspove i tiltaksområdet for Vik og Refsdal transformatorstasjoner. Undersøkelsene skal gjennomføres ved bruk av relevant fagkyndig kompetanse. Dersom det påvises hekking, mener NVE at anleggsstarten bør legges utenom hekkeperioden til de to artene. Særlig støyende anleggsarbeider, som sprenging og boring, bør unngås innenfor hensynssonene til hekkelokalitetene, som er henholdsvis 500 meter for vipe og 250 meter for storspove. Dersom Statnett eller Sygnir vurderer det som nødvendig å igangsette anleggsarbeid i hekketiden, eller gjennomføre spesielt støyende arbeid innenfor hensynssonene til påviste hekkelokaliteter, må dette begrunnes i en detaljplan, og i samråd med relevant fagkyndig kompetanse, beskrive og begrunne andre avbøtende tiltak for å hensynte hekkende fugl på lokaliteten.

Som en føre-var-tilnærming vurderer NVE at tiltakene kan medføre negative konsekvenser for et funksjonsområde for vipe og storspove på grunn av et permanent arealbeslag. Statnett har selv planlagt, som følge av at de beslaglegger dyrket mark, å opparbeide erstatningsarealer. NVE mener disse erstatningsarealene kan være kompensierende for det permanente arealtapet, og over tid fungere som funksjonsområder for de to artene. På bakgrunn av dette, og med de avbøtende tiltakene NVE har stilt vilkår om, mener vi at konsekvensene for vipe og storspove kan bli noe redusert. Dersom undersøkelser viser at storspove og vipe ikke hekker på lokaliteten, vurderer vi at tiltaket vil ha begrensede virkninger for naturmangfoldet.

4.4.3.1.2 Fremmede arter

NVE har gjennomført søk i Artsdatabankens Artskart og ser at det ikke er registrert fremmede arter ved de omsøkte stasjonsområdene, eller i områdene der ny nettilknytning for Refsdal og Målset kraftverk skal etableres. Det er ikke gjennomført kartlegging av fremmede arter, og NVE mener at forekomster i og ved tiltaksområdet ikke kan utelukkes.

Statnett og Statkraft skriver at de vil kartlegge fremmede arter før anleggsstart. Statkraft opplyser at det skal gjennomføres gravearbeider utenfor det eksisterende stasjonsområdet ved Refsdal

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

kraftverk. NVE gjør oppmerksom på at forskrift om fremmede organismer stiller krav til aktsomhet for å unngå spredning av fremmede arter. NVE legger til grunn at kravene i forskriften følges, og vil sette vilkår om at Statnett og Sygnir i detaljplanen skal beskrive hvordan anleggsarbeidene kan gjennomføres uten fare for å spre fremmede arter.

4.4.3.2 Naturmangfoldloven § 10, 11 og 12

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut ifra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. Ifølge forarbeidene (Ot.prp. 52 (2008-2009) s. 381–382) er det effekten på naturmangfoldet som skal vurderes i prinsippet om samlet belastning, ikke det enkelte tiltaket som sådan. For å kunne gjøre dette er det nødvendig med kunnskap om andre tiltak og påvirkningen på økosystemet, hvor det både skal tas hensyn til eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep.

I denne saken, søker Statnett og Sygnir om å etablere hver sin transformatorstasjon på et område som i dag hovedsakelig består av dyrket mark. Statnett søker også om å gjøre permanente veiltak, inkludert ny adkomstvei frem til transformatorstasjonen. Videre søker de om å etablere fem permanente masselagre. Sygnir søker også om å overta Statnetts 300 kV Hove transformatorstasjon som skal bygges om og driftes på 132 kV. I forbindelse med at Sygnir søker om ny regionalnettstruktur søker også Statkraft om tiltak i Hove, Refsdal og Målset kraftverk.

NVE vurderer at de omsøkte tiltakene i hovedsak vil påvirke jordbruksarealer som fungerer som funksjonsområder for arter knyttet til kulturlandskapet, særlig vipe og storspove, jf. vurderingene i kapittel 4.4.3.1. NVE viser også til at Statnett og Sygnir har søkt om nye kraftledninger, som vil bli behandlet på et senere tidspunkt, og berører områder som potensielt brukes av de samme artene.

De nevnte hjelpeanleggene, og den tilhørende anleggsaktivitet for å etablere disse, vil innebære ytterligere permanente og midlertidige arealbeslag i jordbruksområder, samt forstyrrelser i anleggsperioden. Selv om anleggsarbeidene vil være forbigående, vurderer NVE at den samlede belastning på artene i området kan øke når de omsøkte stasjonstiltakene ses i sammenheng med de andre planlagte tiltakene.

NVE har vurdert den samlede belastning, jf. naturmangfoldloven § 10, av eksisterende og planlagte tiltak i området. NVE mener at arealbeslag, anleggsarbeid og de fremtidige planlagte tiltakene kan bidra til en økt belastning på vipe og storspove i området. Det er likevel knyttet noe usikkerhet til omfanget, ettersom artenes bruk av jordbruksarealene er vurdert ut fra en føre-var-tilnærming. NVE vurderer at med de foreslåtte avbøtende tiltakene, vil ikke de omsøkte tiltakene gi virkninger som er i konflikt med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Naturmangfoldloven § 11 tilsier at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse. NVE har anledning til å legge føringer i konsesjoner for eventuelle avbøtende tiltak som reduserer virkninger for naturmangfoldet. I naturmangfoldloven § 12 står det at skader på naturmangfoldet skal unngås ved bruk av driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene. NVE legger også til grunn at konsesjonsbehandlingen skal medføre at tiltaket lokaliseres der de samfunnsmessige ulempene blir minst, jf. energilovforskriften § 1-2. Samtidig vil en eventuell konsesjon legge føringer for hvilke avbøtende tiltak Statnett og Sygnir må gjennomføre for å minimere skadene på blant annet naturmangfoldet. Vi viser blant annet til vurderingen av vilkår i kap. 4.4.3.1. På bakgrunn av dette mener NVE at naturmangfoldloven §§ 11 og 12 er hensyntatt.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Etter NVEs vurdering er det viktig at anleggsarbeid som potensielt kan berøre viktige biotoper og leveområder gjennomføres og tilpasses slik at inngrepene i disse områdene blir minst mulige. NVE vil i konsesjonen sette vilkår om en detaljert detaljplan, der blant annet avbøtende tiltak i anleggsperioden blir beskrevet nærmere.

4.4.3.3 Oppsummering av virkninger på naturmangfold

NVE har vurdert at negative virkninger for naturmangfold i hovedsak skyldes et permanent arealbeslag fra de omsøkte stasjonsområdene og at dette fører til tap av et funksjonsområde for vipe og storspove. Det vil også være negative virkninger i forbindelse med økt aktivitet og støy fra anleggsarbeidene.

For å redusere de negative virkningene for naturmangfold har NVE satt vilkår om at Statnett og Sygnir lager detaljplaner for anleggsarbeidene. Dersom anleggsstart skal gjennomføres i hekkeperioden mellom april og juli skal Statnett og Sygnir kartlegge om det forekommer hekking i tiltaksområdet. Dersom kartleggingen viser at hekking forekommer i området, og Statnett og Sygnir mener det er nødvendig å starte anleggsarbeidene i hekkeperioden, skal mulige avbøtende tiltak beskrives i detaljplanen.

På bakgrunn av vurderingene over, mener NVE at løsningen Statnett og Sygnir har søkt om gir akseptable virkninger for naturmiljø, gitt at de omtalte avbøtende tiltakene gjennomføres.

4.4.4 Landbruk og andre naturressurser

Statnett og Sygnir har søkt om å bygge Vik og Refsdal transformatorstasjoner i et område med skrånende terreng som i hovedsak består av fulldyrket mark, se tabell 1. Statnett opplyser i søknaden at det i dag drives grasproduksjon på arealene. Multiconsult vurderer i KU-en at området har stor verdi med bakgrunn i NIBIOs arealressurskart og at påvirkningen blir forringet. Samlet medfører dette at KU-en vurderer at stasjonene vil gi *middels negativ konsekvens* for naturressurser. Statnett opplyser at jordbruksarealer også vil bli midlertidig beslaglagt i anleggsperioden, men at disse områdene vil bli tilbakeført når anleggsarbeidene blir avsluttet. Statkraft skriver at arealene som berøres utenfor egen eiendom av deres tiltak består av utmark og dyrket mark.

Statnett skriver at de har som mål å kompensere arealbeslaget av dyrket mark med nytt erstatningsareal. De planlegger derfor at samtlige permanente omsøkte masselagre vil utformes slik at de vil fungere som dyrket mark. Statnett opplyser at det i vurderingen av hvor masselagrene skal plasseres har blitt sett etter områder der det kan etableres nye jordbruksarealer og områder der tilførsel av masser kan øke produksjonen gjennom bedret topografi eller kvalitet på arealene. Statnett har i den forbindelse vært i dialog med landbrukskontoret i Vik kommune og berørte grunneiere og det har blitt utarbeidet en matjordplan med anbefaling av ulike arealer. Statnett skriver i søknaden at overskuddsmassene kan etablere om lag 18 dekar nydyrket mark og at rundt 25 dekar kan få økt produksjonsevne.

Vik kommune gjør oppmerksom på at Norge har et nasjonalt jordvernmål og at de henhold til jordvernbrev fra Statsforvaltaren kun har anledning til å omdisponere maksimalt tre til fire dekar dyrket mark årlig. Kommunen skriver at transformatorstasjonene Statnett og Sygnir søker om tilsvarende kommunens tillatte omdisponering av dyrket mark syv til ti år frem i tid, noe de mener er uheldig og i strid med kommunens gjeldende arealstrategi. De registrerer at Statnett har levert en

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

matjordplan der det foreslås erstatningsarealer, men skriver at kvaliteten på nydyrket areal ikke er det samme som areal som bygges ned. Videre gjør de oppmerksom på at nydyrking, i henhold til de regionale jordbrevene fra Statsforvaltaren, ikke regnes som kompensasjon for omdisponert dyrket mark. De oppfordrer derfor NVE til å be Statnett og Sygnir søke om alternative plasseringer av transformatorstasjonene.

Statsforvaltaren i Vestland mener virkningene for jordbruk og jordvern er godt utredet og at konklusjonene om lokalisering av anleggene fremstår rasjonelle. De mener den største negative virkningen for jordvernet følger av de nye transformatorstasjonene. Statsforvaltaren anerkjenner at slike store infrastrukturprosjekter gir utfordringer for kommunene som berøres fordi det reduserer mulighetene for å prioritere annen samfunnsutvikling. De mener likevel at omdisponeringen de omsøkte tiltakene fører til er små sammenlignet med samfunnsnyttene av tiltakene. Statsforvaltaren registrerer at Statnett planlegger å etablere erstatningsarealer. De mener dette vil redusere de samlede virkningene for jordvernet, selv om dette ikke blir synlig i den nasjonale jordvernstatistikken slik Vik kommune nevner. Videre skriver de at dersom alle de planlagte masselagrene utformes slik som planlagt, vil tiltaket tilnærmet bli arealnøytralt med tanke på jordbruksareal.

Petter Refsdal er berørt grunneier på gnr. 21, bnr. 4 der Statnett og Sygnir har søkt om å plassere de to transformatorstasjonene. Han er imot den omsøkte plasseringen av stasjonene som følge av arealbeslaget på dyrket mark. Refsdal mener stasjonene i stedet burde blitt plassert etter alternativ B, som Statnett også har vurdert, fordi det vil gi mindre negative virkninger for natur og miljø samtidig som dyrket mark blir bevart. Ivar Eilev Refsdal er også imot den omsøkte plasseringen av de to transformatorstasjonene av hensyn til dyrket mark.

NVE viser til kapittel 4.3.1 for nærmere begrunnelse på hvorfor vi ikke vil kreve at Statnett og Sygnir søker om alternative plasseringer av transformatorstasjonene, herunder alternativ B. NVE er enig med Statnett i at den omsøkte plasseringen av stasjonene vil gi negative virkninger for landbruket i det berørte området siden de i hovedsak skal plasseres på dyrket mark. NVE registrerer samtidig at Statnett selv planlegger at samtlige permanente masselagre skal fungere som dyrket mark og at plasseringene er valgt med utgangspunkt i områder der det kan etableres nye jordbruksarealer og der tilførsel av masser kan øke produksjonen. NVE er enig med Statnett i at det er fornuftig å kompensere arealbeslaget av dyrket mark med nytt erstatningsareal og støtter fremgangsmåten med å utforme masselagrene slik at de vil fungere som dyrket mark. NVE viser i den forbindelse til at Statsforvaltaren i Vestland mener tiltakene kan bli tilnærmet arealnøytrale om de planlagte masselagrene utformes slik som planlagt.

NVE stiller videre vilkår om at Statnett og Sygnir i detaljplanen må rapportere arealer av dyrket eller dyrkbar jord som omdisponeres som følge av de omsøkte tiltakene. Vilkåret gjelder for all dyrket og dyrkbar jord som omdisponeres, med unntak av arealer som midlertidig beslaglegges i anleggsperioden. Hjelpemiddel for beregning av areal av dyrket og dyrkbar jord finnes i NIBIOs kartportal Kilden.

NVE legger videre til grunn at det midlertidige arealbeslaget av dyrket mark i anleggsfasen gjennomføres på en slik måte at det ikke forringer jordas kvalitet mer enn nødvendig. NVE viser videre til at vi for Statnett og Sygnir stiller vilkår om at det skal utarbeides en detaljplan der det i henhold til vår detaljplanveileder stilles krav om at det skal beskrives hvordan arealer som blir berørt midlertidig skal istandsettes. NVE stiller vilkår om at Statkraft skal, ved midlertidig inngrep i dyrket mark, håndtere jordmassene slik at jordens produksjonsevne ikke reduseres.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Statsforvaltaren i Vestland registrerer at den vedlagte matjordplanen beskriver at den valgte minimumsdybden for jordsjikt (A og B) ved gjenoppbygging blir 50 cm. De mener dette er for lite med tanke på blant annet nødvendig pløyedybde og forventer at Statnett legger til grunn en dybde på 80 til 100 cm i tråd med vanlig praksis ved reetablering av fulldyrket jordbruksareal. Statnett skriver at de vil se på mulighetene for å øke dybden slik Statsforvaltaren foreslår. NVE viser til at Statsforvaltaren sitt innspill dermed vil bli ivaretatt i den videre planleggingen. NVE legger videre til grunn at Statnett involverer Vik kommune og berørte grunneiere knyttet til utformingen av masselagrene og gjør oppmerksom på at tillatelse til nydyrking må behandles av kommunen.

4.4.5 Forurensning

4.4.5.1 Vassdrag

Sør for de omsøkte stasjonsområdene og Refsdal kraftverk ligger Refsdalsdammen og vannforekomstene «Vikja Inntak Målset kraftverk-Hove kraftverk». Fra Refsdalsdammen renner elven Vikja videre ned i dalen. Vikja er et nasjonalt laksevassdrag med utløp i Sognefjorden, og har en anadrom strekning med en bestand av laks på omtrent 1,9 km nedstrøms Hove kraftverk.

Statnett og Sygnir opplyser i søknadene at anleggsarbeidene ved stasjonsområdene innebærer terrenginngrep ved oppgraving av løsmasser, sprengning og oppfylling for terrengjustering. De vurderer at dette arbeidet kan medføre risiko knyttet til forurensende avrenning og utslipp fra anleggsvann, som ved spredning ut i vassdrag midlertidig kan forverre vannkvaliteten nedstrøms tiltaksområdet. Statnett skriver at den økologiske tilstanden i Vikja ikke skal forringes som følge av anleggsarbeidene, og at tiltak må settes inn for å hindre avrenning fra masser, samt nedslamming til vassdraget.

For driftsfasen, skriver Statnett og Sygnir at det er en risiko for oljeforurensning fra maskiner og utstyr på stasjonen. De vurderer likevel risikoen for dette som lav. Statnett, Sygnir og Statkraft planlegger også å etablere anlegg for oljeoppsamling for å hindre utslipp av transformatorolje til omgivelsene.

KU-en fra Multiconsult vurderer at utslipp av urensset anleggsvann og avrenning under anleggsfasen kan gi en midlertidig reduksjon i vannkvaliteten som kan være skadelig for dyr og planter som lever i og nær vannforekomstene «Refsdalsdammen» og «Vikja nedstrøms inntak Hove kraftverk». Det er i KU-en vurdert at anleggsfasen kan gi risiko for *noe miljøskade*. I driftsfasen vurderes det at tiltaket vil gi *ubetydelig miljøskade* for vannforurensning gitt at de foreslåtte avbøtende tiltakene gjennomføres.

Sweco har utarbeidet et fagnotat som beskriver avbøtende tiltak i forbindelse med anleggsarbeid i anadromt vassdrag. De skriver at arbeid som berører kantvegetasjon eller selve elveløpet ikke må skje i perioden hvor laks og sjøørret går opp i elva for å gyte (september–november) eller ved smoltutvandring om våren (april–juni). Sweco mener at arbeid på land kan utføres i denne perioden så lenge arbeidet skjer i god avstand til elven slik at det ikke forekommer avrenning til vassdraget. De anbefaler også å ta vann-, bunndyr- og begroingsalgeprøver før og etter byggestart av ny transformatorstasjon, i tillegg til overvåking i anleggsfasen. I tillegg har Sweco foreslått en rekke andre avbøtende tiltak for å redusere negative konsekvenser for vassdrag i forbindelse med anleggsperioden. I tillegg til de avbøtende tiltakene som er foreslått av Sweco, har Multiconsult i KU-en foreslått flere avbøtende tiltak for både anleggs- og driftsfasen.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Statnett skriver at de ønsker å følge opp alle tiltakene, men vurderer det som kompliserende for anleggsgjennomføringen å sette begrensninger i perioder. De vil derfor først og fremst gjøre tiltak for å unngå forurensning i berørte bekker og elver. Sygnir skriver at de foreslåtte avbøtende tiltakene vil følges opp videre i prosjekteringen.

Statsforvaltaren i Vestland legger til grunn av laksen i Vikja blir ivaretatt i anleggsfasen med de planlagte avbøtende tiltakene. Statsforvaltaren minner om forurensningsloven § 7 om å unngå forurensning. Dersom det er fare for forurensning utover det som blir regnet som vanlig forurensning fra anleggsvirksomhet etter § 8, må tiltakshaver avklare med Statsforvaltaren om tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven. Vestland fylkeskommune legger til grunn at de foreslåtte avbøtende tiltakene i konsesjonssøknaden blir gjennomført.

NVE viser til at Statnett, Sygnir og Statkraft plikter å følge lovbestemmelsene i forurensningsloven og legger til grunn at de omsøkte tiltakene lar seg gjennomføre uten å føre til forurensning av berørte vassdrag med god planlegging av avbøtende tiltak.

NVE registrerer at Statnett, Sygnir og Statkraft vil etablere oljeoppsamlingsanlegg, og legger til grunn at de etablerer nødvendige rutiner dersom uhell skulle oppstå. NVE forutsetter at aktørene ved behov avklarer med Statsforvaltaren om tiltakene krever tillatelse etter forurensningsloven.

NVE vurderer at anleggsarbeid i forbindelse med etablering av transformatorstasjonene, og tiltak i Refsdal kraftverk, kan gi avrenning av urene masser og utslipp av anleggsvann til vassdraget. Eksempelvis kan støv fra sprengning inneholde finpartikler som, dersom de blir ført nedover vassdraget, kan sette seg i gjellene på fisk og skade disse, samt tette gytegrus og kvele rogn og plommeseekkyngel. NVE stiller derfor vilkår om at det skal iverksettes avbøtende tiltak for å unngå forurensning av berørte vassdrag, herunder avrenning av urene masser og utslipp av anleggsvann til berørte vassdrag. NVE stiller videre vilkår om at Statnett og Sygnir i detaljplanen beskriver hvilke avbøtende tiltak de vil gjennomføre i anleggsfasen for å sikre at anadrom fisk i Vikja blir ivaretatt, og at den økologiske tilstanden i vassdraget ikke forringes. Alle de foreslåtte avbøtende tiltakene i KU-en fra Multiconsult og fagnotatet fra Sweco skal vurderes i den forbindelse. Dersom Statnett eller Sygnir mener noen av de foreslåtte avbøtende tiltakene ikke er hensiktsmessige å gjennomføre, skal det begrunnes hvordan transformatorstasjonene kan etableres uten å føre til forurensning av berørte vassdrag.

NVE vurderer planene, slik de er fremlagt, ikke krever noen ytterligere behandling etter bestemmelsene i vannressursloven så lenge det gjennomføres nødvendige avbøtende tiltak. Vannressursloven har imidlertid flere alminnelige regler om vassdrag. Disse er gitt i vannressursloven kapittel 2, og gjelder for alle tiltak i vassdrag. NVE viser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak og tiltak som berører vassdrag skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser. Vi gjør oppmerksom på at dersom planene endres eller det viser seg at allmenne interesser tilknyttet vassdraget kan bli berørt av tiltaket, kan dette utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven, jf. § 8. Planene må i så tilfelle sendes NVE for vurdering. Ved utførte tiltak som er konsesjonspliktige etter vannressursloven vil NVE med hjemmel i vannressursloven § 59 vurdere pålegg om retting. Iverksetting av konsesjonspliktige tiltak uten nødvendig tillatelse er straffbart etter vannressursloven § 63. Vannressurslovens bestemmelser ivaretar de allmenne interessene i vassdraget og tiltakshaver er selv ansvarlig for eventuelle skader og ulemper for de private interessene i vassdraget som følger av tiltaket.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

4.4.5.2 Grunnforurensning

Statnett opplyser at det ikke er registrert grunnforurensning i tiltaksområdet for de omsøkte stasjonene. Multiconsults KU viser til at det tidligere kan ha forekommet forurensende aktiviteter, og at deler av stasjonsområdene kan inneholde grunnforurensning. Sweco har gjennomført miljøtekniske grunnundersøkelser der det ble påvist arsen, kobber og sink i tilstandsklasse 2. Statnett skriver at påvist forurensning ligger innenfor akseptkriteriene for fremtidig bruk av området, og de har utarbeidet en egen tiltaksplan for håndtering av massene. Statnett opplyser at de skal etterstrebe og gjenbruke de rene jordmassene til nytt dyrkingsareal, og at jordmasser i tilstandsklasse 2 skal benyttes til oppdyrking på området hvor dagens Refsdal stasjon skal rives.

Statkraft skriver at det ikke er registrert grunnforurensning i området ved Refsdal kraftverk, men dersom det under arbeidene forekommer mistanke om forurenset grunn, vil anleggsarbeidene stoppes, og det vil bli gjennomført miljøtekniske grunnundersøkelser og utarbeides en tiltaksplan som skal godkjennes av kommunen. Statkraft opplyser at det i forbindelse med riving av Refsdal I kraftverk vil bli gjennomført en miljøkartlegging av bygget, samt utarbeidet en saneringsplan. De er kjent med at det er benyttet produkter som inneholder asbest, og det vil bli brukt spesialiserte firmaer for asbestsanering. Statkraft skriver videre de vil sikre at alle nødvendige forholdsregler blir tatt for å beskytte arbeidstakere og miljøet.

Statsforvaltaren i Vestland legger til grunn at stein- og jordmasser blir håndtert i tråd med regelverket slik det går fram av Miljødirektoratets veileder M-1243 og ressurspyramiden for overskuddsmasser.

NVE legger til grunn at Statnett, Sygnir og Statkraft håndterer stein- og jordmasser i tråd med regelverket slik det går fram av Miljødirektoratets veileder M-1243.

4.4.6 Støy

Statnett skriver i søknaden at det er få naboer i umiddelbar nærhet til de omsøkte stasjonsområdene, men at boliger i et større område vil bli direkte påvirket av støy i forbindelse med anleggsgjennomføringen. Statkraft skriver at deres tiltak ikke vil medføre støy for omgivelsene i driftsfasen, men at det vil forekomme støy i forbindelse med anleggsarbeidene og at gjeldende retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442, vil bli lagt til grunn.

Egil Ove Helleland og Anne-Britt Helleland er grunneiere på Undi og mener de to omsøkte transformatorstasjonen i Refsdal må bygges med god lydisolasjon da lyden bærer langt innover Ovrisdalen. Statsforvaltaren i Vestland legger til grunn at det blir satt vilkår om støy i tråd med gjeldende nasjonale krav og retningslinjer.

Statnett kommenterer at avstanden fra transformatorstasjonene til den nærmeste bebyggelsen vil bli om lag 700 meter. Til Undi, der de to grunneierne holder til, er avstanden ca. 1,5 km i luftlinje. Statnett bemerker at det knapt vil være mulig å høre støy fra transformatorene på en slik avstand. Videre skriver de at transformatorene uansett skal plasseres i betongceller med 11 meter høye vegger som vil skjerme for støy. Sygnir utdyper at det i driftsfasen generelt sett vil være lite støy fra transformatorstasjoner. Videre opplyser de at det som normalt sett generer støy fra transformatorstasjoner er lavfrekvent «brumming» fra transformatorene og eventuell motorstøy fra kjølevifter. Sygnir bemerker at transformatoren vil plasseres i en betongcelle med tak og at de planlegger for naturlig kjøling som vil redusere støy. De skriver at de også vil forholde seg til

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

gjeldende støyretningslinjer i T-1442. Statkraft skriver at det legges opp til god informasjon og dialog med berørte naboeiendommer og andre interessenter gjennom hele anleggsfasen og at støyende arbeider vil gjennomføres på tidspunkter som medfører minst mulig belastning for omgivelsene.

NVE mener det hovedsakelig er anleggsperioden som vil medføre økt støy for omgivelsene og legger til grunn at gjeldende støyretningslinjer i T-1442, og Miljødirektoratets tilhørende veiledning M-2061, følges. NVE stiller videre vilkår om at Statnett, Sygnir og Statkraft skal etablere system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider for beboere og interesser nær tiltaksområdet. Statnett og Sygnir skal i detaljplanen beskrive planlagte tiltak for å håndtere støy i anleggsfasen, basert på Miljødirektoratets veileder M-2061, herunder system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider.

NVE gjør oppmerksom på at det ikke er noen spesifikke grenseverdier for støy fra nettanlegg i driftsfasen, men legger til grunn at nye stasjoner ikke bør medføre at støyfølsom bebyggelse eller at stille områder blir utsatt for støynivåer som overskrider grenseverdiene for industri med helkontinuerlig drift og impulslyd som angitt i tabell 2 i kapittel 2 i T-1442. NVE viser til at de omsøkte tiltakene, herunder de to stasjonene, skal plasseres i et område der det allerede eksisterer flere kraftanlegg og at det vil være omtrent 700 meter til nærmeste bebyggelse. Transformatorene vil videre plasseres i transformatorceller som isolerer mot støy. NVE legger derfor til grunn at retningslinjene i T-1442 for støy i driftsfasen er ivarettatt.

4.4.7 Anleggsarbeid

Vik kommune skriver at hovedanlegget for drikkevannsforsyning til Vik sentrum ligger i det samme området som der Statnett, Sygnir og Statkraft skal gjennomføre tiltak i Refsdal. Kommunen skriver de må ha tilgang til vannverket døgnet rundt, både i anleggsperioden og senere, for å sikre drikkevannsforsyningen. Videre mener de anleggsarbeidet må gjennomføres slik at drikkevannet ikke blir forurenset.

Statnett skriver at de, sammen med Sygnir og Statkraft, også har behov tilkomst innerst i Ovrisdalen og at partene derfor har sammenfallende interesser med kommunen. De gjør likevel oppmerksom på at det i korte perioder vil bli redusert tilkomst. Sygnir skriver dette eksempelvis gjelder i forbindelse med etableringen av kulverten foran Refsdal kraftverk. Partene skriver at de vil ha dialog med kommunen for å finne hensiktsmessige løsninger som sikrer kommunens behov i størst mulig grad.

NVE stiller vilkår om at Statnett, Sygnir og Statkraft, i samråd med kommunen, avklarer hvilke tiltak som må iverksettes for å sikre berørte drikkevannskilder mot forurensning. NVE stiller også vilkår om at Statnett og Sygnir i detaljplanen beskriver hvilke tiltak de skal iverksette for å sikre drikkevannskildene i anleggs- og driftsperioden mot forurensning, inkludert risikoreducerende tiltak og tiltak som skal iverksettes dersom forurensning inntreffer. Statnett og Sygnir må også i detaljplanen beskrive nærmere hvordan kommunens tilkomst til vannverket vil ivaretas i anleggs- og driftsfasen.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

4.5 Virkninger for miljø og samfunn av tiltak i Hove transformatorstasjon og Hove kraftverk

NVE vil i dette kapitlet vurdere virkningene for miljø og samfunn av Sygnirs omsøkte tiltak i Hove transformatorstasjon og Statkrafts tiltak knyttet til Hove kraftverk. Tiltakene vil gjennomføres innenfor det eksisterende stasjonsområdet og NVE mener de negative virkningene derfor i all hovedsak omhandler ulemper som følge av anleggsarbeidet.

4.5.1 Naturmangfold

4.5.1.1 Arter og naturtyper

NVE har gjennomført søk i Miljødirektoratets Naturbase og Artsdatabankens Artskart og kan ikke se at det finnes viktige naturtyper som vil bli vesentlig påvirket av tiltaket. Det er registrert fiskemåke, sandsvale, gulspurv (alle VU – sårbar) og taksvale (NT – nær truet) i nærheten av Hove kraftverk.

Sygnir opplyser at de planlagte tiltakene i Hove transformatorstasjon skal gjennomføres på tidligere opparbeidet areal innenfor stasjonsområdet. Statkraft skriver i søknaden at permanente tiltak vil bli utført inne i fjellanlegget til kraftverket og stasjonsområdet til Hove transformatorstasjon. Statkraft opplyser at det foreligger flere registreringer av rødlistede fuglearter nær kraftverket, men vurderer at tiltaket ikke vil påvirke fuglene.

Etter NVEs vurdering kan tiltaket føre til forstyrrelser i form av økt aktivitet og støy, men at disse vil være begrenset og forbigående. Tiltakene skal gjennomføres på allerede opparbeidet areal innenfor stasjonsområdet, og vi vurderer at tiltaket ikke vil gi virkninger av betydning for arter eller naturtyper.

4.5.1.2 Anadrom fisk

Statkraft skriver i søknaden at når Refsdal og Hove kraftverk står, blir vannføringen i nedre Vikja, som er et nasjonalt laksevassdrag, betydelig redusert som følge av redusert gjennomstrømming av driftsvann. Dette kan påvirke både voksen fisk, eggoverlevelse og småfiskoverlevelse avhengig av tid på året, varighet og hvor mye vannføringen blir redusert. Statkraft skriver at et avbøtende tiltak kan være å slippe vann forbi inntaket til Hove kraftverk i Refsdalsdammen og/eller slippe vann fra Muravatnet. I forbindelse med ombygging av Hove og Refsdal kraftverk, opplyser Statkraft at det er planlagt felles nedetid med en estimert varighet på ca. 5 måneder. Videre skriver de at det er ønskelig at tiltaket blir utført vår-sommer da kraftverkene og deres tilhørende anlegg skal ivareta miljøhensyn med tanke på minstevannføring og flom i området.

NVE registrerer at Statkraft opplyser at de har manøvreringsintensjoner om å ikke tørrelegge nedre Vikja. NVE legger til grunn at Statkraft følger disse og mener dette er tilstrekkelig for å hensynta anadrom fisk i Vikja.

4.5.1.3 Fremmede arter

NVE har gjennomført søk i Artsdatabankens Artskart og ser at det er flere registreringer av den fremmede arten hagelupin langs Hovevegen sør for transformatorstasjonen. Arten har status svært høy (SE) risiko på fremmedartslisten. Statkraft opplyser at de planlegger å kartlegge eventuelle fremmede arter i tiltaksområdet før oppstart av anleggsarbeidet. I Hove er det snakk om mindre

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

gravearbeider i og rundt eksisterende stasjonstomt, og Statkraft forventer at omfanget av fremmede arter ikke vil være betydelig i dette området.

NVE gjør oppmerksom på at forskrift om fremmede organismer stiller en rekke krav til håndtering av fremmede arter for å unngå spredning som kan medføre risiko for naturmangfoldet. NVE legger til grunn at Sygnir og Statkraft følger kravene i forskriften. NVE stiller videre vilkår at Sygnir i detaljplanen skal beskrive hvordan anleggsarbeidene kan gjennomføres uten fare for å spre fremmede arter.

4.5.2 Forurensing

Vik kommune skriver at det i ombyggingen av Hove transformatorstasjon må tas hensyn til Vikja som nasjonalt laksevassdrag, for eksempel med tanke på fare for forurensning. NVE viser til at Hove transformatorstasjon er plassert i umiddelbar nærhet til Vikja og mener, tilsvarende som for vurderingen av de omsøkte tiltakene i Refsdal i kapittel 4.4.5.1, at det blir viktig med avbøtende tiltak for å unngå forurensende avrenning til berørte vassdrag. NVE stiller derfor vilkår om at det skal iverksettes avbøtende tiltak for å unngå forurensing av berørte vassdrag, herunder avrenning av urene masser og utslipp av anleggsvann. NVE stiller videre vilkår om at Sygnir i detaljplanen beskriver hvilke avbøtende tiltak de vil gjennomføre i anleggsfasen for å sikre at anadrom fisk i Vikja blir ivaretatt, og at den økologiske tilstanden i vassdraget ikke forringes.

4.5.3 Anleggsarbeid

Fortidsminneforeningen Sogn og Fjordane uttrykker bekymring for Statkraft og Sygnirs tiltak ved Hove transformatorstasjon og Hove kraftverk, som ligger i nærheten av kulturmiljø og landskap av nasjonal verdi, samt områdefredningen «Hove kyrkjestad». De peker på at Hove steinkirke og Hopperstad stavkirke er viktige besøksmål for gående og syklende lokale brukere og tilreisende. Foreningen mener at konsekvenser i anleggsfasen er utilstrekkelig vurdert i søknadene, særlig når det gjelder trygghet, tilkomst og opplevelseskvalitet for publikum ved Hove steinkirke og det kulturhistoriske landskapet rundt. De mener derfor det må stilles vilkår om:

- Sikker tilkomst for gående og syklende i anleggsperioden.
- Risikoreducerende tiltak for anleggstrafikk i nærheten av kirkene og besøksarealene.
- Begrense støy og andre ulemper i perioder med høy besøksaktivitet.
- Informasjonstiltak og tett samordning med forvalter av kulturminner før og under anleggsarbeidet.

Statkraft kommenterer at de i hovedsak planlegger å bruke Seljadalsvegen for tilkomst til Hove kraftverk. De skriver i søknaden at støy fra gravemaskin, borerigg og massetransport vil forekomme, og det vil være risiko for støy og vibrasjoner med sprengning og anleggsaktivitet. De vil etterstrebe at støyende arbeider gjennomføres på tidspunkter som medfører minst mulig belastning for nærmiljøet.

Sygnir skriver at de tar høringsinnspillet til orientering, og mener at forslagene til vilkår vil ivaretas gjennom detaljplanen som skal behandles av NVE før byggingen av anleggene kan starte. Sygnir er uenige i at dette skal nedfelles som vilkår i konsesjonen.

NVE kan ikke utelukke at anleggsperioden vil medføre økt trafikk og støy som kan påvirke opplevelsesverdien for besøkende til kulturmiljø og kulturminner i nærheten, herunder Hove steinkirke. NVE legger til grunn at Sygnir og Statkraft i anleggsperioden etterstreber å benytte

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Seljadalsvegen for adkomst til stasjonsområdet slik at anleggstrafikken ikke vil passere Hove steinkirke og at gjeldende støyretningslinjer i T-1442, og Miljødirektoratets tilhørende veiledning M-2061, følges. NVE stiller videre vilkår om at Sygnir og Statkraft skal etablere system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider for beboere og interesser nær tiltaksområdet. Sygnir må videre beskrive tiltakene de planlegger for å håndtere støy i anleggsfasen nærmere i detaljplanen basert på Miljødirektoratets veileder M-2061, herunder system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider. NVE registrerer videre at veiene i området er smale og at mange besøker de nevnte kulturminnene til fots og ved bruk av sykkel. NVE mener derfor det blir viktig å ta hensyn til dette i gjennomføringen av anleggsarbeidet og stiller vilkår om at Sygnir i detaljplanen beskriver hvilke trafikksikringstiltak som skal gjennomføres i anleggsfasen.

NVE viser ellers til kapittel 4.6.7 der vi stiller vilkår om at Statnett i detaljplanen ser nærmere på hvordan det kan etableres en midlertidig omkjøringsvei via Klyv for og blant annet redusere negative virkninger for landbruk. NVE registrerer at Statnett i sine kommentarer til høringsuttalelsene skriver at denne veien går forbi Hove steinkirke med de ulempene det medfører. NVE stiller derfor også vilkår om at Statnett, i dette arbeidet, ser nærmere på hvordan bruken av den midlertidige veien kan tilrettelegges for å redusere negative virkninger for besøkende til Hove steinkirke.

NVE viser avslutningsvis til at ulempene, som følge av anleggsarbeidene i området, er midlertidige og at de er nødvendige for å gjennomføre de omsøkte tiltakene.

4.6 Virkninger for miljø og samfunn av hjelpeanlegg

NVE vil i dette kapitlet vurdere virkningene for miljø og samfunn av de omsøkte hjelpeanleggene, herunder oppgradering av veier, bruer og permanente masselagre.

4.6.1 Arealbruk

Statnett skriver at de forventer et uttak av om lag 100 000 m³ masser av berg, løsmasser og jord fra stasjonstomten og oppgraderingen av veien, der førstnevnte utgjør om lag 40 000 m³ og sistnevnte ca. 60 000 m³. Statnett søker derfor om å etablere fem permanente masselagre. Disse er Løhaugane, Lambafossa, Rislåg, Dalastølane og Hovevegen. Statnett skriver at masselagrene vil utformes slik at de vil fungere som dyrket mark. Videre skriver de i e-post av 19. november 2025, NVE-ref. 202308754-43, at prosjektet er planlagt med fleksibilitet i massehåndteringen og at masselageret på Hovevegen er tenkt benyttet som buffer som kun tas i bruk dersom de andre lagrene blir fulle eller at det oppstår behov for det av andre grunner. Sygnir viser i sin søknad til Statnetts søknad for nærmere beskrivelse av nødvendig arealbruk for massehåndtering som følge av deres tiltak. Statkraft skriver i sine søknader for Målset, Refsdal og Hove kraftverk at det kan bli aktuelt å transportere noe av massene fra deres planlagte tiltak til Statnetts omsøkte masselagre.

I forbindelse med spørsmål NVE stilte til søknadene, sendte Sygnir en e-post til Statnett der de ba om bekreftelse på at de kunne benytte Statnetts omsøkte masselagre til å deponere overskuddsmasser fra Refsdal transformatorstasjon slik som beskrevet i søknaden. Statnett svarer i e-post av 27. april 2026, NVE-ref. 202314192-119, at det ikke foreligger noen avtale mellom partene og at Sygnir må ha egne planer uavhengig av hva Statnett planlegger.

Sygnir svarer i e-post 18. mai 2026, NVE-ref. 202308754-124 og 202314192-126, at behovet for masselagring som følge av etableringen av Refsdal transformatorstasjon, opprinnelig ble

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

prosjektert og beskrevet i en forespørsel som Statnett lyste ut i markedet sammen med blant annet Vik transformatorstasjon. De viser til at det har vært tett dialog mellom partene og mener begge var enige i at Sygnir kunne benytte masselagrene som Statnett har søkt om. Sygnir viser også til at deres søknad var på gjennomlesing hos Statnett uten at det kom kommentarer på deres omtale av å benytte masselagrene Statnett søker om. Sygnir skriver at de må konsekvensutrede og søke om egne masselagre dersom de ikke får tilgang til masselagrene til Statnett. De mener det ikke er samfunnsmessig rasjonelt å beslaglegge nye arealer til masselagring når masselagrene Statnett søker om har tilstrekkelig kapasitet til å ivareta behovet for masselagring for begge stasjonene.

NVE er enig med Sygnir i at det er i samfunnets interesse å begrense arealbruken av nye anlegg så langt det er hensiktsmessig. NVE viser til at Statnett har søkt om flere permanente masselagre enn de i utgangspunktet har behov for og legger til grunn at de omsøkte masselagrene har tilstrekkelig kapasitet til å ivareta behovet for deponering av overskuddsmasser fra både Vik og Refsdal transformatorstasjoner.

NVE mener det er fordelaktig for samfunnet at Statnett og Sygnir samarbeider om å benytte de omsøkte masselagrene for å begrense arealbruken. NVE mener samtidig at fordelene for samfunnet vil reduseres dersom et slikt samarbeid fører til at tiltakene blir forsinket, eksempelvis dersom tiltakene ikke i tilstrekkelig grad er samordnet i tid. NVE viser her til at Statnetts tiltak er viktig for å øke overføringskapasiteten og styrke forsyningsikkerheten inn til bergensområdet og for den videre nettutviklingen i regionen. NVE viser også til at Statnett planlegger å utforme masselagrene slik at de vil fungere som dyrket mark. Dersom toppmasser fra eksempelvis Vik transformatorstasjon blir liggende i lengre tid før de kan gjenbrukes, i påvente av at Sygnir skal starte grunnarbeidene på Refsdal transformatorstasjon, vil de i mindre grad bli aktuelle å benytte til dette formålet.

NVE stiller derfor vilkår om at Statnett og Sygnir må gå i dialog for å finne en løsning som minimerer arealbruken av masselagre og at de i detaljplanen må beskrive behovet for masselagring av både Vik og Refsdal transformatorstasjoner. Dersom Statnett og Sygnir ikke ser seg tjent med å benytte de samme masselagrene, skal de i detaljplanen beskrive hvorfor de mener dette er en bedre løsning for samfunnet fremfor at de samarbeider om dette.

4.6.2 Kulturminner og kulturmiljø

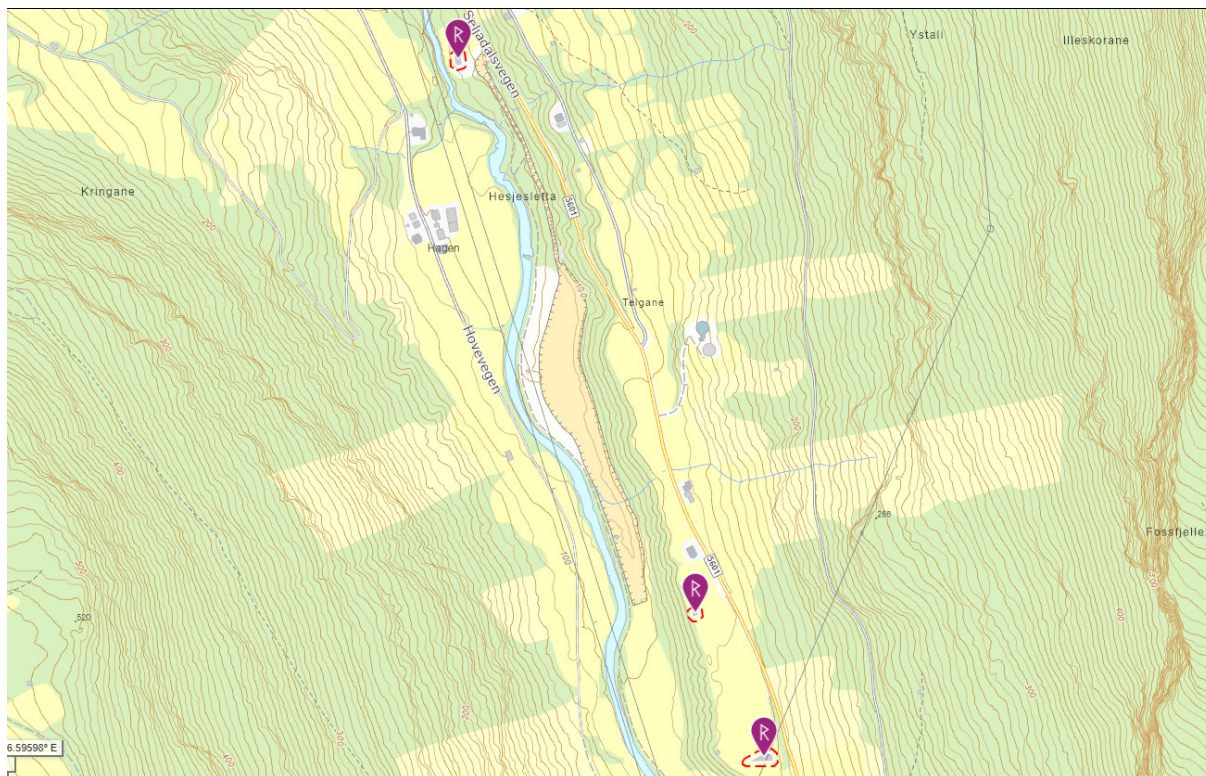
Dette kapitlet handler om direkte inngrep i automatisk fredete kulturminner og kulturmiljøet (fra før 1537) og eventuelle vedtaksfredete kulturminner.

Sweco har vurdert virkninger for blant annet kulturminner og kulturmiljø av veiltakene. Studien var ikke lagt ved som vedlegg til søknaden og NVE etterspurte denne i e-post av 24. mars 2026. Statnett sendte over Swecos vurderinger i e-post av samme dag, NVE-ref. 202308754-109. Sweco påpeker at det er flere automatisk fredete kulturminner og SEFRAK-registrerte bygninger langs veien, eksempelvis på strekningen fra Hove transformatorstasjon til Fosse slik som vist i kart 17. Sweco mener det blir viktig med fysisk skjerming av kulturminnene, inkludert sikringssoner, i anleggsfasen for å unngå berøring. Midlertidige gjerder nevnes som eksempel på et avbøtende tiltak.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

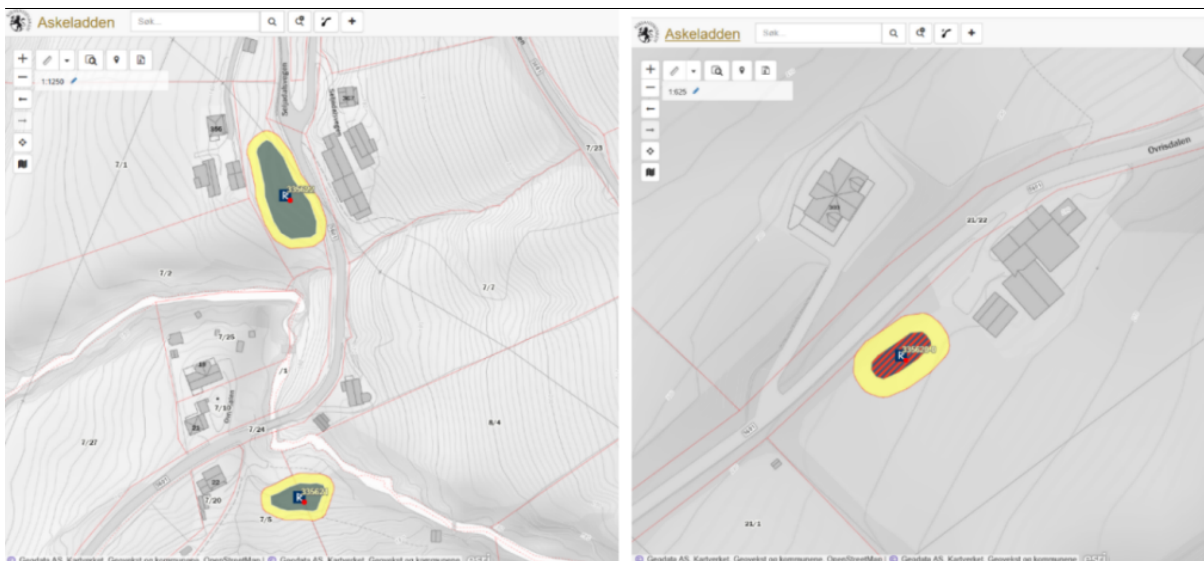
Kart 17: Registrerte automatisk fredete kulturminner langs Seljadalsveien. Kilde: Riksantikvarens Kulturminnesøk.

Vestlandet fylkeskommune viser til at de i forbindelse med arkeologiske registreringer i 2025 avdekket tre automatisk fredete kulturminner på Fosse og i Refsdal, se kart 18. Fylkeskommunen opplyser at det er snakk om spor etter produksjonsanlegg fra eldre jernalder på Fosse og spor etter dyrking fra bronsealderen i Refsdal. De skriver at tiltakene som skal gjennomføres langs Seljadalsveien kommer i konflikt med disse kulturminnene. I tillegg gjør de oppmerksom på at tiltakene langs Seljadalsveien kommer tett på de to sørligste automatisk fredete kulturminnene i kart 17 der de vurderer potensialet for funn av hittil ukjente kulturminner som stort. Fylkeskommunen skriver derfor det vil være nødvendig med arkeologiske registreringer i området. Videre påpeker de at hensynet til eventuelle kulturminner som blir registrert må beskrives i detaljplanen og at detaljplanen ikke kan ferdigstilles før de arkeologiske undersøkelsene er gjennomført.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Kart 18: Automatisk fredete kulturminner på Fosse og i Refsdal. Kilde: Vestland fylkeskommunes høringsuttalelse.

NVE registrerer at den planlagte veiutvidelsen Statnett søker om enkelte steder er i konflikt med, eller kommer tett på, flere automatisk fredete kulturminner langs Seljadalsvegen. NVE gjør oppmerksom på at Statnett er ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades og forutsetter at de oppfyller kravene i kulturminneloven. NVE forventer at Statnett har dialog med fylkeskommunen rundt hvordan de nevnte kulturminnene skal hensyntas og forutsetter at de innhenter nødvendige tillatelser ved behov for dette. NVE stiller videre vilkår om at det skal utarbeides en detaljplan som må godkjennes før anleggsarbeidet kan begynne. NVE gjør oppmerksom på at detaljplanen, i henhold til NVEs veileder for slike planer, skal inneholde en beskrivelse av hvordan krav fra andre myndigheter etter blant annet kulturminneloven blir ivaretatt. NVE stiller videre vilkår om at Statnett i detaljplanen skal beskrive hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å unngå direkte berøring med de automatisk fredete kulturminnene fylkeskommunen nevner der dette er mulig. NVE mener merking ved bruk av gjerder, slik Swecos rapport tar opp, kan være et aktuelt avbøtende tiltak å vurdere i den forbindelse.

Vestlandet fylkeskommune registrerer videre at Statnett søker om å etablere en ny permanent bru ved Fosse som de skriver vil medføre at steinkvelvingsbruen i området fra 1800-tallet må rives. Videre bemerker de at Statnett planlegger å etablere en midlertidig bru, mens byggingen av den nye pågår, som vil berøre et mindre område av kjerreveien mellom Fosse og Åse. Fylkeskommunen gjør oppmerksom på at både steinkvelvingsbruen og kjerreveien er kommunalt listeførte og mener rivingen av den gamle bruen er uheldig. De mener derfor det må vurderes om det er nødvendig at broen rives.

NVE bemerker at broen Statnett søker om å rive er den eksisterende veibroen av nyere dato langs Seljadalsvegen på Fosse, ikke den kommunalt listeførte steinkvelvingsbruen. NVE har videre fått bekreftet av Statnett i e-post av 22. april 2026, NVE-ref. 202308754-114, at bruen fylkeskommunen viser til ikke vil berøres av tiltak i forbindelse med den planlagte veiutvidelsen.

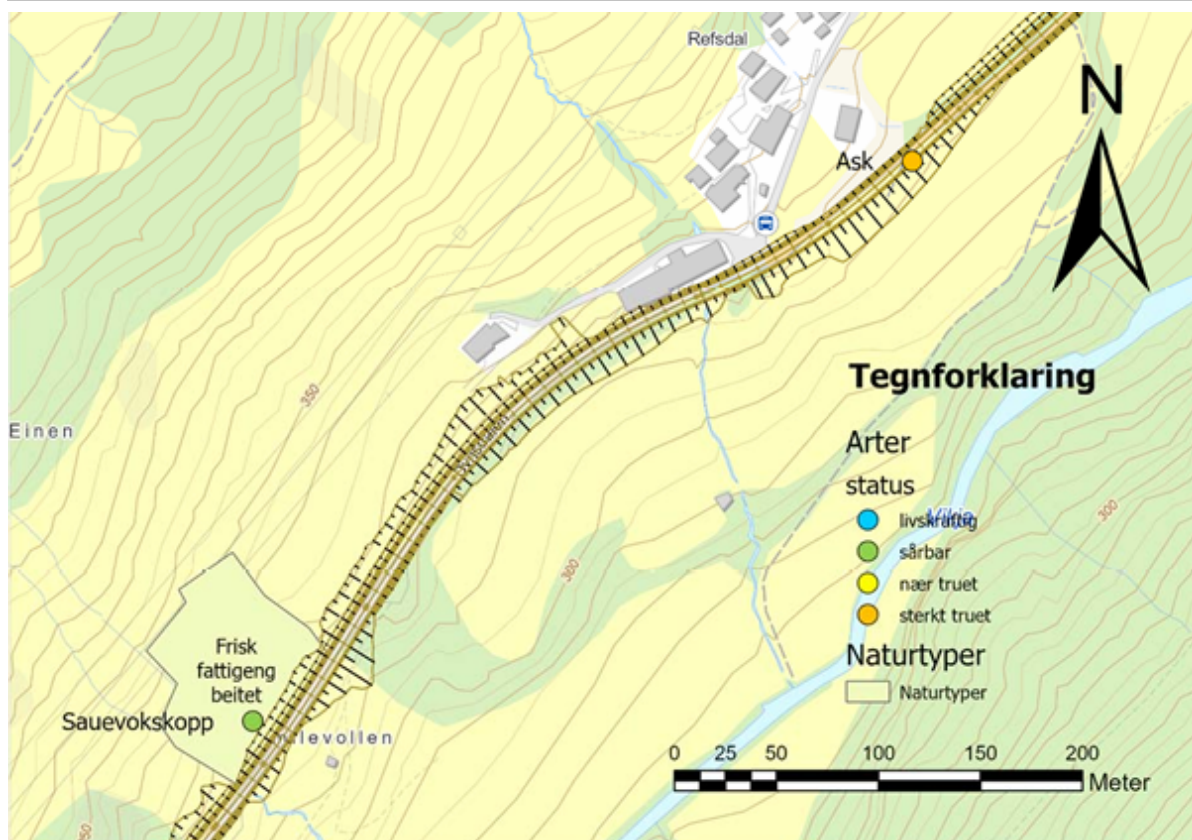
NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

4.6.3 Naturmangfold

4.6.3.1 Arter og naturtyper

Sweco har, på oppdrag for Statnett, vurdert hvilke virkninger oppgraderingen av veiene ut til stasjonsområdet i Refsdal vil gi for naturmangfoldet. Sweco opplyser at det i nærheten av vegtraseen er registrert naturtypene slåttemark og naturbeitemark. Et område med naturtypen beitemark (utforming: frisk fattigeng beitet) med verdi viktig vil bli direkte berørt av tiltakene Statnett søker om å gjennomføre langs veien. Sweco opplyser videre at to artsregistreringer av ask (EN – sterkt truet) og sauevokssopp (VU – sårbar) vil bli direkte berørt. Registreringen av naturtypen beitemark, og de to artsregistreringene, er vist i kart 19. I tillegg skriver Sweco at det er registrert ask, alm og flere rødlistede fuglearter i nærområdet til veien. De skriver at spesielt fugleartene forventes å ha et større utbredelsesområde enn punktobservasjonen, men at også trær og planter kan dukke opp utenfor angitt lokalitet. Sweco opplyser at de rødlistede fugleartene som er registrert i nærheten av veien er taksvale, gråspurv, tårnseiler og gjøk (NT – nær truet) og gulspurv, granmeis og fiskemåke (VU – sårbar).

Kart 19: Registrerte rødlistede arter og naturtyper som blir berørt av veitraseen. Kilde: Rapport fra Sweco

NVE har gjennomført søk i Naturbase og ser at det er flere naturtyper langs strekningen der veien skal oppgraderes, enn det som presenteres i Swecos rapport. Dette gjelder eksempelvis flere registreringer av naturtypen naturbeitemark. Statnett opplyser i e-post 24. mars 2026, NVE-ref.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

202308754-109, at det kun er naturtypen beitemark, som Sweco beskriver, som vil bli direkte berørt av tiltaket.

NVE registrerer at tiltaket vil medføre et permanent arealbeslag for deler av en naturtype med beitemark, ved Kolmivollen like ovenfor Refsdal. Ifølge Naturbase er lokaliteten registrert som naturbeitemark, trolig av typen frisk fattigeng, som er den vanligste utformingen i distriktet. Det er gjort to funn av sauevokssopp (VU), hvor siste registrerte funn er fra 2005.

For rødlistede arter er det registrert en ask (EN) som vil bli fjernet som følge av tiltaket. NVE vurderer at fjerningen av denne enkeltforekomsten ikke vil ha vesentlige konsekvenser for den lokale bestanden. Når det gjelder rødlistede fuglearter registrert langs veien, vurderer NVE at tiltaket i hovedsak vil medføre midlertidige forstyrrelser i anleggsperioden. Utover dette mener vi at tiltaket vil ha små virkninger for disse artene. NVE vurderer at tiltaket vil ha negative konsekvenser for naturtypen naturbeitemark og for arten sauevokssopp (VU) som er registrert i tilknytning til lokaliteten. Tiltaket innebærer et permanent arealbeslag, noe som vil redusere lokalitetens utstrekning og føre til at eksisterende forekomster av sauevokssopp kan gå tapt. NVE vil derfor stille vilkår om at Statnett, i detaljplanen vurderer muligheten for å tilpasse veitiltaket slik at man unngår inngrep i naturtypen. Dersom det ikke er mulig å unngå inngrep i naturtypen, skal dette begrunnes.

4.6.3.2 Fremmede arter

Sweco skriver at det i nærheten av veien er registrert tre fremmede arter i artsdatabanken som vurderes til svært høy økologisk risiko (SE) grunnet stort invasjonspotensial kombinert med middels stor økologisk effekt. Disse artene er buskhyll, rødhyll og fagerfredløs. Ifølge artsdatabanken spres fagerfredløs ved flytting av jordmasser.

NVE viser til vilkår stilt i kapittel 4.4.3.1 om fremmede arter, og bemerker at dette vilkåret også gjelder for veitiltakene Statnett søker om.

Vurderinger gjort i henhold til naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er beskrevet i kap. 4.4.3.

4.6.4 Landbruk og andre naturressurser

Tabell 2 i kapittel 1.1.1.2 viser at Statnetts planlagte oppgradering av veien til stasjonsområdet i Refsdal blant annet vil beslaglegge om lag 10 dekar med fulldyrket jord. Vik kommune ser positivt på at Statnett søker om å oppgradere veien. Samtidig mener kommunen at planene bør justeres slik at den planlagte veiutvidelsen tar minst mulig dyrket mark, uten at NVE kan se at det spesifiseres hvor eller hvordan dette bør gjøres. Jorunn Orvedal og Atle Bjarne Aase skriver at det er mye udyrket areal på vestsiden av veien fra Orvedal bru til veikrysset ved Øvregardane og at veien i stedet bør utvides ditover for å spare fulldyrket areal på østsiden av veien. De registrerer at Statnett har forsøkt å unngå et hus på gnr. 16, bnr. 23. De opplyser at huset ikke har vært benyttet på flere år da det er i dårlig stand og tror eier av dette vil være villig til å si fra seg huset etter takst slik at dyrket mark på østsiden av veien kan spares. Maria Lødemel Bøe og Asgeir Refsdal Fosse gjør oppmerksom på at avkjøringen fra Ovrisdalsvegen mot Øvregardane daglig er i bruk av store landbruksmaskiner. De er bekymret for om den planlagte veiutvidelsen vil påvirke dette området og ønsker derfor dialog for å finne gode løsninger. Videre ber de om at veiutvidelsen flyttes til andre siden av veien mot Ovrisdalen 343 for å unngå inngrep i dyrket mark på nedsiden av veien.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Statnett kommenterer at det har vært et mål å unngå dyrket mark i størst mulig grad og at dette er lagt til grunn i prosjekteringen. På strekningen fra Ovrisdalen bru til Øvregardane er veien i hovedsak planlagt utvidet mot vest for å unngå beslag av dyrket mark. På enkelte strekninger har Statnett imidlertid planlagt å utvide veien mot øst for å unngå konflikter med bygninger. Statnett skriver videre at tiltakene i avkjøringen Lødemel Bøe og Refsdal Fosse er bekymret for ikke vil være til hinder for bruken av landbruksmaskiner og at arealet vil forbli omtrent som i dag.

NVE viser til at den planlagte veiutvidelsen er en forutsetning for å få bygget de omsøkte transformatorstasjonene. NVE registrerer videre at Statnett har lagt til grunn at minst mulig dyrket mark berøres i forbindelse med veiutvidelsen. Samtidig mener NVE at høringsinnspillene viser at det kan være rom for ytterligere forbedringer på enkelte strekninger. NVE vil derfor i detaljplanen stille krav at Statnett beskriver om, og eventuelt hvordan, den planlagte veiutvidelsen kan optimaliseres for å redusere beslaget av dyrket mark ytterligere. Innspillene fra Orvedal og Aase og Lødemel Bøe og Refsdal Fosse skal her vurderes. NVE mener det vil være viktig med god dialog med de grunneierne som berøres av den omsøkte veiutvidelsen for å finne akseptable løsninger. NVE viser ellers til at detaljplanen blant annet skal utarbeides i kontakt med berørte grunneiere.

Ivar Eilev Refsdal og Lill-Tove Refsdal er bekymret for eventuelle utilsiktede konsekvenser av den planlagte muren på nedsiden av huset deres i Øvregardane 546, herunder at muren vil føre til utrasing og setningsskader på septiktank, rørbrudd og utglidning av bolighus. For å unngå dette mener de at veien i stedet må utvides i den andre retningen der de også er grunneiere og det i dag er dyrket mark. Alternativt ønsker de garanti fra Statnett på at den planlagte veiutvidelsen mot deres eiendom ikke vil gi skader på bygningsmasse og øvrige installasjoner på eiendommen.

Statnett viser til at det har vært mye dialog med Refsdal og Refsdal om veiutvidelsen på deres eiendom. Bakgrunnen for valget om å utvide veien mot huset til Refsdal og Refsdal skyldes hensynet til dyrket mark og at det på nedsiden av veien er løse masser med om lag 10 meters dybde ned til berg med dårlig kvalitet. Statnett skriver at plasseringen av septiktanken er usikker og foreslår at plasseringen vurderes nærmere i forbindelse med gravearbeidene. Dersom det oppstår konflikt, skriver Statnett at de vil iverksette nødvendige tiltak.

NVE legger til grunn at den planlagte veiutvidelsen på eiendommen til Refsdal og Refsdal er gjennomførbar og viser til at Statnett vil iverksette tiltak ved behov. NVE vil videre stille vilkår om at Statnett må utarbeide en detaljplan der den planlagte veiutvidelsen og anleggsarbeidet beskrives nærmere. Detaljplanen skal som nevnt over utarbeides i kontakt med berørte grunneiere og må godkjennes av NVE før Statnett kan starte anleggsarbeidet for de omsøkte tiltakene.

NVE registrerer at Sweco anbefaler at der graving berører landbruksjord er det viktig at massene lagres og benyttes på samme eiendom de kommer fra. Videre skriver de at dersom landbruksjord skal flyttes til annen eiendom, eller kjøres på deponi, må det tas jordprøver for å unngå spredning av forurensing, plantesykdommer og fremmede arter. NVE stiller i detaljplanen vilkår om at Statnett må beskrive hvilke tiltak de planlegger å gjennomføre for å unngå forurensing og spredning av plantesykdommer og fremmede arter, i anleggsfasen dersom landbruksjord må flyttes til annen eiendom.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

4.6.5 Forurensning

4.6.5.1 Permanente og midlertidige brutiltak

Statnett søker om å gjennomføre flere brutiltak for å kunne frakte transformatoren til stasjonen i Refsdal. De planlegger å bygge ny Fosse bru som fører til at det må etableres en midlertidig bru i anleggsfasen og at en garasje må rives. Statnett skriver at bruene vil etableres med tørr byggegrop og landkar lenger opp fra elveløpet enn i dag for å redusere faren for forurensning av vassdraget. På begge sidene av elven vil det også bygges tørrsteinsmurer av naturstein mot elvekanten for å redusere risikoen for forurensning. Statnett søker også om å etablere midlertidige beredskapsbruer ved Vetlabrui og Ovrisdalsbru der det i forbindelse med grunnarbeidene vil gjennomføres mindre masseutskifting under veibanen om lag fire meter fra vannkanten. For å kunne transportere overskuddsmasser og rive eksisterende anlegg, skriver Statnett at også bruene over til dagens Refsdal stasjon må forsterkes med en beredskapsbru som medfører sprengning og graving i skråningen. Det er også behov for å bygge opp en kranplass som medfører terrenginngrep nær vassdraget. For å hindre skråningsutslag, opplyser Statnett at det kan bli aktuelt å etablere en betongmur i skråningen. Statnett opplyser at de midlertidige beredskapsbruerne vil bli satt opp over elvene Vikja og Stadheimselvi - Vetlaelvi. Vikja er et nasjonalt laksevassdrag med utløp i Sognefjorden, og har en anadrom strekning med en bestand av laks på omtrent 1,9 km nedstrøms Hove kraftverk. Vetlaelvi er en sidebekk til Vikja og er registrert med forekomst av sjøørret. Ny Fosse bru vil krysse Seljedalselvi, som har utløp i Vikja. Plasseringen av brutiltakene er vist i kart 20.

Statnett skriver at det mest kritiske i anleggsfasen vil være å hindre partikkelforurensning og har engasjert Sweco som har utarbeidet et fagnotat som beskriver en rekke avbøtende tiltak i forbindelse med anleggsarbeidet for brutiltakene. Sweco mener blant annet at Fosse bru bør rives på en mest mulig skånsom måte slik at det dannes minst mulig betongstøv og at anleggsarbeidet bør skje når vannføringen og vannhastigheten er lav, og at anleggsvann bør pumpes opp til renskontainer for sedimentering før utslipp til elv. Videre mener de, tilsvarende som for etableringen av transformatorstasjonene vurdert i kapittel 4.4.5.1, at anleggsarbeid som berører kantvegetasjon eller selve elveløpet ikke må skje i perioden hvor laks og sjøørret går opp i elva for å gyte (september-november) eller ved smoltutvandringen om våren (april-juni). Statnett skriver at de ønsker å følge opp alle tiltakene, men at de vurderer det som kompliserende for gjennomføringen av anleggsarbeidet å sette begrensninger i perioder. De vil derfor først og fremst iverksette tiltak for å unngå forurensning i berørte bekker og elver.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Kart 20: Kart over bruene som må byttes eller oppgraderes. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad

NVE mener arbeidet med brutiltakene kan gi fare for avrenning til vassdrag. NVE registrerer at den midlertidige bruen ved Vetlabrui går over sidevassdraget Vetlaelvi/Stadheimselvi, med registrert forekomst av sjørret. Slike vassdrag er viktige som oppvekstområde for blant annet yngel og

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

småfisk av laks. De to andre bruene, Fosse bru og Ovrisdalsbru, ligger henholdsvis 3,2 og 3,5 km oppstrøms anadrom strekning. NVE mener at det ved etablering av bruene vil være viktig å ikke snevre inn elveløpet med fundament da en innsnevring vil øke hastigheten på vannet og dermed øke erosjonskreftene. Videre er det viktig at elvebunnen under bruene har et naturlig bunnsstrat slik at fisk og andre vannlevende organismer kan vandre fritt.

NVE forutsetter at Statnett søker om tillatelse fra Statsforvalteren, der det blir aktuelt å fjerne kantvegetasjon langs vassdrag og bekker med årssikker vannføring. NVE viser til at Statnett plikter å følge lovbestemmelsene i forurensingsloven og legger til grunn at brutiltakene lar seg gjennomføre uten å føre til forurensing av berørte vassdrag med god planlegging av avbøtende tiltak. NVE mener brutiltakene bør gjennomføres ved lav vannføring i vassdraget, og at Statnett, så langt det lar seg gjøre, unngår å gjennomføre tiltakene i de nevnte sårbare periodene for anadrom fisk. NVE stiller videre vilkår om at Statnett skal iverksette avbøtende tiltak for å unngå forurensing av berørte vassdrag. Statnett må videre i detaljplanen beskrive hvilke avbøtende tiltak som skal gjennomføres for å ivareta anadrom fisk i vassdragene og sikre at den økologiske tilstanden i berørte vassdrag ikke forringes som følge av brutiltakene. Alle de foreslåtte avbøtende i fagnotatet fra Sweco skal vurderes i den forbindelse. Dersom Statnett mener at noen av de foreslåtte avbøtende tiltakene ikke er hensiktsmessige å gjennomføre, skal det begrunnes hvordan brutiltakene likevel kan etableres uten å føre til forurensing av berørte vassdrag.

NVE vurderer planene, slik de er fremlagt, ikke krever noen ytterligere behandling etter bestemmelsene i vannressursloven så lenge det gjennomføres nødvendige avbøtende tiltak. Vannressursloven har imidlertid flere alminnelige regler om vassdrag. Disse er nærmere utdypet i kapittel 4.4.5.1.

4.6.5.2 Permanente masselagre

Statnett søker om å etablere fem permanente masselagre der flere er plassert i nærheten av vassdrag. Statnett opplyser i søknaden at avrenning fra masselagre vil kunne gi forurensende utslipp med et høyt innhold av partikler og næringsstoffer. Videre skriver de at masselager med sprengstein vil kunne gi år med avrenning med høye nitrogenverdier, men at det vil avta over tid og være størst den første perioden. De viser til at etablering av eventuelle masselagre for sprengstein og/eller løsmasser vil være søknadspliktig etter forurensingsloven.

I forbindelse med etableringen av masselagrene, anbefaler Sweco noen generelle føringer for å hindre avrenning til resipient. Disse tiltakene inkluderer:

- Masselagre må plasseres i god avstand fra elven. Mot vassdragene bør det opprettholdes en buffersone på minst 10 m, eller at kantvegetasjon i sin helhet ivaretas der denne overskrider 10 m fra vassdraget.
- Det bør etableres system for å redusere diffus avrenning fra masselagre. I grensen mot vegetasjonssonen kan det etableres en liten voll for å hindre direkte avrenning til resipient.
- For masselagre i tilknytning til stillestående vann bør siltgardin benyttes ved utslippspunktet dersom det oppstår synlig avrenning.

KU-en fra Multiconsult anbefaler i tillegg at det i driftsfasen må etableres et system for håndtering av avrenning fra masselagrene. Siden nitrogen fra sprengstein i hovedsak er løst i vann, er nitrogen

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

fra masselagre spesielt vanskelig å rense. De mener derfor at det beste avbøtende tiltaket er å plassere masselagre med sprengstein i god avstand fra resipienter.

Statnett skriver at all sprengstein som skal lagres må spyles før den legges ut for å begrense mengden finstoff. Videre skriver de at vegetasjonen nedstrøms masselager mot elv bevares så langt som praktisk mulig for å bidra til å redusere partikkelavrenning, og at masseforflytning bør unngås i perioder med mye nedbør. De opplyser at for arbeider med risiko for avrenning, skal det benyttes avskjærende grøfter og/eller sedimentasjonskontainere eller siltgardin. Plassering av siltgardin avhenger av et sted der vannet er stillestående.

NVE viser til at Statnett plikter å følge lovbestemmelsene i forurensingsloven og legger til grunn at etableringen av masselagrene lar seg gjennomføre uten å føre til forurensing av berørte vassdrag med god planlegging av avbøtende tiltak. NVE vurderer at det kan være risiko for avrenning til vassdrag fra masselagre i driftsfasen, og stiller derfor vilkår om at Statnett i detaljplanen beskriver hvordan avrenning fra masselagre skål håndteres, jf. kapittel 3 i *NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av energi- og vassdragsanlegg*. NVE forutsetter videre at Statnett søker om tillatelse etter forurensingsloven dersom det skal etableres masselagre for sprengstein og/eller løsmasser.

4.6.6 Annen infrastruktur

Vestland fylkeskommune skriver at det må innhentes nødvendige tillatelser og avtaler der tiltaket krysser eller kommer nær fylkesvei. De ber videre søkerne ta kontakt med deres avdeling for infrastruktur og vei ved usikkerhet rundt kravene som stilles til nødvendige tillatelser og avtaler. Statens vegvesen viser til et planlagt punkttiltak mellom riksveg 13 og Elvegata og legger til grunn at de blir kontaktet ved behov for en eventuell søknad. NVE forutsetter at tiltakshaverne innhenter nødvendige tillatelser, og inngår avtaler, med vegmyndighetene.

Vik kommune mener oppgraderingen av bruløsningene må gjøres permanent. Christian Refsdal og Nina Karin Hove, Anette Refsdal og Tor Feidje mener at Statnett og Sygnir, i samarbeid med Vik kommune, må oppgradere den kommunale veien rundt Øvregardane siden det vil bli mer trafikk i anleggsperioden enn det de mener den er dimensjonert for. Videre skriver de at veien i driftsfasen vil bli brukt til vedlikehold av anleggene. Refsdal, Hove, Refsdal og Feidje skriver videre at bruen i Orvedal ikke er tilrettelagt for effektivt landbruk og mener den må skiftes ut med en som tåler dagens bruk.

Statnett kommenterer at de ikke ønsker å utbedre bruen i Orvedal da det ikke er nødvendig for å gjennomføre tiltakene de søker om. De utdyper at det kun er Fosse bru som trengs å skiftes ut permanent i forbindelse med tiltaket. For øvrige bruer som berøres, vurderer Statnett at det er tilstrekkelig med midlertidige løsninger. Statnett viser til at permanente bruer har mye høyere kostnad enn midlertidige og ønsker derfor ikke å skifte ut bruen i Orvedal slik høringspartene ber om.

NVE bemerker at permanente hjelpeanlegg som er nødvendig for de elektriske anleggene er konsesjonspliktige etter energiloven. NVE viser til at bruen i Orvedal høringspartene ønsker at skiftes ut med en ny permanent bru ikke er nødvendig for å bygge de elektriske anleggene. NVE har derfor ikke hjemmel til å pålegge dette. NVE registrerer videre at høringspartene er bekymret for slitasje på den kommunale veien rundt Øvregardane. NVE viser til at vi stiller krav om at det skal utarbeides en detaljplan. Vår detaljplanveileder stiller krav om at det skal beskrives hvordan alle

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

områder som brukes midlertidig skal istandsettes og tilbakeføres til opprinnelig stand. Videre stilles det krav om at avbøtende tiltak i forbindelse med planlagte aktiviteter skal beskrives. NVE mener dette i tilstrekkelig grad vil ivareta eventuelle slitasjeulemper av veien høringspartene tar opp.

4.6.7 Anleggsarbeid

Statnett skriver at det vil bli anleggstrafikk i forbindelse med bygging av anleggene i Refsdal, bortkjøring av overskuddsmasser til omsøkte masselagre og generell transport av materialer, komponenter og utstyr. Statnett skriver at transporten i hovedsak planlegges på eksisterende veier. Videre søker Statnett om å oppgradere veiene ut til de omsøkte stasjonene, noe som tidvis vil kunne hindre ferdsel på veiene i anleggsperioden.

NVE mottok en rekke høringsuttalelser som kommenterte ulemper som følge av den planlagte anleggstrafikken på det eksisterende veinettet. Flere høringsparter mener anleggstrafikken vil gi negative virkninger for landbruket. Turid Haga Vange skriver at de er avhengig av å benytte fylkesvei 5601 og Elvegata til å frakte gjødsel fra driftssenteret på gården fra mars og at de må transportere dyr til inn- og utmarksbeite fra og med mai. Vange påpeker også at dyrene på utmarksbeite trenger tilsyn to til tre ganger i uken og at de har slåtteareal i området. Hun mener derfor stengningene av veiene må være forutsigbare og tydelige, og så lite inngripende i arbeidshverdagen deres som mulig da det ikke er tid til å bli stående å vente i perioden mars til oktober. Maria Lødemel Bø og Asgeir Fosse Refsdal påpeker også viktigheten av ferdsel i samme periode. De skriver at venting på veiene kan tolereres deler av året, men at det under våronn og slått ikke fungerer med venting i praksis da de kan ha opptil 15 turer per traktor fra Refsdal til Vikøyri hver dag. Bø og Refsdal foreslår flere tiltak og ønsker nærmere dialog med søkerne for å finne ut av hvordan utfordringene kan løses. Hove Samdrift mener veinettet må være åpent i hele byggeperioden av hensyn til driften deres. Sylvringen AS skriver at de i perioden april til oktober arrangerer guidete turer opp til det gamle kraftverket i Refsdal og at de i liten grad tåler ventetid. De ber derfor også om nærmere dialog for å tilrettelegge for deres næringsvirksomhet.

Vik kommune ber om at den kommunale veien på vestsiden av dalen over Klyv/Ovrisberget utbedres slik at den kan fungere som en omkjøringsvei i anleggsperioden. Bøe, Refsdal og Refsdal er enig i dette og peker på at masser skal fraktes til det omsøkte deponiet på Klyv og at Sygnir i dag har en 22 kV kabel langs denne strekningen.

Statnett kommenterer at det i korte perioder må regnes med stenging og lysregulering på enkelte strekninger i forbindelse med de omsøkte veiltakene, men at målet er å hindre trafikken minst mulig. De skriver videre at de vil gå i nærmere dialog med enkelte grunneiere som vil bli spesielt påvirket av anleggsarbeidene. Statnett ønsker derimot ikke å etablere en midlertidig omkjøringsvei via Klyv slik flere høringsparter tar opp. De argumenterer med at veien fra Hove da må oppgraderes og at det vil bli behov for å bygge om lag 1,4 km med ny vei frem til bruene i Ovrisdalen. I tillegg skriver de transporten en slik omkjøringsvei vil medføre vil komme i konflikt med transporten til det omsøkte masselageret i dette området. Sygnir kommenterer at det i hovedsak er aktivitetene til Statnett, i forbindelse med veioppgraderingene de søker om, som vil forårsake hindringer i ferdselen mellom Vik og Refsdal.

NVE mener høringsuttalelsene viser at den planlagte bruken av det eksisterende veinettet i perioder av anleggsfasen kan medføre store negative virkninger for de som spesielt bruker veiene til landbruksformål. Detaljplanlegging, herunder dialog med de som berøres i stor grad, blir derfor

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

viktig for å finne gode løsninger som reduserer de negative virkningene. NVE registrerer at KU-en til Multiconsult beskriver at avbøtende tiltak med tanke på landbruk er å sørge for god organisering og transport av utstyr og masse i forbindelse med anleggsarbeidet slik at virkningene for landbruket hindres i minst mulig grad. NVE stiller derfor vilkår om at det i detaljplanen skal beskrives hvordan anleggsarbeidet skal tilrettelegges for å redusere de negative virkningene for de som bruker de berørte veiene til andre formål. NVE bemerker at vilkåret også gjelder Sygnir. Selv om omfanget av anleggsarbeidet er mindre for Sygnirs tiltak, vil de benytte de samme veiene som Statnett. NVE mener derfor det er fornuftig at Sygnir også søker å tilrettelegge anleggsarbeidet av deres tiltak slik at virkningene for andre brukere av de berørte veiene minimeres. NVE bemerker videre at veiene i området er smale og blant annet benyttes av gående og syklende. NVE stiller derfor videre vilkår om at Statnett og Sygnir skal beskrive hvilke trafikksikringstiltak som skal gjennomføres i anleggsfasen.

NVE registrerer at Statnett ikke ønsker å etablere en midlertidig omkjøringsvei via Klyv. NVE mener likevel det bør sees nærmere på muligheten for å etablere den midlertidige omkjøringsveien høringspartene tar opp da vi mener det kan bidra til å redusere de nevnte negative virkningene. NVE stiller derfor vilkår at Statnett i detaljplanen skal beskrive hvordan en midlertidig omkjøringsvei over Klyv kan etableres og hvordan bruken av denne kan tilrettelegges for å begrense konflikt med transporten av masser til det omsøkte masselageret. NVE stiller samtidig krav om at Statnett skal drøfte hvordan den midlertidige anleggsveien kan etableres i dialog med kommunen som veieier og innhenter nødvendige tillatelser ved behov for dette.

4.7 Naturfare

4.7.1 Vik og Refsdal transformatorstasjoner

NVE har gjennomført søk i NVE Atlas og ser at nye Vik og Refsdal transformatorstasjoner vil ligge innenfor aktsomhetsområder for snøskred, steinsprang og jord- og flomskred. NVE ser også at stasjonene grenser til aktsomhetsområde for flom. Statsforvaltaren i Vestland skriver i sin høringsuttalelse at de legger til grunn at anleggene plasseres slik at de er mest mulig vernet mot flom og skred.

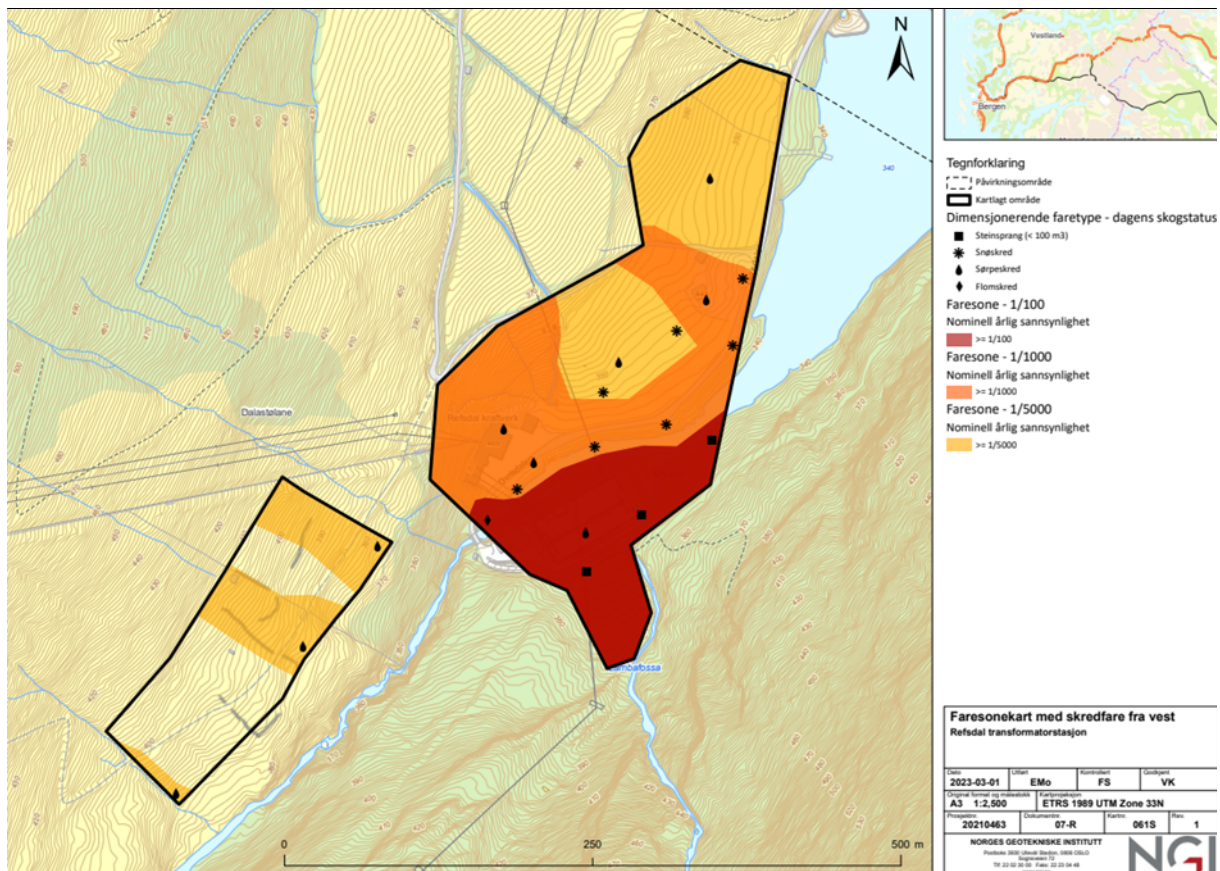
For anlegg som kan være utsatt for flom eller skred skal det utføres en nærmere kartlegging og vurdering av fareområde og eventuell gjentakelsesfrekvens for hendelser. Statnett oppgir i søknaden at viktige anleggsdeler plasseres i naturfareklasse F3 og S2 som medfører krav til sikring med sannsynlighet 1/1 000 for flom og 1/1 000 for skred. Mindre viktige deler av stasjonen mener de må sikres mot naturfareklasse S1 som vil si sikring mot skred med sannsynlighet 1/100. Sygnir skriver i søknaden at stasjonen skal sikres mot naturfareklasse F2 og S2, der F2 indikerer et sikringsnivå mot flomhendelser med sannsynlighet 1/200.

Norges Geotekniske Institutt (NGI) har utredet skredfaren ved stasjonsområdet. NGI vurderer at sørpeskred er dimensjonerende skredtype fra vest og snøskred dimensjonerende skredtype fra øst, begge med årlig sannsynlighet større enn 1/1 000. NGIs faresonekart er vist i kart 21.

NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat

Kart 21: Faresonekart med dimensjonerende skredtyper for samtlige aktuelle skredtyper ved stasjonsområdet. Kilde: Skredfarevurdering utarbeidet av Norges Geotekniske Institutt 2023.

NVE registrerer at NGI skriver at de ikke vurderer flomsone i sin utredning. Statnett opplyser imidlertid at stasjonene vil ligge utenfor aktsomhetsområdene for flom. NVE legger dette til grunn og vil derfor ikke vurdere faren for flom videre.

Snøskred

NGI vurderer at snøskred fra øst hovedsakelig vil stoppe i Vikja. Samtidig skriver de at de ikke kan utelukke at en kombinasjon av faste skredmasser og skredvind kan krysse elven i sjeldne tilfeller. NGI vurderer den årlige sannsynligheten for at snøskred kan nå stasjonsområdet til 1/1 000. Videre vurderer de at stasjonsområdet kan være utsatt for skredvind i sjeldne tilfeller.

Statnett har fått Sweco til å prosjektere sikringstiltak for å tilfredsstillende sikringskravene presentert i innledningen til dette kapitlet. Sweco vurderer at det beregnede trykket fra snøskred og skredvind er lavt nok til at det er tilstrekkelig å gjennomføre objektsikringstiltak. Statnett skriver derfor at de vil dimensjonere den sørøstlige siden av stasjonsbygget og transformatorcellene for å tåle trykket fra et potensielt snøskred og skredvind.

Sygnir skriver i søknaden at deres stasjon i tilstrekkelig grad vil være objektsikret mot en potensiell skredsky siden den bygges som et innendørs anlegg. De skriver derimot ikke hvorvidt anleggene er dimensjonert for å tåle trykket fra et potensielt snøskred eller skredvind. NVE spurte derfor om dette i e-post av 26. februar 2026. Sygnir svarer i e-post samme dag at deres bygg foreløpig ikke er

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

detaljprosjektert i samme grad som Statnett sine, men at trykk som følge av snøskredhendelser vil tas hensyn til i den videre detaljprosjekteringen. NVE registrerer at Sweco sin utredning også vurderer Sygnir sine anlegg. Sweco vurderer at Sygnir sine anlegg ikke tilfredsstillende kravene til snøskred med sannsynlighet 1/1 000. Sweco vurderer, tilsvarende som for Statnetts anlegg, at sikring mot faste masser fra snøskred og skredvind kan gjennomføres med objektsikringstiltak. Det fremgår av rapporten at Sygnirs transformatorceller må dimensjoneres for å tåle trykket fra faste masser fra et snøskred og at resterende bygg, herunder stasjonsbygget, må dimensjoneres for å tåle trykket fra en potensiell skredvind.

Sørpeskred

NGI vurderer at sørpeskred kan nå stasjonsområdet fra vest med årlig sannsynlighet høyere enn 1/1 000 siden fjellsiden har flere dreneringsløp ned mot stasjonsområdet og åpne jorder uten skog. Sweco har prosjektert sikringstiltak for å sikre stasjonen mot potensielle sørpeskred. Sweco vurderer at det hovedsakelig vil være vann som vil nå frem til stasjonsområdet, mens faste masser vil avsettes høyere i terrenget.

Statnett planlegger å sikre transformatorstasjonen mot sørpeskred ved etablere en grøft på oversiden av stasjonen i forbindelse med omleggingen av traktorveien. Grøften vil, i henhold til Swecos anbefalinger, bli om lag to til tre myter dyp med en bratt støttside. Statnett opplyser i e-post av 25. februar 2026 at grøften også vil sikre Sygnirs stasjon mot potensielle sørpeskred. Bekkene på oversiden av stasjonen vil legges i kulvert og sikkrenner under veien og føres videre ned i åpne erosjonssikrede grøfter ned til elven i dalbunnen. Statnett skriver at endelige dimensjoner på sikringstiltaket vil planlegges i den videre detaljprosjekteringen.

Konklusjon

NVE mener det er viktig å gjennomføre tiltak som i tilstrekkelig grad sikrer stasjonene mot snøskred, skredvind og sørpeskred. NVE stiller derfor vilkår om at Statnett og Sygnir gjennomfører nødvendige sikringstiltak slik at kravet til sikkerhetsnivå er oppfylt. Sikringstiltakene skal gjennomføres med utgangspunkt i anbefalingene fra Sweco. NVE stiller videre vilkår om at endelig utforming av sikringstiltakene skal beskrives i detaljplanen.

NVE bemerker også at Statnett og Sygnir er ansvarlig for å sørge for effektiv sikring og beredskap og at bygging av anleggene planlegges og gjennomføres med tilstrekkelig sikkerhet mot naturfare, jf. §§ 3-5 og 3-7 i energilovforskriften. Statnett og Sygnir plikter videre å sørge for tiltak for å forebygge og begrense virkningen av ekstraordinære situasjoner, samt sørge for at utbyggingen ikke fører til økt ulempe eller risiko for tredjepart. Dette følger av energiloven § 9-2 jf. § 9-1.

4.7.2 Hove transformatorstasjon

NVE har gjennomført søk i NVE Atlas og ser at Hove transformatorstasjon, der Sygnir søker om å etablere ny transformatorcelle og som de ønsker å bygge om til 132 kV, ligger innenfor aktsomhetsområder for flom, snøskred, jord- og flomskred og kvikkleireskred. Stasjonsområdet grenser også til aktsomhetsområde for steinsprang. NVEs retningslinjer for slike stasjoner er at de ikke bør være utsatt for høyere årlig sannsynlig enn 1/1 000 for skred og 1/200 for flom.

Sygnir har lagt ved to utredninger fra Asplan Viak som vurderer faren flom- og skred for Hove transformatorstasjon. Asplan Viak vurderer at steinsprang er dimensjonerende skredtype for stasjonsområdet med en årlig sannsynlig større enn 1/1 000, mens faren for steinskred, jord- og

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

flomskred, snøskred og sørpeskred vurderes å ha en årlig sannsynlighet lavere enn 1/1000. Asplan Viak vurderer videre at stasjonsområdet ikke ligger utsatt til for områdeskred, men delvis er utsatt for flom med 200-års returperiode i et fremtidig klima.

Steinsprang

Asplan Viak skriver at det under befarings ble observert et steinspranggjerdet i overkant av kartleggingsområdet, men at det på grunn av manglende dokumentasjon er usikkert hvilken tilstand det er i. De vurderer at den inntegnede faresonen kan reduseres betraktelig dersom det fremskaffes dokumentasjon på at sikringsgjerdet i tilstrekkelig grad kan sikre stasjonsområdet mot steinsprang.

Sygnir refererer i søknaden til en skredfarevurdering fra Sweco utarbeidet i 2024. Som følge av at denne rapporten ikke var lagt ved søknaden, etterspurte NVE den i e-post av 25. februar 2026. NVE mottok rapporten fra Sygnir 26. februar 2026, der det fremgår at den hensyntar det etablerte sikringstiltaket i lien ovenfor stasjonsområdet. Sweco konkluderer med at skredfaren for stasjonen er lavere enn 1/1 000 og derfor tilfredsstillende kravene til sikringsklasse S2.

Flom

Asplan Viak vurderer at faren for flom i hovedsak gjelder gnr./bnr. 26/73 og 26/83 der det i dag ligger kontor- og lagerbygg. De vurderer imidlertid at tomten med gnr./bnr. 23/106, der Statnetts anlegg ligger i dag og Sygnir søker om å bygge den nye transformatorcellen, ligger høyere i terrenget og ikke er utsatt for flomfare.

Konklusjon

NVE registrerer at Hove transformatorstasjon i tilstrekkelig grad vil være sikret mot naturfare, men bemerker at Sygnir, som for Refsdal transformatorstasjon, er pålagt en rekke plikter for å sikre anleggene, jf. §§ 3-5 og 3-7 i energilovforskriften og energiloven § 9-2 jf. § 9-1.

5 NVEs konklusjon og vedtak etter energiloven

5.1 Oppsummering av NVEs vurderinger

NVE har i dette notatet vurdert Statnett og Sygnirs søknader om nye Vik og Refsdal transformatorstasjoner med tilhørende hjelpeanlegg, Sygnirs søknad om Hove transformatorstasjon og Statkrafts søknader om endret nettilknytning for Refsdal, Målset og Hove kraftverk. Etter energiloven kan det gi konsesjon til energianlegg som vurderes som samfunnsmessig rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene er større enn de negative.

NVE mener at behovet for å etablere nye Vik transformatorstasjon er godt begrunnet. Tiltaket inngår i Statnetts planer for å bedre overføringskapasiteten inn til bergensområdet på strekningen Sogndal–Modalen–Kollsnes. Bergensområdet er et underskuddsområde som er avhengig av tilførsel av kraft, og forventet forbruksvekst vil svekke forsyningsikkerheten. I tillegg er en stor andel av nettanleggene i området gamle. NVE mener den valgte løsningen er hensiktsmessig og vil styrke forsyningsikkerheten og tilrettelegge for en fleksibel utvikling av nettet.

Sygnir sine tiltak er i hovedsak utløst av Statnett sine planer for transmisjonsnettet i området og NVE mener de er nødvendige for å unngå å miste tilknytningen til overliggende nett. NVE mener

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

også det er behov for å oppgradere til 132 kV spenningsnivå for å sikre nok kapasitet til kraftforbruk og produksjon i området. NVE mener at tiltakene til Sygnir er godt begrunnet og at omsøkte Hove og Refsdal transformatorstasjoner er nødvendige for å sikre forsyningen i området.

Statkraft sine tiltak i Refsdal, Målset og Hove kraftverk følger av endringene som gjøres i regional- og transmisjonsnettet i området, og er nødvendige for at kraftverkene skal opprettholde tilknytningen til nettet. NVE støtter de omsøkte tiltakene.

NVE har videre vurdert virkningene for miljø og samfunn av de omsøkte tiltakene nevnt over. For å redusere de negative virkningene av tiltakene har NVE også stilt vilkår om en rekke avbøtende tiltak, herunder at Statnett og Sygnir skal utarbeide en detaljplan som må godkjennes av NVE for byggingen av anleggene kan starte. Tabell 3 oppsummerer NVEs vurderinger av de mest sentrale virkningene for miljø av samfunn av de omsøkte anleggene og tilhørende avbøtende tiltak. De avbøtende tiltakene utdypes nærmere i kapittel 5.2.

Tabell 3: Oppsummering av NVEs vurderinger av virkninger for miljø og samfunn og avbøtende tiltak.

Tema	NVEs vurdering	Avbøtende tiltak
Visuelle virkninger <i>Les mer i kap. 4.4.1.</i>	Stasjonene i Refsdal vil bli synlige for omgivelsene, men vil etableres som innendørs gassisolerte anlegg i god avstand fra boliger i et område som er preget av eksisterende kraftutbygging.	Tilpasse utvendig farge- og materialvalg på byggene i stasjonene til det omkringliggende terrenget. Endelig utforming skal beskrives i detaljplanen.
Kulturminner og kulturmiljø <i>Les mer i kap. 4.4.2 og 4.6.2.</i>	Stasjonene i Refsdal påvirker et automatisk fredet kulturminne som medfører behov for dispensasjon fra kulturminneloven § 8, 1. ledd. Veitiltakene er enkelte steder i konflikt med, eller kommer tett på, flere automatisk fredete kulturminner.	Beskrive i detaljplan hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å unngå direkte berøring med automatisk fredete kulturminner.
Naturmangfold <i>Les mer i kap. 4.4.3, 4.5.1 og 4.6.3.</i>	Stasjonene i Refsdal vil, etter en føre-var-tilnærming, gi negative virkninger for vipe og storspove på grunn av et permanent arealbeslag av et registrert funksjonsområde for artene og tilhørende anleggsarbeid. Dersom lokaliteten ikke er i bruk, vil virkningene være begrenset. Det er registrert fremmede arter i, eller i nærheten av, tiltaksområdene.	Kartlegge om det forekommer hekking av vipe og storspove i tiltaksområdet, dersom det planlegges oppstart av anleggsarbeid i hekkeperioden. Beskrive i detaljplanen hvilke tiltak som skal iverksettes for å hindre spredning av fremmede arter.
Landbruk og andre naturressurser	Transformatorstasjonene vil etableres på i hovedsak dyrket mark. Veitiltakene	Statnett planlegger at de omsøkte masselagrene vil utformes slik at de vil fungere som dyrket mark. Beskrive i

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

<i>Les mer i kap. 4.4.4 og 4.6.4.</i>	vil også beslaglegge arealer med dyrket mark.	detaljplanen hvordan den planlagte veiutvidelsen kan optimaliseres for å redusere beslaget av dyrket mark og hvilke tiltak som skal gjennomføres for å unngå forurensing og spredning av plantesykdommer og fremmede arter, dersom landbruksjord må flyttes til annen eiendom.
Forurensing <i>Les mer i kap. 4.4.5, 4.5.2 og 4.6.5.</i>	Anleggsarbeid og masselagre i nærheten av vassdrag, herunder Vikja, kan medføre risiko knyttet til forurensende avrenning og utslipp.	Iverksettes avbøtende tiltak for å unngå forurensing av berørte vassdrag. Beskrive i detaljplanen hvilke avbøtende tiltak som skal gjennomføres i anleggsfasen for å unngå forurensing av berørte vassdrag.
Anleggsarbeid <i>Les mer i kap. 4.4.7, 4.5.3 og 4.6.7.</i>	Drikkevannsanlegget til Vik sentrum ligger ved de omsøkte tiltakene i Refsdal. Tiltakene i Hove transformatorstasjon vil medføre økt trafikk og støy som kan påvirke opplevelsesverdien for besøkende til Hove steinkirke. Anleggstrafikk vil medføre negative virkninger for de som særlig bruker veiene til landbruksformål.	Beskrive i detaljplanen hvilke tiltak som skal gjennomføres for å sikre berørte drikkevannskilder. Etablere system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider for beboere og interesser nær tiltaksområdet og beskrive i detaljplanen hvilke trafiksikringstiltak, og tiltak for å håndtere støy, som skal gjennomføres. Beskrive i detaljplanen hvordan anleggsarbeidet skal tilrettelegges for å redusere de negative virkningene for de som bruker veiene. Beskrive hvordan en midlertidig omkjøringsvei via Klyv kan etableres.
Naturfare <i>Les mer i kap. 4.7.</i>	Sørpeskred er dimensjonerende skredtype fra vest og snøskred dimensjonerende skredtype fra øst, begge med årlig sannsynlighet større enn 1/1000.	Gjennomføre nødvendige sikringstiltak slik at kravet til sikkerhetsnivå er oppfylt. Endelig utforming av sikringstiltakene skal beskrives i detaljplanen.

5.2 Anleggets utforming og avbøtende tiltak

For å redusere de negative virkningene av de omsøkte tiltakene, har NVE pekt på en rekke avbøtende tiltak i våre vurderinger i kapittel 4. Nedenfor følger en oppsummering av de avbøtende tiltakene NVE mener Statnett, Sygnir og Statkraft må gjennomføre for å redusere de negative virkningene av de omsøkte tiltakene vi nå gir tillatelse til.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

5.2.1 Statnett og Sygnir

5.2.1.1 Utvendig farge- og materialvalg

Utvendig farge- og materialvalg på byggene i Vik og Refsdal transformatorstasjoner skal tilpasses det omkringliggende terrenget for å begrense synligheten for omgivelsene.

5.2.1.2 Kartlegging av hekkende fugl

Dersom det planlegges oppstart av anleggsarbeid i hekkeperioden (april–juli), skal Statnett og Sygnir før oppstart kartlegge om det forekommer hekking av vipe og storspove i tiltaksområdet for Vik og Refsdal transformatorstasjoner. Undersøkelsene skal gjennomføres ved bruk av relevant fagkyndig kompetanse. Dersom det påvises hekking, bør anleggsstart legges utenom hekkeperioden til de to artene. Særlig støyende anleggsarbeider, som sprenging og boring, bør unngås innenfor hensynssonene til hekkelokalitetene, som er henholdsvis 500 meter for vipe og 250 meter for storspove. Dersom Statnett eller Sygnir vurderer det som nødvendig å igangsette anleggsarbeid i hekketiden, eller gjennomføre spesielt støyende arbeid innenfor hensynssonene til påviste hekkelokaliteter, må dette begrunnes i en detaljplan, og i samråd med relevant fagkyndig kompetanse, beskrive og begrunne andre avbøtende tiltak for å hensynta hekkende fugl.

5.2.1.3 Landbruk

Dersom anleggene konsesjonene omfatter, medfører at dyrka eller dyrkbar jord blir omdisponert, skal Statnett og Sygnir rapportere dette i detaljplanen.

5.2.1.4 Virkninger på vassdrag

Statnett og Sygnir skal gjennomføre tiltak for å unngå forurensning av berørte vassdrag, herunder avrenning av urene masser og utslipp av anleggsvann.

5.2.1.5 Varsel om støyende anleggsarbeid

Statnett og Sygnir skal etablere system for varsling av særlige støyende anleggsarbeider for beboere og interesser nær tiltaksområdene.

5.2.1.6 Sikring av drikkevann mot forurensning

Statnett og Sygnir skal, i samråd med kommunen, avklare hvilke tiltak som må iverksettes for å sikre berørte drikkevannskilder mot forurensning.

5.2.1.7 Sikring av anleggene mot naturfare

Statnett og Sygnir skal gjennomføre nødvendige sikringstiltak slik at kravet til sikkerhetsnivå er oppfylt. Sikringstiltakene skal gjennomføres med utgangspunkt i anbefalingene fra Sweco.

5.2.2 Statkraft

Statkraft skal foreta en forsvarlig opprydding og istandsetting av anleggsområdene innen to år etter at anlegget er satt i drift. NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av energianlegg (2/2021) skal legges til grunn for gjennomføringen av anleggsarbeidet. I tillegg gjelder kravene under for anleggsarbeidet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

5.2.2.1 Virkninger på vassdrag

Statkraft skal ta hensyn til vassdrag og mindre bekker for å hindre erosjon og/eller tilslamming.

5.2.2.2 Istandsetting

Statkraft skal, ved istandsettingen sørge for naturlige overganger til tilgrensende terreng.

5.2.2.3 Varsel om støyende anleggsarbeid

Statkraft skal etablere et system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider for beboere og interessenter nær tiltaksområdene ved Refsdal og Hove kraftverk.

5.2.2.4 Tilbakeføring av dyrket mark

Ved midlertidig inngrep i dyrket jord, skal Statkraft håndtere jordmassene slik at jordens produksjonsevne ikke reduseres.

5.2.2.5 Sikring av drikkevann mot forurensning

Statkraft skal, i samråd med kommunen, avklare hvilke tiltak som må iverksettes for å sikre berørte drikkevannskilder mot forurensning.

5.2.3 Detaljplan

Transport knyttet til bygging, drift og vedlikehold av transformatorstasjoner vil kunne ha negative miljøvirkninger. Materiell og utstyr vil bli fraktet til stasjonsområdet med lastebil og NVE forutsetter at midlertidige terrenginngrep begrenses i størst mulig grad, og at terrenget tilbakeføres til opprinnelig tilstand så langt det lar seg gjøre. I driftsfasen vil trafikken til og fra stasjonene være minimale.

Etter NVEs erfaring kan en detaljplan bidra til å redusere eller unngå negative miljøvirkninger ved bygging av transformatorstasjoner. Denne er forpliktende for entreprenør og byggherre. NVE vil sette vilkår om at Statnett og Sygnir utarbeider en slik plan, som det forutsettes at de drøfter med Vik kommune, grunneiere og andre rettighetshavere. Detaljplanen skal godkjennes av NVE før anleggsstart. NVE har utarbeidet en veileder for utforming og innhold av en slik detaljplan som vi forutsetter at følges.

Statnett og Sygnir kan, hvis ønskelig, utarbeide separate detaljplaner og eventuelt delplaner for de ulike delene av tiltaket. Dersom Statnett og Sygnir ikke leverer felles detaljplan, så skal det ha vært god dialog mellom selskapene i forkant av innsending. Under følger egne detaljplanvilkår for henholdsvis Statnett og Sygnir, utover det som står i veilederen. NVE viser til at flere av detaljplanvilkårene vi stiller er like for begge parter og påpeker at det derfor vil være betydelige gevinster dersom Statnett og Sygnir samarbeider i utformingen av detaljplanene.

NVE bemerker at detaljplanen vi her setter vilkår om kun gjelder for anleggene det her gis konsesjon til. Dersom NVE gir konsesjon til de omsøkte ledningstiltakene, som ikke vurderes i dette notatet, på et senere tidspunkt vil det vurderes å sette tilsvarende detaljplanvilkår for disse anleggene. En detaljplan for ledningstiltakene vil også måtte behandles og godkjennes av NVE før anleggsstart for disse anleggene.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE vurderer at Statkrafts sine tiltak i Refsdal, Målset og Hove kraftverk er små og begrenset, og har derfor ikke stilt vilkår om at de utarbeider en detaljplan. I kapittel 5.2.2 har NVE stilt flere vilkår om avbøtende tiltak som gjelder Statkraft, og anser disse som dekkende for å begrense negative virkninger for miljø og samfunn.

5.2.3.1 Detaljplanvilkår Statnett

- Statnett skal beskrive hvordan Vik transformatorstasjon skal utformes for å minimere synligheten for omgivelsene. Utformingen skal dokumenteres med blant annet endelige fasadetegninger som viser farge- og materialvalg.
- Dersom Statnett vurderer det som nødvendig å igangsette anleggsarbeid for Vik transformatorstasjon i hekkeperioden til vipe og storspove til tross for påvist hekking, skal dette begrunnes, og i samråd med relevant fagkyndig kompetanse beskrive og begrunne andre avbøtende tiltak for å hensynta hekkende fugl på lokaliteten.
- Statnett skal beskrive hvordan anleggsarbeidet kan gjennomføres uten fare for å spre fremmede arter.
- Statnett skal beskrive hvilke avbøtende tiltak de vil gjennomføre i anleggsfasen for å redusere risikoen for forurensning til vassdrag. Alle de foreslåtte avbøtende tiltakene i konsekvensutredningen fra Multiconsult og fagnotatet fra Sweco som er vedlagt søknaden skal vurderes. Dersom Statnett mener noen av de foreslåtte avbøtende tiltakene ikke er hensiktsmessige å gjennomføre, skal det begrunnes hvordan tiltakene kan etableres uten å føre til forurensning av berørte vassdrag.
- Statnett skal beskrive planlagte tiltak for å håndtere støy i anleggsfasen, basert på Miljødirektoratets veileder M-2061, herunder system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider.
- Statnett skal beskrive hvilke tiltak de skal iverksette for å sikre drikkevannskilder i anleggs- og driftsperioden mot forurensning, inkludert risikoreduserende tiltak og tiltak som skal iverksettes dersom forurensning inntreffer.
- Statnett skal beskrive hvordan kommunens tilkomst til vannverket i Refsdal vil ivaretas i anleggs- og driftsfasen.
- Statnett og Sygnir må gå i dialog for å finne en løsning som minimerer arealbruken av masselagre. Behovet for masselagring av både Vik og Refsdal transformatorstasjoner skal beskrives i detaljplanen. Dersom Statnett og Sygnir ikke ser seg tjent med å benytte de samme masselagrene, skal de i detaljplanen beskrive hvorfor de mener dette er en bedre løsning for samfunnet fremfor at de samarbeider om dette.
- Statnett skal beskrive hvordan anleggsarbeidet for veitiltakene skal gjennomføres for å unngå direkte berøring med automatisk fredete kulturminner.
- Statnett skal beskrive muligheten for å tilpasse veitiltaket slik at man unngår direkte inngrep i naturtypen naturbeitemark. Dersom det ikke er mulig å unngå inngrep, skal dette begrunnes.
- Statnett skal beskrive om, eventuelt hvordan, den planlagte veiutvidelsen kan optimaliseres for å redusere arealbeslaget av dyrket mark.
- Statnett skal beskrive hvilke tiltak som skal gjennomføres for å unngå forurensning og spredning av plantesykdommer og fremmede arter, i anleggsfasen dersom landbruksjord må flyttes mellom eiendommer.
- Statnett skal beskrive hvordan avrenning fra masselagre skal håndteres, jf. kapittel 3 i NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av energi og vassdragsanlegg.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

- Statnett skal beskrive hvordan anleggsarbeidet skal tilrettelegges for å redusere de negative virkningene for de som bruker veien til andre formål, herunder landbruk. Statnett skal også beskrive hvordan en midlertidig omkjøringsvei over Klyv kan etableres og hvordan bruken av denne kan tilrettelegges for å begrense konflikt med transporten av masser til omsøkte masselagre. Statnett må også beskrive hvordan bruken av den midlertidige veien kan tilrettelegges for å redusere negative virkninger for besøkende til Hove steinkirke. Statnett skal drøfte hvordan den midlertidige anleggsveien kan etableres i dialog med kommunen som veieier.
- Statnett skal beskrive hvilke trafikksikringstiltak som skal gjennomføres i anleggsfasen.
- Statnett skal beskrive den endelige utformingen av sikringstiltak mot naturfare.

5.2.3.2 Detaljplanvilkår Sygnir

- Sygnir skal beskrive hvordan Refsdal transformatorstasjon skal utformes for å minimere synligheten for omgivelsene. Utformingen skal dokumenteres med blant annet endelige fasadetegninger som viser farge- og materialvalg.
- Dersom Sygnir vurderer det som nødvendig å igangsette anleggsarbeid for Refsdal transformatorstasjon i hekkeperioden til vipe og storspove til tross for påvist hekking, skal dette begrunnes, og i samråd med relevant fagkyndig kompetanse beskrive og begrunne andre avbøtende tiltak for å hensynta hekkende fugl på lokaliteten.
- Sygnir skal beskrive hvordan anleggsarbeidet kan gjennomføres uten fare for å spre fremmede arter.
- Sygnir skal beskrive hvilke avbøtende tiltak de vil gjennomføre i anleggsfasen for å redusere risikoen for forurensning til vassdrag. Alle relevante avbøtende tiltak i konsekvensutredningen fra Multiconsult og fagnotatet fra Sweco som er vedlagt søknaden til Statnett skal vurderes.
- Sygnir skal beskrive hvilke tiltak som skal gjennomføres for å unngå forurensning og spredning av plantesykdommer og fremmede arter, i anleggsfasen dersom landbruksjord må flyttes mellom eiendommer.
- Sygnir skal beskrive planlagte tiltak for å håndtere støy i anleggsfasen, basert på Miljødirektoratets veileder M-2061, herunder system for varsling av særlig støyende anleggsarbeider.
- Sygnir skal beskrive hvilke trafikksikringstiltak som skal gjennomføres i anleggsfasen.
- Sygnir skal beskrive hvilke tiltak de skal iverksette for å sikre drikkevannskilder i anleggs- og driftsperioden mot forurensning, inkludert risikoreduserende tiltak og tiltak som skal iverksettes dersom forurensning inntreffer.
- Sygnir skal beskrive hvordan kommunens tilkomst til vannverket i Refsdal vil ivaretas i anleggs- og driftsfasen.
- Statnett og Sygnir må gå i dialog for å finne en løsning som minimerer arealbruken av masselagre. Behovet for masselagring av både Vik og Refsdal transformatorstasjoner skal beskrives i detaljplanen. Dersom Statnett og Sygnir ikke ser seg tjent med å benytte de samme masselagrene, skal de i detaljplanen beskrive hvorfor de mener dette er en bedre løsning for samfunnet fremfor at de samarbeider om dette.
- Sygnir skal beskrive hvordan anleggsarbeidet skal tilrettelegges for å redusere de negative virkningene for de som bruker veiene til andre formål, herunder landbruk.
- Sygnir skal beskrive den endelige utformingen av sikringstiltak mot naturfare.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

5.3 NVEs konklusjon

NVE mener fordelene ved Statnett og Sygnirs søknader om nye Vik og Refsdal transformatorstasjoner med tilhørende hjelpeanlegg, Sygnirs søknad om Hove transformatorstasjon og Statkrafts søknader om endret nettilknytning for Refsdal, Målset og Hove kraftverk er større enn ulempene. NVE vil derfor gi konsesjon til tiltakene.

I medhold av energiloven gir NVE konsesjon til å bygge, eie og drive de nevnte anleggene i Vik kommune i Vestland fylke. Anleggene er nærmere spesifisert i følgende anleggskonsesjoner:

- Statnett:
 - Vik transformatorstasjon og permanente hjelpeanlegg, NVE-ref. 202308754-105.
 - Omlegging av eksisterende 300 kV ledning Hove–Refsdal, NVE-ref. 202308754-106.
 - Koblingsanlegg i Refsdal transformatorstasjon, NVE-ref. 202308754-107.
- Sygnir:
 - Refsdal transformatorstasjon, NVE-ref. 202314192-114.
 - Hove transformatorstasjon, NVE-ref. 202314192-115.
- Statkraft:
 - Hove kraftverk, NVE-ref. 202519873-31.
 - Refsdal kraftverk, NVE-ref. 202519874-31.
 - Målset kraftverk, NVE-ref. 202519874-32.
 - Koblingsanlegg i Hove transformatorstasjon, NVE-ref. 202519873-32.
 - Koblingsanlegg i Refsdal transformatorstasjon, NVE-ref. 202519874-33.

6 NVEs vurdering av søknader om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier/rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det i en etterfølgende skjønnsak fastsettes erstatning. Dette vil kunne skje dersom grunneier/rettighetshaver og søker ikke lykkes i å forhandle seg fram til minnelige avtaler. NVE forutsetter at tiltakshaver forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere jf. ekspropriasjonsloven § 12.

6.1 Hjemmel

Statnett og Sygnir har i medhold av lov om oreigning av fast eigeendom av 23. oktober 1959 (ekspropriasjonsloven) § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge, eie og drive de omsøkte elektriske anleggene, herunder rettigheter for lagring, atkomst og transport. Ekspropriasjonsloven § 2 nr. 19 gir hjemmel til å ekspropriere «*så langt det trengst til eller for (...) varmekraftverk, vindkraftverk, kraftliner, transformatorstasjonar og andre elektriske anlegg.*»

Bestemmelsen gir NVE hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter for å bygge, eie og drive de omsøkte anleggene.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

6.2 Omfang av ekspropriasjon

Søknadene gjelder ekspropriasjon til nødvendig grunn og rettigheter for bygging, drift og vedlikehold av de omsøkte anleggene, herunder rettigheter for all lagring, atkomst, ferdsel, transport og deponering av masser.

6.2.1 Statnett

Statnett søker om ekspropriasjon til eiendomsrett for følgende arealer:

Vik og Refsdal transformatorstasjoner:

- Stasjonstomt på ca. 29 000 m² med et inngjerdet stasjonsområde på ca. 21 000 m². Stasjonstomten omfatter både Statnett og Sygnir sine respektive stasjonsområder.
- Areal til nye adkomstveier fram til transformatorstasjonene.
- Oppgradering og breddeutvidelse av strekninger på fylkesvei 5601 og en privat vei fra fylkesvei 5601 inn til stasjonsområdet. Punktutbedringer på fylkesvei 5601 og i Elvegata. Omlegging av vei rundt stasjonene.
- Masselager D1.1.

Statnett søker om ekspropriasjon til bruksrett for følgende arealer:

Omlegging av ca. 260 meter av dagens 300 kV kraftledning Hove–Refsdal

- Her vil nødvendig areal for fremføring av dagens ledning bli klausulert. Klausuleringsbeltet utgjør en ca. 38 meter bred trasé for 420 kV luftledning. Retten omfatter også rydding av skog i traseen i driftsfasen.

Nødvendig atkomst, ferdsel og transport

- Nødvendig adkomst, ferdsel og transport. Dette gjelder blant annet rettigheter til adkomst, ferdsel og transport av utstyr, materiell og mannskap på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og lednings-/stasjonsanlegg, i terrenget mellom offentlig eller privat vei fram til ledningsanleggene og terrengtransport i ledningstraseen. Bruksretten gjelder også for uttransport av tømmer som hugges i traseen, nødvendig transport som følge av riving av eksisterende ledninger og uttransport av gammelt materiell. Bruksretten gjelder også landing med helikopter.

Baseplasser

- Baseplass B5.

Statnett søker om ekspropriasjon til midlertidig bruksrett for følgende arealer:

Rigg- og baseplasser

- Riggplasser og baseplasser. Rett til å etablere/bygge riggplasser og baseplasser. Rett til å bruke eksisterende riggplasser.
- Oppgradering og breddeutvidelse av strekninger på fylkesvei 5601 og en privat vei fra fylkesvei 5601 inn til stasjonsområdet. Punktutbedringer på fylkesvei 5601 og i Elvegata.
- Masselager og stasjon.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

6.2.2 Sygnir

Sygnir søker om ekspropriasjon til bruksrett for følgende arealer:

Nødvendig atkomst, ferdsel og transport

- Dette gjelder blant annet rettigheter til adkomst, ferdsel og transport av utstyr, materiell og mannskap på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og de konsesjonsgitte anleggene, i terrenget mellom offentlig eller privat vei fram til anleggene og terrengtransport. Bruksretten gjelder også for uttransport av tømmer som hugges i tilknytning til anlegget, nødvendig transport som følge av riving av eksisterende anlegg og uttransport av gammelt materiell. Bruksretten gjelder også landing med helikopter.

Rigg- og baseplasser

- Riggplasser og baseplasser. Rett til å etablere/bygge riggplasser og baseplasser. Rett til å bruke eksisterende riggplasser.

Sygnir skriver, i de vedlagte grunneierlistene, at de ikke søker om ekspropriasjon, midlertidig eller permanent, for omsøkt overtakelse av eksisterende nettanlegg. Videre forutsetter de at gjeldende rettigheter i dagens anleggskonsesjoner for anleggene som de søker om å overta vil bli overdratt og ført videre i ny anleggskonsesjon til Sygnir. For anleggene det gis konsesjon til i dette vedtaket omfatter dette Sygnirs søknad om å overta Statnetts anlegg i Hove transformatorstasjon.

På bakgrunn av dette legger NVE til grunn at det ikke søkes om ekspropriasjon av rettigheter for ombygging og drift av de eksisterende anleggene som Sygnir skal overta fra Statnett. NVE presiserer at en anleggskonsesjon ikke innebærer noen avklaring av privatrettslige forhold. Sygnir er selv ansvarlig for å ha nødvendige privatrettslige rettigheter for ombygging og drift av anleggene. Spørsmålet om Statnetts privatrettslige rettigheter kan overdras til Sygnir, er noe Sygnir selv må vurdere.

6.3 Interesseavveining

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd: «Vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.» Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører, skal avveies mot den nytten som oppnås med ekspropriasjonen.

6.3.1 Vurderinger av virkninger av konsesjongitt anlegg

NVE mener at behovet for å etablere nye Vik transformatorstasjon er godt begrunnet. Tiltaket inngår i Statnetts planer for å bedre overføringskapasiteten inn til bergensområdet på strekningen Sogndal–Modalen–Kollsnes. Bergensområdet er et underskuddsområde som er avhengig av tilførsel av kraft, og forventet forbruksvekst vil svekke forsyningssikkerheten. I tillegg er en stor andel av nettanleggene i området gamle. NVE mener den valgte løsningen er hensiktsmessig og vil styrke forsyningssikkerheten og tilrettelegge for en fleksibel utvikling av nettet.

Sygnir sine tiltak er i hovedsak utløst av Statnett sine planer for transmisjonsnettet i området og NVE mener de er nødvendige for å unngå å miste tilknytningen til overliggende nett. NVE mener

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

også det er behov for å oppgradere til 132 kV spenningsnivå for å sikre nok kapasitet til kraftforbruk og produksjon i området. NVE mener at tiltakene til Sygnir er godt begrunnet og at omsøkte Hove og Refsdal transformatorstasjoner er nødvendige for å sikre forsyningen i området.

Statkraft sine tiltak i Refsdal, Målset og Hove kraftverk følger av endringene som gjøres i regional- og transmisjonsnettet i området, og er nødvendige for at kraftverkene skal opprettholde tilknytningen til nettet. NVE støtter de omsøkte tiltakene.

Vik og Refsdal transformatorstasjoner vil bli synlige for omgivelsene, men virkningene vil begrenses ved at stasjonene etableres som innendørs gassisolerte anlegg i god avstand fra boliger i et område som er preget av eksisterende kraftutbygging. Plasseringen av stasjonene medfører at et automatisk fredet kulturminne må frigis og vil, etter en føre-var-tilnærming, gi negative virkninger på grunn av arealbeslag innenfor et funksjonsområde til vipe og storspove. Dersom kartlegging viser at lokaliteten ikke er i bruk, vil virkningene derimot være begrenset. Vik og Refsdal transformatorstasjoner vil også i hovedsak etableres på dyrket mark. Anleggsarbeidet kan videre gi risiko for forurensing av berørte vassdrag og ulemper som følge av anleggstrafikk og støy.

NVE mener at det er mulig å redusere de negative virkningene gjennom god detaljplanlegging og gjennomføring av avbøtende tiltak og stiller derfor en rekke vilkår i tillatelsene. NVEs vurderinger av virkninger og avbøtende tiltak er beskrevet i kapittel 4.

6.3.2 Vurdering av alternative løsninger

Dæhlin Sand Advokatfirma representerer Petter Refsdal som er grunneier på gnr. 21, bnr. 4 der Statnett og Sygnir har søkt om å bygge Vik og Refsdal transformatorstasjoner. Refsdal mener tiltakets virkninger for jordressurser og jordvernet er beskrevet i søknaden, men synes interesseavveiningen som skal gjøres etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd er mangelfull. Han mener at det i vurderingene skulle vært lagt vekt på at det finnes reelle alternativer til den omsøkte plasseringen av stasjonene som ikke beslaglegger dyrket mark og som kan gjennomføres uten at det går på bekostning av jordvernet. Refsdal mener alternativ B, der stasjonene i stedet plasseres på utmarksbeite lenger inn i dalen, vil gi mindre negative virkninger for natur og miljø, samtidig som dyrket mark blir bevart. Han mener derfor dette alternativet i stedet burde blitt omsøkt fremfor alternativ A.

NVE er enig med Petter Refsdal i at alternativ A vil gi negative virkninger for landbruket i det berørte området siden de skal plasseres på i hovedsak dyrket mark, men må samtidig også ta hensyn til andre virkninger i avveiningen mellom de to alternativene. NVE viser til våre vurderinger i kapittel 4.3.1.1 der vi begrunner hvorfor vi mener at alternativ B er en dårligere løsning enn alternativ A som er omsøkt. Øvrige stasjonsplasseringer som andre høringsparter har bedt om er vurdert i samme kapittel.

NVE mener det fremlagte kunnskapsgrunnlaget i saken er tilstrekkelig til å foreta en interesseavveining etter ekspropriasjonsloven § 2 andre ledd. NVE er derfor ikke enig med Refsdal i at interesseavveiningen av alternativene er mangelfull, og mener kunnskapsgrunnlaget i saken er tilstrekkelig til at ekspropriasjonsloven § 2 andre ledd er ivaretatt.

6.3.3 Vurdering av om inngrepet uten tvil er til mer gagn enn til skade

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at hensynet til samfunnets interesse i forsyningssikkerhet og tilrettelegging for økt strømforbruk avveies mot hensynet til de grunneiere

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

eller rettighetshavere som blir berørt og til andre allmenne interesser knyttet til miljø i vid forstand. NVEs vurdering av virkningene av de konsesjonsgitte anleggene er beskrevet i kapittel 4.

Enkeltpersoner blir i varierende grad direkte berørt av bygging og drift av de anleggene det her gis konsesjon til. I denne saken vil ulempene særlig berøre grunneier på gnr. 21, bnr. 4 der transformatorstasjonene skal etableres på i hovedsak dyrket mark. Dette er redegjort for nærmere i kapittel 4.4.4. Videre vil det bli behov for å innløse et gammelt gårdsbruk på gnr. 21, bnr. 19 som i dag benyttes som fritidsbolig. De konsesjonsgitte tiltakene vil også beslaglegge arealer som følge av hjelpeanleggene, herunder landbruksareal som følge av veiltakene. Dette er nærmere vurdert i kapittel 4.6.4.

NVE mener likevel at de samfunnsmessige fordelene ved de konsesjonsgitte tiltakene veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier eller rettighetshaver. NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordeler ved anleggene utvilsomt er større enn de skader og ulemper som påføres andre.

6.4 NVEs samtykke til ekspropriasjon

Det foreligger grunnlag etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd, jf. § 2 nr. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for de anleggene Statnett og Sygnir har søkt om. NVE viser til vedtak om samtykke til ekspropriasjon, NVE-ref. 202308754-119 (Statnett) og NVE-ref. 202314192-118 (Sygnir).

NVE gjør samtidig oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom begjæring av skjønn ikke er framsatt innen ett år etter endelig vedtak er fattet, jf. ekspropriasjonsloven § 16.

NVE forutsetter at Statnett og Sygnir forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier kompenseres gjennom skjønn.

6.5 Forhåndstiltredelse

Statnett og Sygnir søker også om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25. Forhåndstiltredelse innebærer at tiltakshaver kan sette i gang anleggsarbeidet før skjønn er avholdt/erstatning er fastsatt.

Petter Refsdal mener det generelt ikke bør gis forhåndstiltredelse før skjønn er krevd, jf. ekspropriasjonsloven § 25 første ledd andre punkt.

NVE viser til at samtykke til forhåndstiltredelse normalt forutsetter at skjønn er begjært. NVE har foreløpig ikke realitetsbehandlet denne delen av søknaden, og vil avgjøre søknaden om forhåndstiltredelse når skjønn eventuelt er begjært.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Vedlegg A – Oversikt over lovverk og behandlingsprosess

A.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge, eie og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

A.2 Ekspropriasjonsloven

Tiltakshaver har også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven. I utgangspunktet skal tiltakshaver forsøke å inngå minnelige avtaler med grunneiere og rettighetshavere for å sikre seg nødvendige rettigheter til bygging, drift og vedlikehold av de elektriske anleggene. For det tilfelle det ikke er mulig å inngå minnelige avtaler med alle grunneiere og rettighetshavere, vil det være nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for å kunne gjennomføre tiltaket. Etter ekspropriasjonsloven § 2 nr. 19 er kraftledninger, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg mulige ekspropriasjonsformål. I tillegg til ekspropriasjon er det vanlig å søke om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25, som innebærer en tillatelse til å iverksette ekspropriasjonsinngrep før det foreligger rettskraftig skjønn. Det er NVE som er ansvarlig for behandlingen etter ekspropriasjonsloven.

A.3 Samordning med annet lovverk

A.3.1 Plan- og bygningsloven

Kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 er ikke omfattet av lovens plandel. Lovens krav til konsekvensutredninger og krav til kartfesting gjelder fortsatt. Unntaket betyr at:

- konsesjon kan gis uavhengig av planstatus
- det ikke skal utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

Behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngår i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en betryggende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal framlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensynene som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven skal i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, noe som betyr at det skal registreres kraftledninger med tilhørende byggeforbudssoner i samsvar med regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig.

Kraftledninger med anleggskonsesjon er også unntatt fra byggesaksdelen i plan- og bygningsloven. Unntaket gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggt tekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling fra kommunen. I denne saken har ikke tiltakshaver søkt om slike byggverk.

A.3.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

A.3.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter videre forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønnsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

perspektiv, der hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

B Vedlegg – Høringsparter

Konsesjonssøknadene, og søknadene om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse, ble sendt på høring 27. oktober 2025. Fristen for å komme med merknader ble satt til 7. januar 2026. Vik kommune ble bedt om å legge søknaden ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort etter gjeldende regler 27. oktober 2025 i Norsk lysingsblad og i Bergens Tidende og Sogn Avis 4. og 6. november 2025.

Vik kommune og Vestland fylkeskommune fikk anledning til å ettersende politiske høringsuttalelser innen 9. og 14. februar 2026, men leverte administrative høringsuttalelser innen den ordinære høringsfristen.

Instansene som fikk søknadene på høring, fremgår av tabell 4 på neste side.

Statnett, Sygnir og Statkraft orienterte berørte grunneiere, rettighetshavere, naboer og gjenboere om søknadene og om fristen for å komme med uttalelser 31. oktober 2025. NVE ba videre de tre aktørene om å videresende høringsbrevet til øvrige relevante aktører som ikke mottok søknadene på høring.

Høringsuttalelsene, og søkeres kommentarer til disse, er tilgjengelige via eInnsyn ved å klikke på følgende lenker: [Statnett](#), [Sygnir](#), [Statkraft Hove](#) og [Statkraft Målset og Refsdal](#).

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Tabell 4: Høringsparter

Type høringspart	Navn på høringspart
Kommunale og regionale myndigheter	• Vik kommune• Statsforvaltaren i Vestland• Vestland fylkeskommune• Villreinnemnda for Nordfjella, Fjellheimen og Raudafjell
Sentrale myndigheter	• Statens vegvesen• Forsvarsbygg• Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard• Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap• Miljødirektoratet• Avinor• Luftfartstilsynet
Tekniske instanser	• Linja• Telia Norge• Telenor Norge• Sognekraft
Interesseorganisasjoner	• Sogn og Fjordane Bondelag• Sogn og Fjordane Bonde- og Småbrukarlag• Vik Bondelag• Vik Bonde- og Småbrukarlag• Birdlife Norge• Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane• Naturvernforbundet i Indre Sogn• Natur og Ungdom Vestland• Sogn friluftsråd• Forum for Natur og Friluftsliv Sogn og Fjordane• AT Skog⁸• Fortidsminneforeningen i Sogn og Fjordane• Vik Skogeierlag• Norges Luftsportforbund• Motvind Norge• Vik Turlag
Andre	• Grunneiere og rettighetshavere• Naboer og gjenboere

⁸ AT Skog byttet, ifølge sine nettsider, navn til FramTre 21. november 2025